

2016

**DELIMITACJA OBSZARÓW
ZDEGRADOWANYCH W PRZESTRZENI
GMINY IWKOWA**

**ETAP I
GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
Gminy Iwkowa na lata 2016 – 2024**

PODSTAWA FORMALNA OPRACOWANIA

Podstawą opracowania jest umowa nr 86/U/2015 zawarta w dniu 29 lipca 2016 r.,
pomiędzy gminą Iwkowa z siedzibą:

Iwkowa 468
32 – 861 Iwkowa
tel. (14) 68-44-010
fax (14) 68-44-060
e-mail: gmina@iwkowa.pl
<http://iwkowa.pl/>

GRANT FINANCE PROJECT
Os. Piastów 1b/17
31-623 Kraków
Tel. 575 291 506
e-mail: grantfinanceproject@gmail.com
<http://www.gfproject.com.pl/>

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
1.1 Forma Prawna Gminnego Programu Rewitalizacji	5
1.2 Struktura opracowania	6
1.3 Dotychczasowe programy związane z rozwojem i odnową wdrażane w gminie.....	7
2. Delimitacja obszarów zdegradowanych	11
2.1 Charakterystyka metody	12
2.2 Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa	13
2.3 Podział gminy na jednostki urbanistyczne	21
2.4 Zestawienie przyjętych wskaźników	31
2.5 Analiza mierników w poszczególnych sferach.....	33
2.5.1 Analiza mierników w sferze społecznej.....	33
2.5.2 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej.....	47
2.5.3 Analiza mierników w sferze technicznej	58
2.5.4 Analiza mierników w sferze środowiskowej.....	63
2.5.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej.....	67
2.6 Podsumowanie	70
3. Wyniki delimitacji – wyznaczenie obszarów.....	74
3.1 Obszar zdegradowany	74
3.2 Obszar rewitalizacji.....	77
Spis tabel	83
Spis rycin.....	83

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zgodnie z wytycznymi ustawy wymaga dokonania delimitacji obszarów kryzysowych oraz wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Na podstawie art. 8 ustawy o rewitalizacji Rada Gminy z inicjatywy własnej, albo na wniosek Wójta Gminy może w drodze uchwały wskazać obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji wyznaczony na podstawie diagnozy potwierdzającej spełnienie przesłanek ich wyznaczenia.

Niniejsze opracowanie zawiera kompleksową analizę gminy Iwkowa w kluczowych, z punktu widzenia metodologii wyznaczania obszarów zdegradowanych sferach: społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Przeprowadzona analiza wskazuje negatywne zjawiska wraz z ośrodkami ich koncentracji, a także pozwala jednoznacznie zidentyfikować tereny zdegradowane i wyznaczyć obszar rewitalizacji. Opracowany dokument jest punktem wyjścia do stworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Iwkowa na lata 2016-2024.

Dokument przygotowany został w oparciu o założenia "Narodowego Planu Rewitalizacji 2022" oraz ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015r. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, a w szczególności sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W związku z tym, aby obszar mógł zostać uznany jako zdegradowany musi na nim występować koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto na obszarze zdegradowanym musi wystąpić także co najmniej jeden z następujących negatywnych wskaźników:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Celem nadrzędnym niniejszego dokumentu jest rozpoznanie terenu gminy Iwkowa, dokonanie diagnozy problemów środowiskowych, gospodarczych, społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, technicznych, a następnie zdefiniowanie i wyznaczenie obszaru wymagającego rewitalizacji, we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy tych obszarów.

1.1 Forma Prawna Gminnego Programu Rewitalizacji

Sporządzenie Gminnego Programu Rewitalizacji przez gminę Iwkowa wynika z wymogów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPOWM) i daje możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych przy wsparciu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program sporządzony został zgodnie z zasadami zawartymi w rozdziale 1.5.4 Umowy Partnerstwa¹, zatwierdzonej decyzją Komisji Europejskiej w dniu 23 maja 2014 roku oraz ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015r. W programie uwzględniono również przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013 z dnia 17.12.2013 roku¹, w zakresie zapisów dotyczących rewitalizacji.

¹ Umowa Partnerstwa, Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 23.05.2014.

1.2 Struktura opracowania

Delimitacja obszarów zdegradowanych gminy Iwkowa została przygotowana w oparciu o analizę najbardziej istotnych czynników z punktu widzenia rozwoju gminy, opierających się na wytycznych zawartych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zawiera ona porównywalne dane dla każdej z wydzielonych jednostek urbanistycznych, pozwalające na obiektywną i wnikliwą analizę obszarów wymagających kompleksowego wsparcia.

W toku przeprowadzonej analizy oraz przeprowadzonych konsultacji z przedstawicielami samorządu lokalnego wytypowano następujące czynności, będące jednocześnie częściami poniższego opracowania:

- analizę wskaźnikową gminy na tle powiatu i województwa;
- analizę struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- analizę dokumentów planistycznych – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Iwkowa;
- podział obszaru gminy Iwkowa na poszczególne sołectwa;
- analizę miernikową poszczególnych sołectw w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i funkcjonalno-przestrzennej;
- delimitację obszarów zdegradowanych gminy;

Założony etap opracowywania dokumentu, jakim jest Gminny Program Rewitalizacji, to ważny dokument strategiczny, który wyznacza cele działań skupionych na ograniczaniu negatywnych skutków, niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych na terenie gminy Iwkowa. Program rewitalizacji jest nie tylko potrzebny władzom samorządowym, instytucjom gminnym, organizacjom pozarządowym, ale także przedsiębiorcom, osobom prawnym i związkom wyznaniowym do skutecznego ubiegania się o środki unijne w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

1.3 Dotychczasowe programy związane z rozwojem i odnową wdrażane w gminie

W ostatnich latach w województwie małopolskim nie było wymogów pisania i wdrażania programów rewitalizacyjnych dla gmin wiejskich, jednak stosowano inne programy, których najważniejszym celem był rozwój oraz poprawa warunków pracy i życia mieszkańców. Jednym z takich dokumentów był Plan Odnowy Miejscowości, którego sporządzenie i uchwalenie stanowiło niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” była poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie to umożliwiło rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich, co wpłynęło na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W gminie Iwkowa od wielu lat wdrażane są programy we wszystkich dziedzinach z odnową, rozwojem i rewitalizacją. Wdrażane programy dotyczyły przede wszystkim infrastruktury technicznej i drogowej, poprawy stanu technicznego budynków, podniesienia jakości przestrzeni publicznych w gminie, działań w sferze społecznej, prac związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego oraz ruchu turystycznego.

DZIAŁANIA W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- **Tytuł: „Ja też potrafię”.** Projekt został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 336 640,00 PLN. Projekt realizowano w latach 2009-2010 i skierowany był do młodzieży. Celem projektu było wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych: zajęcia pozalekcyjne, wyjazdy edukacyjne, zakup pomocy dydaktycznych.
- **Tytuł: „Nauka przyszłością”.** Projekt został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 116 432,90 PLN. Projekt realizowano w latach 2009-2010 i skierowany był do młodzieży. Celem projektu była indywidualizacja procesu nauczania w klasach I-III, zajęcia pozalekcyjne i zakup pomocy dydaktycznych.

- **Tytuł: „CAF – podstawa doskonalenia małopolskich Jednostek Samorządu Terytorialnego”.**

Projekt został dofinansowany z programu Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 87 706,36 PLN. Projekt realizowano w latach 2013-2014. W ramach projektu odbyły się szkolenia podnoszące umiejętności i kwalifikacje zawodowe pracowników Urzędu Gminy w Iwkowej. Dokonano także zakupu sprzętu i wyposażenia teleinformatycznego do Urzędu Gminy.

- **Tytuł: „Przedszkole na szóstkę”.** Projekt został dofinansowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu: 529 973,79 PLN. Projekt realizowano w roku 2014. W ramach projektu odnowiono plac zabaw oraz dostosowano poprzez modernizację i doposażenie pomieszczeń oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w Dobrocieszu, Kątach, Wojakowej, Iwkowej i Iwkowej Nagórze.

PROJEKTY INWESTYCYJNO-BUDOWLANE:

- **Tytuł „Organizowanie przestrzeni publicznej wsi Iwkowa i Kąty poprzez remont i modernizację placów publicznych i miejsc postojowych”.** Projekt został dofinansowany z programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach projektu wykonano dwa place publiczne w Iwkowej, jeden w centrum miejscowości i drugi przy remizie OSP oraz jeden plac w miejscowości Katy. Wybudowane place służą jako zaplecze dla organizowanych imprez, festynów i spotkań publicznych na świeżym, służą również jako zaplecze parkingowe.

- **Tytuł: „Oznakowanie istniejących i wytyczenie nowych szlaków turystycznych wraz z montażem tablic informacyjnych oraz oznakowanie obiektów zabytkowych na terenie gminy Iwkowa”.** Projekt został dofinansowany z programu PROW 2007-2013. Jednolite oznakowanie tras turystycznych, wytyczenie nowych szlaków turystycznych wraz z montażem tablic dydaktycznych i informacyjnych oraz oznakowanie atrakcji turystycznych występujących na terenie gminy Iwkowa (w tym obiektów zabytkowych). W ramach przedmiotowego zadania wykonano:

1. Oznakowanie następujących szlaków rowerowych:

1. DUŻA PĘTLA ROWEROWA - o długości 35km,
2. MAŁA PĘTLA ROWEROWA - o długości 20km.

2. Oznakowanie następujących szlaków pieszych:

- szlak pieszy świętego Urbana oznakowany kolorem zielonym,
- szlak pieszy powstańców oznakowany kolorem czerwonym,
- szlak pieszy powstańców - łącznik rodzinny oznakowany kolorem żółtym,
- szlak pieszy suszonej śliwki oznakowany kolorem niebieskim

• **Tytuł: „Wyposażenie świetlicy wiejskiej działającej przy Gminnym Ośrodku Kultury w Iwkowej”.**

Projekt został dofinansowany z programu PROW 2007-2013. Zakup wyposażenia obejmował: zakup stołów konferencyjnych (12 szt.), zakup wózka do transportowania i przechowywania stołów, zakup krzeseł konferencyjnych (100 szt.), zakup ścianek wystawienniczo-prezentacyjnych, zakup notebook'a, projektora multimedialnego, ekranu projekcyjnego, uchwyty do projektora, żaluzji okiennych i naściennego wieszaka ubraniowego.

• **Tytuł: „Nadbudowa, rozbudowa i przebudowa Urzędu Gminy w Iwkowej częściowo przeznaczonego pod działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Iwkowej wraz z budową muru bulwarowego – ETAP I”.**

Projekt został dofinansowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Wymiana wewnętrznej klatki schodowej od piwnic na piętro i dobudowa biegu klatki na poddasze; rozebranie części dobudówek, tj. kotłowni, archiwum; rozebranie części schodów wejściowych (wejście główne); wybudowanie nowego pomieszczenia kotłowni i nowego pomieszczenia archiwum; wymiana dachu nad centralą telefoniczną; wykonanie nowego wejścia do budynku głównego; dobudowanie poddasza oraz wykonanie nowego dachu, nawiązującego kształtem do architektury regionalnej; remont pomieszczeń sanitarnych; wykonanie wentylacji pomieszczeń; wykonanie balkonów nad wejściami; zamontowanie stolarki budowlanej wewnętrznej i zewnętrznej; dobudowanie windy do budynku i wykonanie muru bulwarowego, wykonanie instalacji sanitarnych i elektrycznych. Wyposażenie nowobudowanych pomieszczeń kultury w niezbędne meble i sprzęt.

• **Tytuł: „Budowa parkingów na terenie gminy Iwkowa”.** W wyniku realizacji zadania powstały dwa parkingi zlokalizowane w centrach dwóch największych miejscowości gminy Iwkowa, tj. centrum wsi Iwkowa i centrum wsi Wojakowa, w obszarach o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych.

• **Tytuł: : „Budowa sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie Gminy Iwkowa – Etap I i II”.** Projekt został dofinansowany z programu **Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013** Zadanie obejmowało budowę sieci wodociągowej na terenie miejscowości Kąty, Druzków Pusty, Połom Mały i Iwkowa, oraz kilka działek na terenie miejscowości Wytrzyszczka w gminie Czchów.

• **Tytuł: „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wsi Kąty poprzez budowę parkingu, ciągów pieszych wraz z elementami małej architektury”.** Inwestycja zakończona w roku 2014, dofinansowana z programu PROW 2007-2013 dla operacji, które odpowiadają warunkom pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”. Przedmiotową inwestycję zrealizowano w miejscowości Kąty. Zakres prac obejmował wybudowanie parkingu, zatoki autobusowej, wiaty turystycznej, remont chodników.

Wykonano nasadzenia krzewów i drzew, zamontowano elementy małej architektury takie jak: altana, stragany, tablica informacyjna, ławki i kosze.

- **Tytuł: „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez remont parkingu i ogrodzenia oraz montaż tablic informacyjnych w miejscowości Iwkowa”.** Projekt został dofinansowany z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Przedmiotową inwestycję zrealizowano w Iwkowej na działce nr 2352/1. Zakres prac obejmował wykonanie remontu kanalizacji deszczowej, nawierzchni parkingu oraz wewnętrznego ogrodzenia. Ponadto zamontowano kosze, ławkę, tablice informacyjne, zgodnie z projektem zasadzono 6 szt. śliw ozdobnych.

- **Tytuł: ”ORGANIZOWANIE CENTRUM KULTURY, SPORTU I REKREACJI”.** Program Operacyjny: „Sektorowy Program Operacyjny” Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006. Lokalizacja: Iwkowa. Budowa wielofunkcyjnego budynku, wyposażenie istniejącego boiska wielofunkcyjnego w urządzenia sportowe (zestawy do koszykówki, piłki siatkowej, tenisa), wykonanie ciągów pieszych, budowa placu zabaw dla dzieci oraz zakup i montaż sceny zadaszanej.

2. Delimitacja obszarów zdegradowanych

Podczas przygotowania programu dokonano delimitacji obszarów kwalifikujących się do objęcia Gminnym Programem Rewitalizacji. W ramach przeprowadzonych badań wzięto pod uwagę oddolne inicjatywy mieszkańców. Jednocześnie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria, które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji. W niniejszej diagnozie zawarto również opis potencjalnych obszarów zdegradowanych w odniesieniu do otoczenia.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane pozwalające zdiagnozować obszary problemowe w gminie pozyskano z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Iwkowej (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji w Czchowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych. Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac powinny stać się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informacje od lokalnych podmiotów oraz społeczeństwa, zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem następujących sfer:

1. Sfera społeczna;
2. Sfera funkcjonalno-przestrzenna;
3. Sfera techniczna;
4. Sfera środowiskowa;
5. Sfera gospodarcza;

Analiza przeprowadzona w wyżej wymienionych sferach pozwala wyszczególnić miejsca charakteryzujące się największą koncentracją problemów, a tym samym pozwala określić zasięg terytorialny obszarów zdegradowanych. Wystąpienie powyższych zjawisk, w różnych konfiguracjach bądź wszystkich równocześnie, świadczy o kryzysowej sytuacji danego obszaru. Taka szeroka ocena i identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych pozwoli na przygotowanie projektów o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i większym oddziaływaniu.

2.1 Charakterystyka metody

Pierwszym etapem prac nad Gminnym Programem Rewitalizacyjnym było wykonanie analizy porównawczej całej gminy w odniesieniu do powiatu oraz województwa. Wybrano podstawowe elementy sfery społecznej oraz dodatkowo wybrane elementy sfery gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej, a następnie zdiagnozowano główne problemy, z jakimi boryka się gmina Iwkowa.

W następnym etapie dokonano identyfikacji zróżnicowania wewnątrzgminnego oraz podzielono gminę na jednostki urbanistyczne w oparciu o sołectwa.

Jednym z ważniejszych etapów prac było pozyskanie danych statystycznych oraz innych informacji niezbędnych przy tworzeniu dokumentu. Dane zostały pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Iwkowej (ewidencje ludności, podmiotów gospodarczych, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji w Czchowie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz innych instytucji i podmiotów działających na terenie gminy. Z uwagi na charakter i cel opracowania, jakim jest analiza i ocena sytuacji wewnątrzgminnej, dobór wskaźników oparto o wydzielone jednostki urbanistyczne. W toku prac napotkano na szereg problemów, związanych głównie z brakiem lub niemożnością uzyskania konkretnych danych dla poziomu analizy wewnątrzgminnej, a także w odniesieniu do województwa. W związku z powyższym w niektórych przypadkach posłużono się danymi szacunkowymi.

Kolejnym etapem było, przy uwzględnieniu podziału na jednostki urbanistyczne jakimi w tym wypadku są sołectwa, zanalizowanie danych statystycznych oraz informacji uzyskanych w poszczególnych sferach. W celu jaśniejszego zobrazowania problemów zaistniałych w gminie posłużono się planszami graficznymi. Otrzymane mierniki w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zestawiono w tabele podsumowujące każdą ze sfer. W większości badanych mierników otrzymana wartość dodatnia świadczy o sytuacji gorszej niż średnia w gminie, jednak w niektórych przyjętych wskaźnikach wartość dodatnia świadczy o sytuacji lepszej niż średnia, zatem w tych przypadkach za odchylenie od normy uznawane były wartości poniżej średniej. Każdy z analizowanych wskaźników, w którym występują nieprawidłowości, zaznaczono kolorem szarym. W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla sfery społecznej oraz zbiorczej tabeli wynikowej dla pozostałych sfer. Następnie dokonano klasyfikacji

mierników świadczących o odchyleniach od normy, polegającej na nadaniu punktacji w skali od „1” do „4”, gdzie punkt „1” – „poniżej normy” – nadano jednostkom o niewielkich anomaliach, zaś punkt „4” – „najgorszy” – został przyznany jednostkom, w których odchylenia od normy są bardzo duże. Dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0”. Otrzymaną punktację podsumowano i podzielono przez ilość analizowanych mierników dzięki czemu uzyskano średnią arytmetyczną.

2.2 Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa

Gmina Iwkowa położona jest w województwie małopolskim, w południowej części powiatu brzeskiego, na krańcach Pogórza Karpackiego. Graniczy z powiatami nowosądeckim, limanowskim i bocheńskim. Miejscowość Iwkowa jest stolicą gminy położoną wzdłuż drogi powiatowej z wyznaczonym centrum, gdzie wyróżnia się obiekt stanowiący siedzibę Urzędu Gminy w Iwkowej.

Teren gminy Iwkowa jest dość mocno zróżnicowany. Leży on na styku dwóch krain fizjograficznych: wschodnich krańców Beskidu Wyspowego i zachodniej części Pogórza Rożnowskiego, zaś pośrodku rozciąga się Kotlina Iwkowska. Wzniesienia otaczające gminę to: góra Szpilówka (516 m n.p.m.), Piekarska Góra (512 m n.p.m.), Bukowiec (494 m n.p.m.), od zachodu Kopiec (585 m n.p.m.), od wschodu Połom Mały (411 m n.p.m.), Mahulec (483 m n.p.m.), Czyżowiec (417 m n.p.m.). Przez kotlinę przepływają potoki Bela i Białka. Główny potok Białka stanowi lewy dopływ rzeki Łososiny, która ostatecznie wpływa do zbiornika Czchowskiego i rzeki Dunajec.

Iwkowa jest najmniejszą gminą na terenie powiatu brzeskiego, zarówno pod względem terytorialnym, jak i ludnościowym. Gmina zajmuje powierzchnię 47,19 km², co stanowi 8,1% ogólnej powierzchni powiatu. Obejmuje swoim zasięgiem zaledwie 7 sołectw zamieszkałych przez niewiele ponad 6 tysięcy ludzi. W obręb gminy Iwkowa wchodzi następujące sołectwa, które pełnią głównie funkcję rolniczą, rekreacyjną i usługową: sołectwo Iwkowa, sołectwo Wojakowa, sołectwo Dobrociesz, sołectwo Kąty, sołectwo Drużków Pusty, sołectwo Połom Mały oraz sołectwo Porąbka Iwkowska

Rycina 1. Gmina Iwkowa na tle powiatu brzeskiego

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=7&id_p=152&id_g=1211

O strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Iwkowa decyduje szereg czynników: m.in. położenie w obszarze województwa małopolskiego jak i zespół warunków naturalnych samego obszaru gminy. Zdecydowanym typem zagospodarowania przestrzeni w gminie Iwkowa są grunty orne i lasy. Strefa mieszkaniowo-usługowa zajmuje niewielki udział w strukturze użytkowania gruntów. Zabudowania mieszkalne i usługowe powstały na terenach najprzystępniejszych, przede wszystkim w dolinach głównych cieków wodnych oraz częściowo na wzniesieniach, tworząc niejednorodną, przemieszaną ze sobą strukturę. Największa koncentracja zainwestowania występuje w sołectwie Iwkowa, ze względu na najkorzystniejsze warunki dla budownictwa, zaś największe rozproszenie występuje w środkowej i południowej części gminy.

Sieć lokalną transportu drogowego w gminie Iwkowa tworzą drogi powiatowe i gminne. Brak jest w gminie dróg o zasięgu wojewódzkim. Podstawową rolę w obsłudze komunikacyjnej gminy pełnią drogi powiatowe, a zwłaszcza droga DP 43111.

Na terenie gminy występuje całkowity brak zbiorczego systemu kanalizacji, w tym również centralnych oczyszczalni ścieków, które są jednym z podstawowych problemów wymagających niezwłocznego rozwiązania. Zagrody na terenie gminy Iwkowa są wyposażone jedynie w zbiorniki z kanalizacją, szamba i zbiorniki na gnojówkę.

Na obszarze gminy poziom wyposażenia w sieć wodociągową jest stosunkowo niski, co sprawia, iż znaczna część jej mieszkańców musi korzystać z własnych studni. Gmina w roku 2012 rozpoczęła pierwszy etap budowy wodociągu wraz z przyłączami, realizowany na terenie miejscowości Kąty Drużków Pusty. W kolejnych etapach wyposażone w sieć wodociągową zostały miejscowości Połom Mały, dalsza część Kątów oraz Iwkowa. Inwestycja zakończyła się w roku 2015 na trzecim etapie, który prowadzony był w sołectwach Iwkowa, Porąbka Iwkowska, kolejna część Drużkowa Pustego i Wojakowa. Efektem tej inwestycji jest powstanie sieci wodociągowej o długości 33km, dostarczającej wodę do około 300 gospodarstw domowych. Sieć ta zasilana jest ze studni przyrzecznych Gminnego Komunalnego Zakładu Budżetowego Łososina Dolna. Przeprowadzona inwestycja w znacznym stopniu poprawiła sytuację na terenie gminy, jednak nie zlikwidowała problemu. W dalszym ciągu potrzebna jest rozbudowa sieci wodociągowej do kolejnych miejscowości, gdzie mieszkańcy borykają się z niedoborem lub brakiem wody, czy to na cele domowe czy to na cele gospodarskie.

Na terenie gminy Iwkowa występuje brak zbiorczych systemów ogrzewania. Każde gospodarstwo domowe, budynki usługowe i przemysłowe indywidualnie zaopatrują się w ciepło. Wytwarzane ciepło pochodzi z lokalnych źródeł o różnym paliwie energetycznym (węgiel, koks, elektryka, drewno i gaz). Obiekty użyteczności publicznej w tym wszystkie szkoły oraz budynek Urzędu Gminy posiadają w 100% kotłownię gazowe. Natomiast, podstawowym paliwem ciepłowniczym w gospodarstwach domowych na terenie zdegradowanym jest nadal węgiel.

Wykonana analiza porównująca gminę do powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego pokazuje, z jak dużymi problemami społecznymi, gospodarczymi, funkcjonalno-przestrzennymi i technicznymi musi zmagać się gmina Iwkowa. Poniższe tabele przedstawiają uśrednione mierniki porównawcze, które wykonano na podstawie danych za rok 2014 zebranych w Urzędzie Gminy Iwkowa, Komendzie Policji w Czchowie oraz z opublikowanych zestawień z Głównego Urzędu Statystycznego.

1. SFERA SPOŁECZNA:

Tabela 1. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera społeczna

Wskaźnik	Udział osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem na 1000 osób
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	6,4	6,5	56,7	21,7
POWIAT BRZESKI	7,3	6,9	44,0	18,2
GMINA IWKOWA	11,7	4,9	38,5	6,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jak i osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych jest zdecydowanie niższy niż w powiecie brzeskim i w województwie małopolskim (Tab.1). Wysoki udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Iwkowa należy postrzegać jako największe zagrożenie w sferze społecznej z uwagi na konsekwencje psychologiczne dla osób dotkniętych ubóstwem. Według danych statystycznych liczba przestępstw i wykroczeń na terenie gminy w stosunku do przestępstw popełnionych w całym powiecie i województwie jest zdecydowanie mniejsza. W roku 2014 poziom przemocy na każde 1000 osób wynosił jedynie 6,2.

2. SFERA GOSPODARCZA:

Tabela 2. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza

Wskaźnik	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób	Odsetek gospodarstw rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw domowych [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	18,1	115,7	48,1
POWIAT BRZESKI	16,4	108,7	56,3
GMINA IWKOWA	16,3	80,4	76,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

W gminie Iwkowa odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest zdecydowanie niższy niż w województwie małopolskim i trochę niższy niż w powiecie brzeskim (Tab.2). Znacznie niższe, niż średnia dla powiatu i województwa, są mierniki dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób. Na tę liczbę składają się w większości małe rodzinne firmy nie dające potencjału umożliwiającego zwiększenia ogólnej liczby miejsc pracy w gminie. Odsetek gospodarstw rolnych w gminie Iwkowa wynosi 76,7% i jest najwyższy w stosunku do analizowanych regionów, co wskazuje w głównej mierze na rolniczy charakter gminy.

3. SFERA FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNA:

Tabela 3. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna

Wskaźnik	Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę [m ²]	Odsetek gruntów we własności gminy, powiatu, województwa [%]	Lesistość [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	46	25,7	Brak danych	28,7
POWIAT BRZESKI	26	26,7	0,3	18,8
GMINA IWKOWA	33	25,4	1,5	27,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

Dość korzystnie dla gminy Iwkowa wygląda analiza dotycząca sfery funkcjonalno-przestrzennej (Tab.3). Co prawda niższy niż w powiecie brzeskim i województwie małopolskim jest przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 mieszkańca, która wynosi 25,4%, ale udział budynków oddanych do użytkowania w roku 2014 kształtuje się na wyższym poziomie niż w powiecie brzeskim. Można, więc przyjąć, że zasoby mieszkaniowe w gminie są na zadowalającym poziomie. Bariere dla osadnictwa nie stanowi, zdecydowanie wyższy niż średnia dla powiatu brzeskiego, odsetek zalesienia gminy. Zaledwie 1,5% powierzchni gminy stanowią tereny będące jej własnością co jest niekorzystne zwłaszcza dla procesów rewitalizacyjnych.

4. SFERA TECHNICZNA:

Mierniki dotyczące sfery technicznej (Tab.4) wskazują, że w gminie Iwkowa występuje zdecydowanie niższy od powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej stanowiący niewiele ponad 43%. Zdecydowanie korzystniejszym

wskaźnikiem jest odsetek ludności gminy korzystającej z instalacji gazowej, gdyż wynosi on 73%. Najbardziej niekorzystnym wskaźnikiem dla gminy jest wskaźnik ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej. Dane GUS z roku 2014 nie wykazują żadnych wartości, gdyż na terenie gminy występuje całkowity brak zbiorczego systemu kanalizacji, w tym również centralnych oczyszczalni ścieków, które są jednym z podstawowych problemów wymagających niezwłocznego rozwiązania. Zagrody na terenie gminy Iwkowa są wyposażone jedynie w szamba i zbiorniki na gnojówkę.

Tabela 4. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera techniczna

Wskaźnik	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji wodociągowej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	Odsetek ogółu ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE	77,1	65,2	72,6
POWIAT BRZESKI	72,7	33,5	74,3
GMINA IWKOWA	43,3	0	73,0

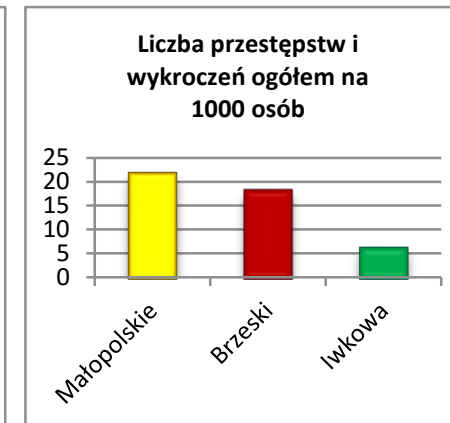
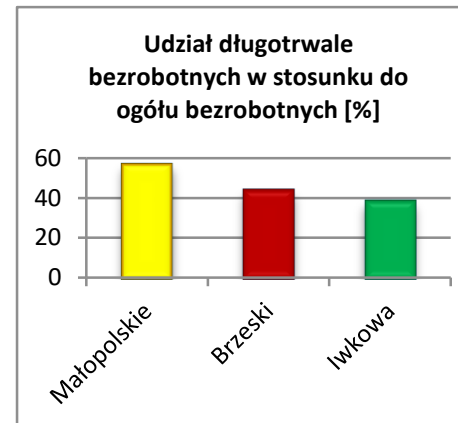
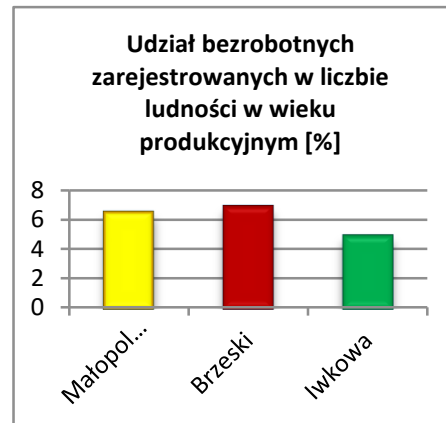
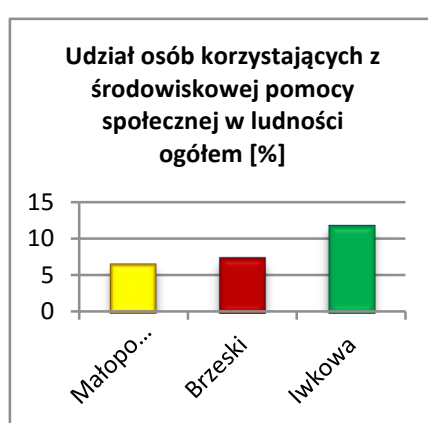
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

Analiza porównawcza gminy Iwkowa na tle powiatu brzeskiego i województwa małopolskiego potwierdza kwalifikację gminy jako obszaru wymagającego wsparcia w naborach odnoszących się do działań rewitalizacyjnych według RPO WM na lata 2014-2020. Zbiorcze zestawienie mierników porównawczych gminy Iwkowa w odniesieniu do powiatu i województwa przedstawiają Ryc.2 i Ryc.3.

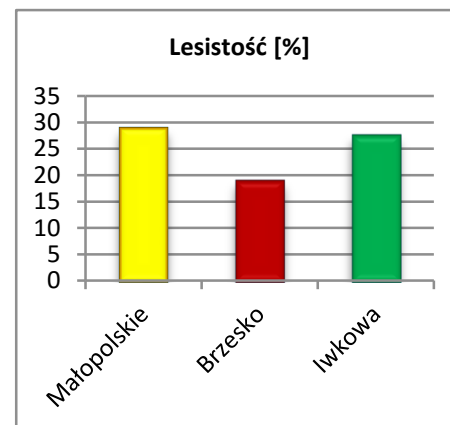
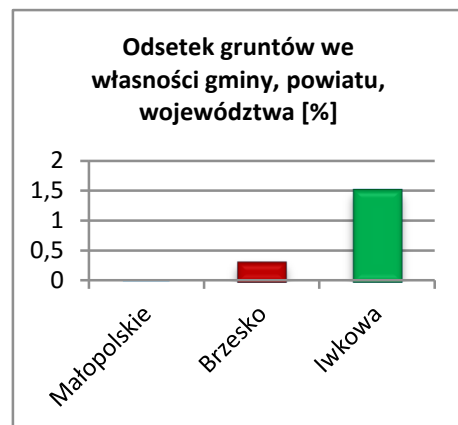
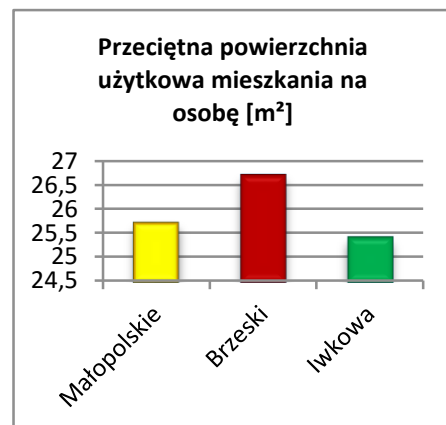
Jako główne problemy gminy Iwkowa wskazać należy wysoki udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, wynikający często z braku pracy i niskich dochodów na gospodarstwo domowe. Konieczność wsparcia pomocą socjalną dużej grupy społeczeństwa generuje szereg problemów społecznych oraz wskazuje na ubóstwo mieszkańców. Bardzo niski odsetek wyposażenia w infrastrukturę techniczną, a zwłaszcza całkowity brak zbiorczego systemu kanalizacji, przekłada się na niekorzystną sytuację mieszkaniową, a co za tym idzie odpływ ludności do miast oraz wyludnianie się obszarów gminy.

Rycina 2. Mierniki porównawcze Gminy Iwkowa w odniesieniu do powiatu i województwa

SFERA SPOŁECZNA

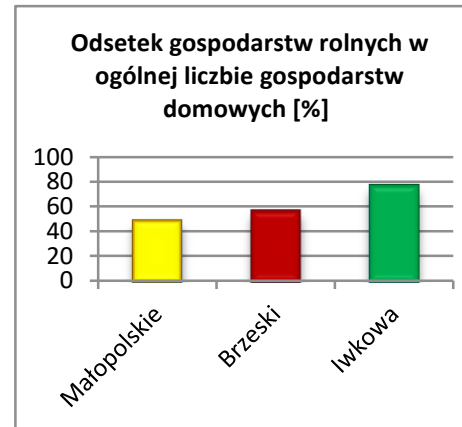
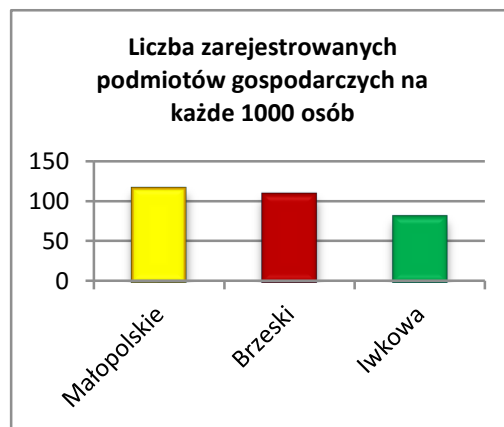
SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

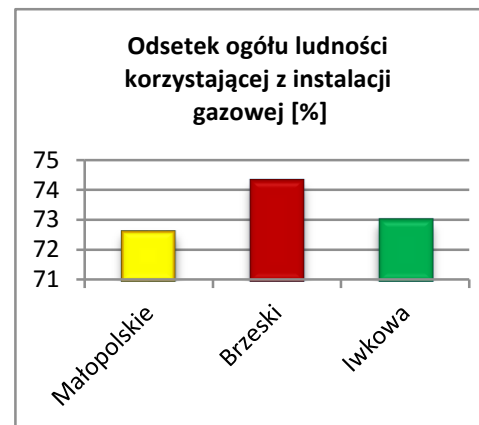
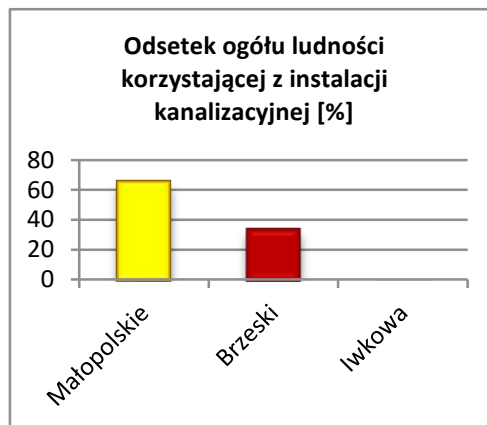
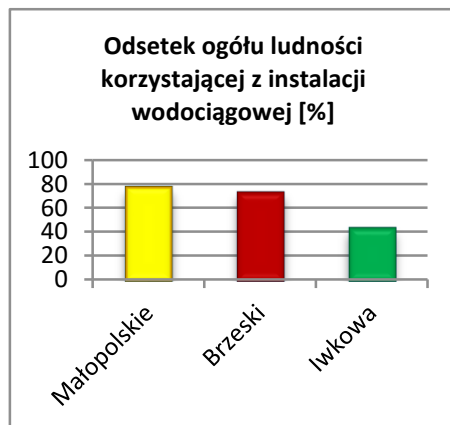
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

Rycina 3. Mierniki porównawcze Gminy Iwkowa w odniesieniu do powiatu i województwa

SFERA GOSPODARCZA

SFERA TECHNICZNA

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

2.3 Podział gminy na jednostki urbanistyczne

Iwkowa jako gmina wiejska została podzielona na 7 jednostek urbanistycznych, którymi są sołectwa. Charakterystykę każdej z nich ujęto i szczegółowo omówiono w tabeli nr 5. Poszczególne sołectwa obejmują jedną miejscowość i są jednostkami pomocniczymi utworzonymi przez Radę Gminy w drodze uchwały, dlatego do analiz przyjęto sołectwa jako wydzielone jednostki urbanistyczne opisane numerami porządkowymi od 1 do 7 (Ryc.4).

Wykonano pogłębioną analizę wszystkich siedmiu jednostek urbanistycznych z uwzględnieniem ludności zamieszkującej gminę i gęstości jej zaludnienia. Ujęto też podział na strukturę demograficzną osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Gmina Iwkowa jest najmniejszą gminą w powiecie brzeskim. Jej mieszkańcy nie przekraczają liczby 10000 osób. Podstawową rolę w obsłudze komunikacyjnej gminy pełnią drogi powiatowe, a zwłaszcza droga DP 43111, przy której zlokalizowane są największe skupiska mieszkańców. Jednostki wyróżniające się największą gęstością zaludnienia na km² (Ryc.6) to: Porąbka Iwkowska, Połom Mały, Kąty i Drużków Pusty. Miejscowość Iwkowa jest stolicą gminy położoną wzdłuż drogi powiatowej, którą zamieszkuje 2852 osób. Zajmuje powierzchnię 2208 ha co stanowi ponad 50% powierzchni całej gminy. Iwkowa jest miejscowością, wokół której skupia się życie gminy. Znajduje się tu ośrodek opieki zdrowotnej, apteka, przedszkole oraz szkoła podstawowa i gimnazjum. Szczegółowa charakterystyka Iwkowej oraz pozostałych miejscowości znajduje się w tabeli nr 5.

Dalsze plansze graficzne (Ryc.7), (Ryc.8), (Ryc.9) obrazują populację ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Analiza danych na temat osób w wieku przedprodukcyjnym, zaprezentowana na planszy graficznej (Ryc. 7) oraz w zapisie wskaźnikowym ujętym w legendach, zwraca uwagę na trzy jednostki 5 (Połom Mały), 2 (Drużków Pusty), 3 (Iwkowa). Oznacza to, iż liczba urodzeń na tych obszarach jest najwyższa. Natomiast najniższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wykazują się w sołectwie o numerze 4 (Kąty). Plansza graficzna (Ryc.8) obrazuje odsetek osób w wieku produkcyjnym w gminie Iwkowa, gdzie wskaźnik praktycznie dla wszystkich sołectw jest jednakowy i wynosi on 60%. Ryc.9 przedstawia rozkład procentowy udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Najwyższy odsetek osób starzejących się występuje w sołectwie o numerze 4 (Kąty). Powyższe dane świadczą o gwałtownym starzeniu się społeczeństwa w tym rejonie gminy.

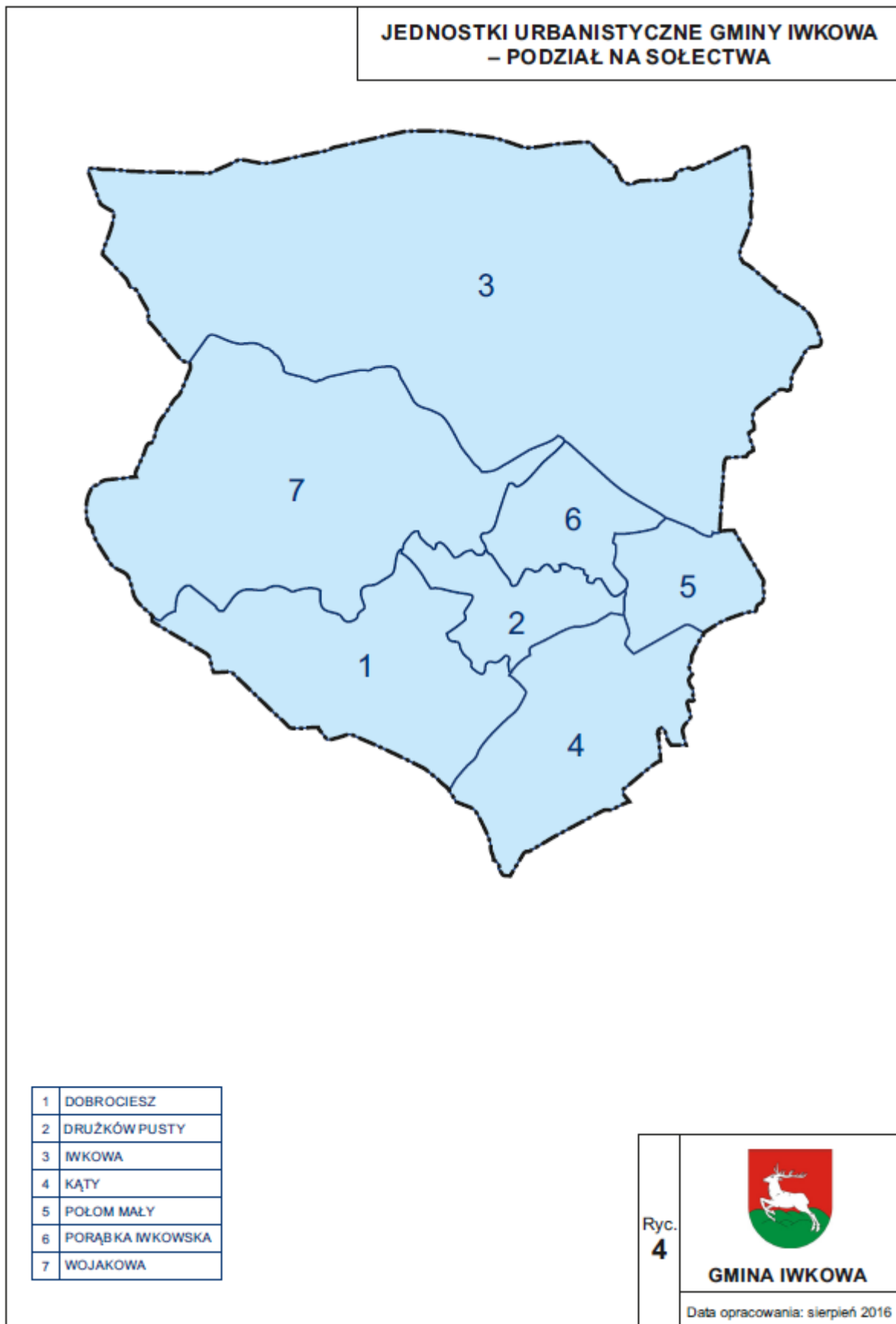
Tabela 5. Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Iwkowa.

Jednostka urbanistyczna		Liczba ludności / Odsetek ludności gminy	Powierzchnia [ha / Procent powierzchni gminy]	CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI
Lp.	Nazwa			
1	DOBROCIESZ	615 / 9,5%	533 ha / 12,7%	Jednostka ta obejmuje obszar 533 ha, a zamieszkuje ją 615 mieszkańców. Graniczy z miejscowościami: Drużków Pusty i Wojakowa. Pierwsze wzmianki o tej wsi pochodzą z 1367 roku. Dzieje Dobrociesza związane są z rodem Dobrocieskich legitymującym się herbem Brochwicz - biegnący jeleń. Ze względu na ukształtowanie terenu są tutaj tradycje sadownictwa i suszenia owoców, ze szczególnym uwzględnieniem suszenia śliwek (wędrzenie dymem z drewna bukowego). Tutaj po raz pierwszy organizowane było Święto Suszonej Śliwki mające na celu promowanie produktu regionalnego. Na terenie sołectwa znajduje się tartak oraz piekarnia. Stan dróg jest zadawalający, jednak umiejscowiony tutaj budynek szkoły podstawowej wymaga remontu. Sołectwo nie posiada kanalizacji ani sieci wodociągowej. W miejscowości brak jest również chodników i ścieżek rowerowych.
2	DRUŻKÓW PUSTY	319 / 4,9%	179 ha / 4,3%	Drużków Pusty graniczy z wsiami: Wojakowa, Dobrociesz, Porąbka Iwkowska i Kąty. To niewielka miejscowość zajmująca obszar 179 ha. Pierwsze wzmianki na temat wsi pochodzą z 1363 roku. Z dziejami Drużkowa nazwanego w późniejszym okresie Pustym związany jest ród Druszkowskich herbu Brochwicz - biegnący jeleń, przezwani później Bruszkowscy. Drugi człon nazwy miejscowości wg tradycji miejscowej dodany został po wielkim pomorze, po którym zostało we wsi zaledwie kilka osób. Mieszkańcy miejscowości nie mają dostępu do kanalizacji, natomiast duża część gospodarstw domowych korzysta z wodociągu gminnego. W sołectwie brak jest również chodników i ścieżek rowerowych. Wiaty przystankowe zostały wyremontowane tak aby stanowiły całość z innymi takimi obiektami na terenie Gminy Iwkowa. Ważnym mankamentem sołectwa jest całkowity brak palców zabaw.
3	IWKOWA	2852 / 44,0%	2208 ha / 52,8%	Iwkowa to największa miejscowość w gminie, którą zamieszkuje 2852 osób. Zajmuje powierzchnię 2208 ha co stanowi ponad 50% powierzchni całej gminy. Tędy już od czasów przedhistorycznych ciągnął się trakt łączący leżące na północ ziemie Lechickie z niziną węgierską. Wieś Iwkowa powstała z połączenia się w jedno dwóch osad, starszej, która w roku 1325 była już na tyle rozwinięta, że posiadała swój kościół parafialny i młodszej założonej przez królową Polski Jadwigę Łokietkową, wdowę po Władysławie Łokietku przywilejem z 4 czerwca 1334 r. Jedną z hipotez

				<p>mówi, że założycielem starszej osady był Iwo Odrowąż, kanclerz Leszka Białego, biskup krakowski. Rozkład łąnów, których nazwy zachowały się nie tylko w Księdze Sądowej wsi, lecz także w Tekach Schneidra, w mapach wydziału geodezji i w potocznym użyciu wskazują, że starsza osada liczyła dwadzieścia kilka łąnów, młodsza zaś – zgodnie z przywilejem lokacyjnym – 40 łąnów. Granicę obydwu osad stanowił dopływ potoku św.Urbana do rzeczki Beli, jak na to wskazuje położenie łąnu sołtysiego. W średniowieczu Iwkowa stanowiła część Ziemi Sądeckiej, przeznaczonej od połowy XII w. na uposażenie małżonek księżąt królewskich. Działają tu: Gminna spółdzielnia samopomoc chłopska, Spółdzielnia usług rolniczych, Ośrodek zdrowia, Urząd pocztowy, Remiza OSP, Bacówka biały jeleń oraz Zajazd Zyga. Siedzibę ma tu też Urząd gminy, Stowarzyszenie na śliwkowym Szlaku. W miejscowości znajdują się dwie publiczne szkoły podstawowe, przedszkole oraz gimnazjum z salą gimnastyczną. Ponadto wies posiada boisko sportowe "Iwa Iwkowa", salę widowiskową Gminnego Ośrodka Kultury, orlik oraz bibliotekę publiczną. Sołectwo nie posiada kanalizacji, a stan chodników i ścieżek rowerowych jest niezadowolający.</p>
4	KĄTY	782 / 12,1%	448 ha/ 10,7%	<p>Wieś Kąty wyznacza południową granicę gminy i powiatu brzeskiego. Zajmują powierzchnię 448 ha i zamieszkane są przez 782 osoby. Dzieje Kątów, a także ich nazwa w znacznym stopniu związane są z rodem Kątskich legitymujących się herbem Brochwicz - biegnący jeleń. To oni od XIV w. przez ponad 300 lat władali tymi ziemiami. Przedstawiciele tego rodu wpisali się nie tylko w historię regionu, ale także kraju. Wybitnym przedstawicielem rodu jest Marcin Kazimierz Kątski, który jako generał artylerii konnej uczestniczył w bitwie wiedeńskiej w 1683r. Główna linia Kątskich wygasa w początkach XVIII w.. Ziemie przechodzą we władanie Hrabiego Mieroszowskiego, a następnie Leona Rogoyskiego. W miejscowości znajdują się: Kościół parafialny, szkoła podstawowa, przedszkole prowadzone przez siostry zakonne, cmentarz parafialny, boisko sportowe „Olimpii Kąty”, dwór, ruiny spichlerza, młyn oraz tartak. Budynek szkoły podstawowej nie posiada Sali gimnastycznej, a sama elewacja koniecznie wymaga remontu. Brak jest również sieci kanalizacyjnej oraz chodników i ścieżek rowerowych.</p>
5	POŁOM MAŁY	323 / 5,0%	173 ha/ 4,1%	<p>Połom Mały jest niedużą miejscowością położoną na południowo-wschodnich krańcach gminy. Jednostka ta obejmuje obszar zaledwie 173 ha i zamieszkuje ją zaledwie 323 osoby. Wieś jest malowniczo położona i roztacza się z niej widok niemal na całą gminę. Na terenie miejscowości znajduje się zbiornik wodny oraz Krzyż jubileuszowy. Mieszkańcy miejscowości nie mają dostępu do kanalizacji, natomiast przeważająca większość gospodarstw domowych na tym terenie jest podłączona do wodociągu gminnego. W sołectwie brak jest również chodników i ścieżek rowerowych, a wiaty przystankowe i plac zabaw wymagają remontu. Wiata przystankowa</p>

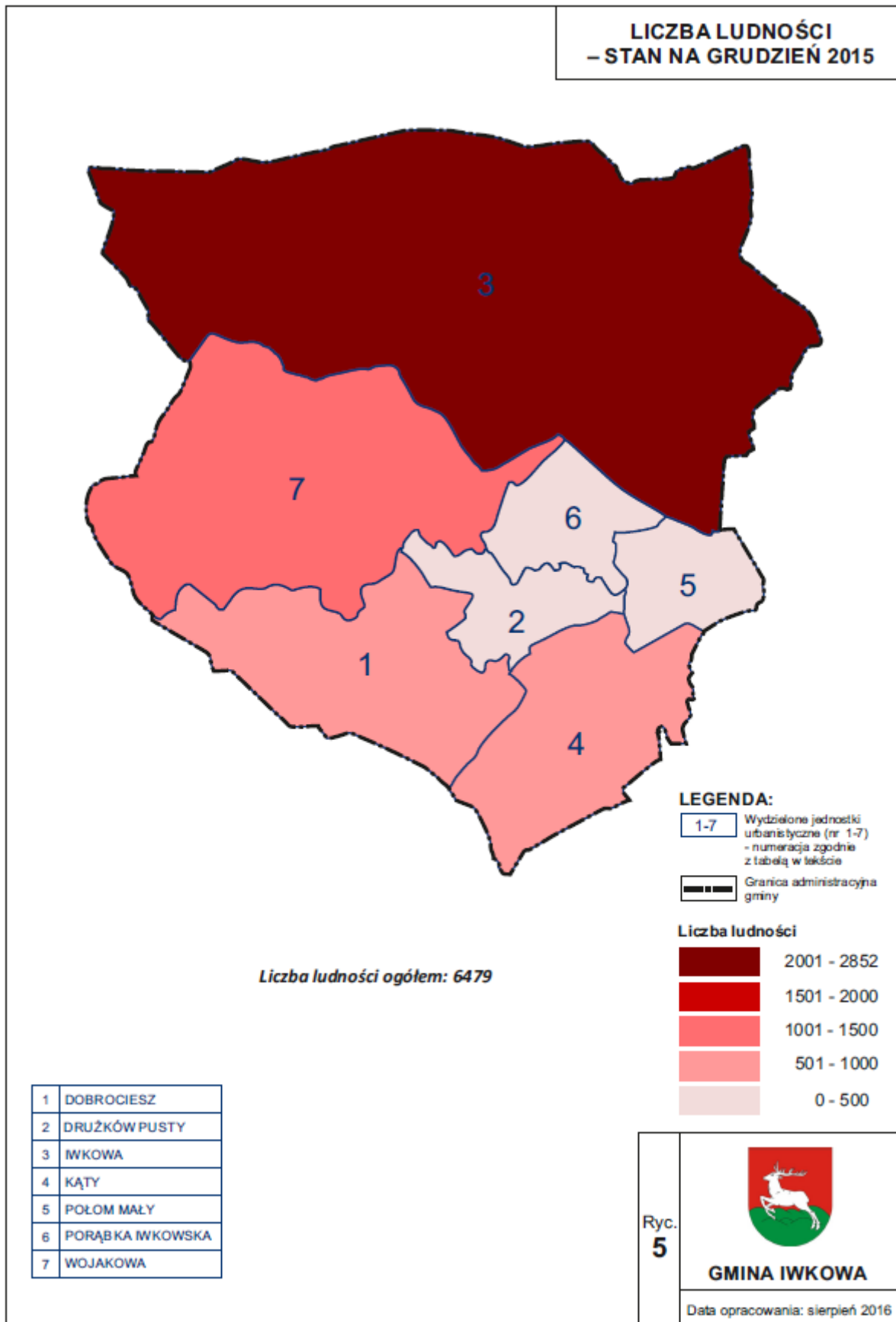
				znajdująca się na tym terenie została w ostatnim czasie wyremontowana tak aby stanowiła spójną całość z innymi tego typu obiektami na terenie Gminy. Bołączką sołectwa jest brak jakichkolwiek placów zabaw.
6	PORĄBKA IWKOWSKA	473 / 7,3%	187 ha / 4,5%	Położenie Porąbki Iwkowskiej na Szlaku Wielkiej Drogi zwanej też Starą Drogą łączącego Polskę z Węgrami sprzyjało temu procesowi. Obecnie miejscowość leży w centralnej części gminy, gdzie krzyżują się szlaki komunikacyjne. Dobrze rozwija się tutaj handel, działalność usługowa i przedsiębiorczość. Miejscowość zamieszkuje 473 osoby, a jej powierzchnia wynosi 187 ha. We wsi działa ośrodek zdrowia oraz przedszkole. W miejscowości znajdują się: Remiza OSP, apteka, spółka wodna oraz punkt skupu mleka. Część gospodarstw domowych na terenie sołectwa podłączone jest do gminnego wodociągu. Sołectwo nie posiada, kanalizacji, a stan chodników i ścieżek rowerowych jest niezadowolający. Remontu wymagają również wiaty przystankowe oraz plac zabaw będący integralną częścią przedszkola.
7	WOJAKOWA	1115 / 17,2%	991 ha / 23,7%	Jednostka ta obejmuje obszar 991 ha i jest drugą co do wielkości wsią w gminie Iwkowa. Zamieszkuje ją 1115 osób. Wojakową założył żołnierz Wojak, wielki prokurator z armii Ogniu, a w roku 1363 przodkowie wybudowali pierwszy kościół z kamienia polnego, pod wezwaniem Wszystkich Świętych. Dzieje Wojakowej związane są z rodem Wojakowskich, legitymujących się herbem Brochwicz - biegnący jeleń. Praojcem tej odnogi był: Remigian z Wojakowa Wojakowski (I pok.). Tutaj zachowane są tradycje sadownicze i tradycje suszenia owoców, w szczególności śliw (węzlenie dymem z drewna bukowego). W miejscowości działa Izba regionalna w starym budynku plebanii, wyciąg narciarski oraz Remiza OSP. Ponadto na terenie wsi znajduje się filia biblioteki publicznej w Iwkowej oraz Zespół Szkół, w którym działa publiczna szkoła podstawowa oraz Gimnazjum. Stan dróg w miejscowości jest niezadowolający, wymagający niezwłocznego remontu. Również brak wyposażenia w kanalizację i wodociągi oraz niedobór chodników i ścieżek rowerowych wymaga pilnej interwencji. Dodatkowo w sołectwie Wojakowa brak jest placów zabaw, a wiaty przystankowe wymagają gruntowego i kompleksowego remontu.

Rycina 4. Jednostki urbanistyczne Gminy Iwkowa – podział na sołectwa

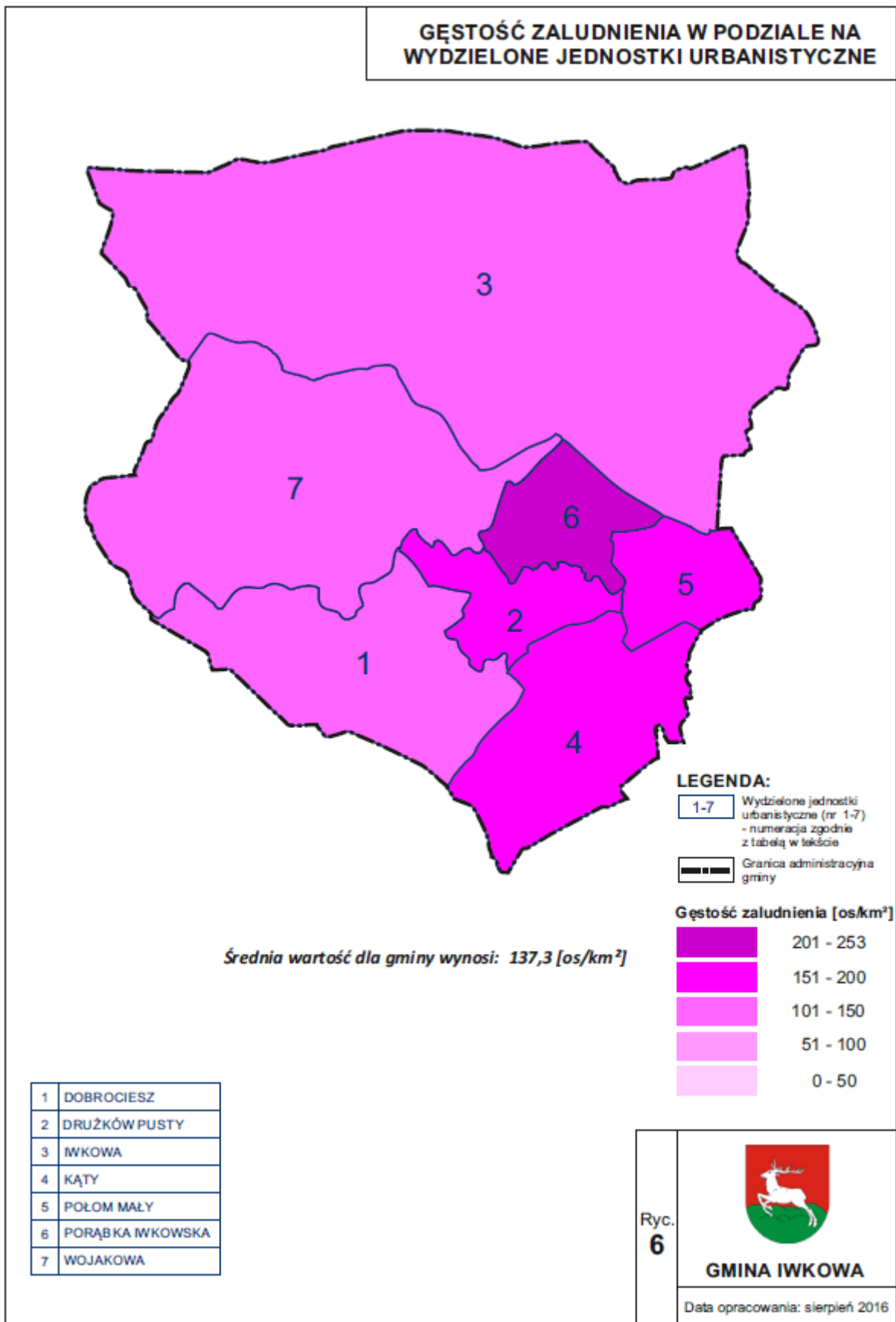
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 5. Liczba ludności – stan na grudzień 2015

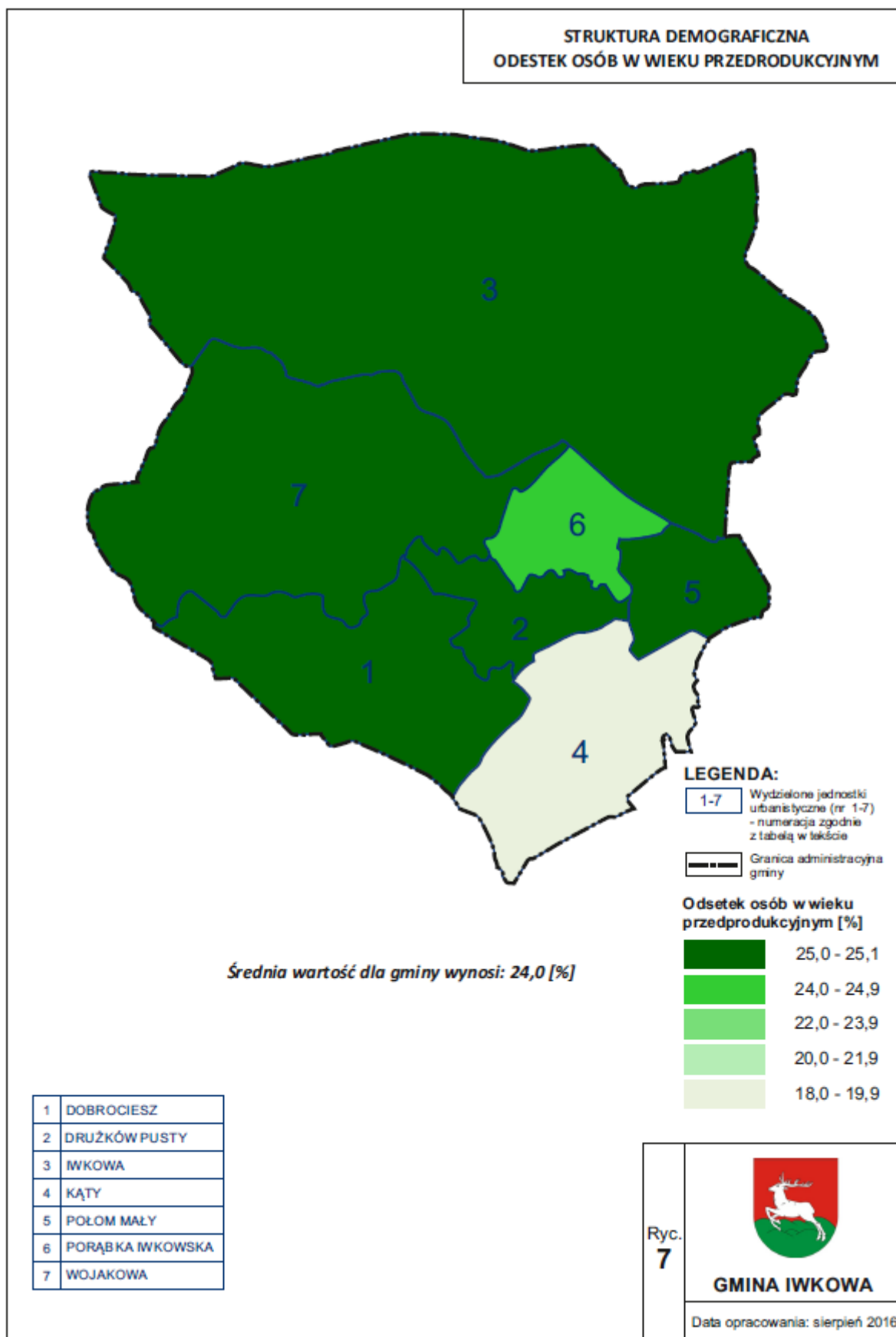
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 6. Gęstość zaludnienia w podziale na wydzielone jednostki urbanistyczne

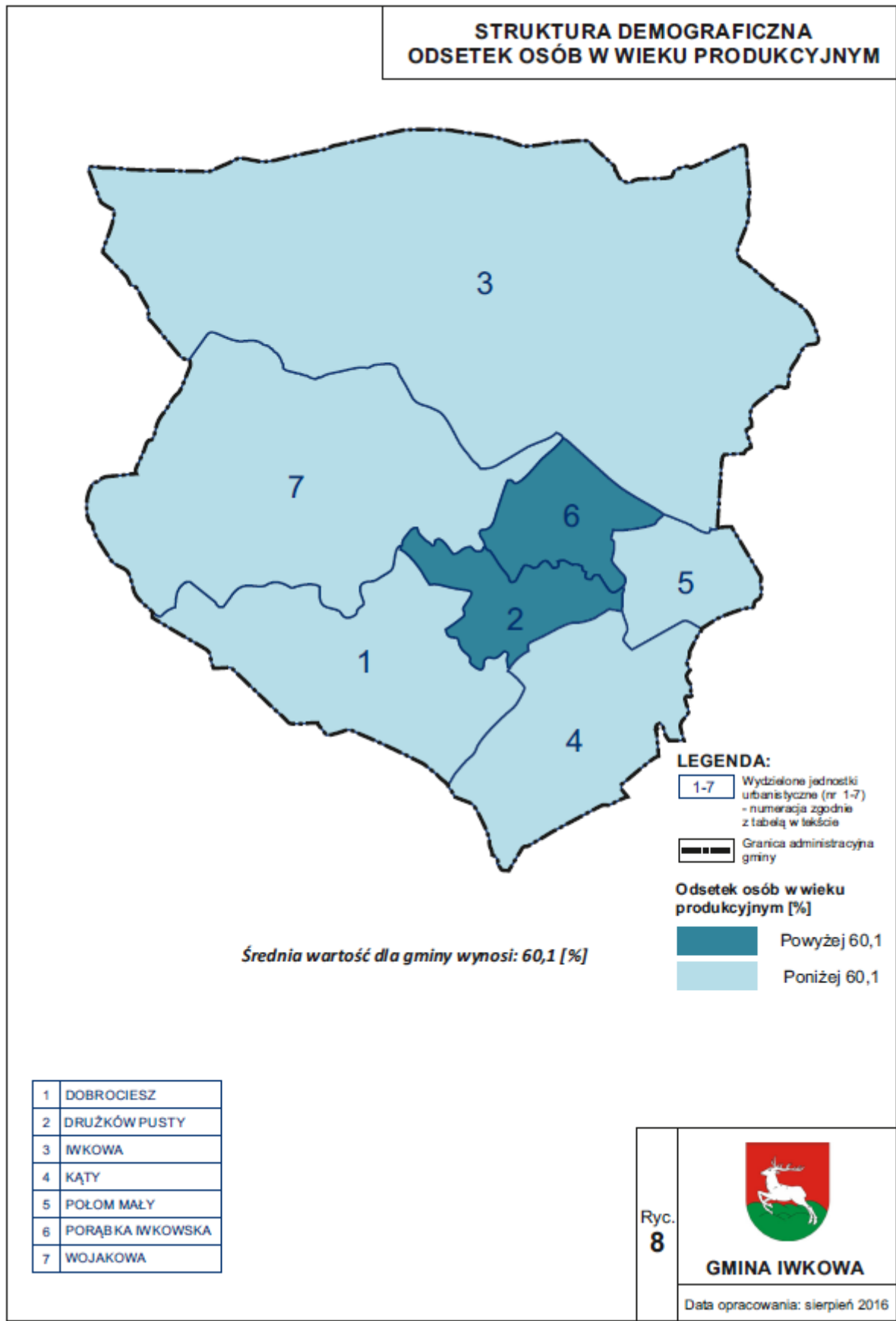
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 7. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym

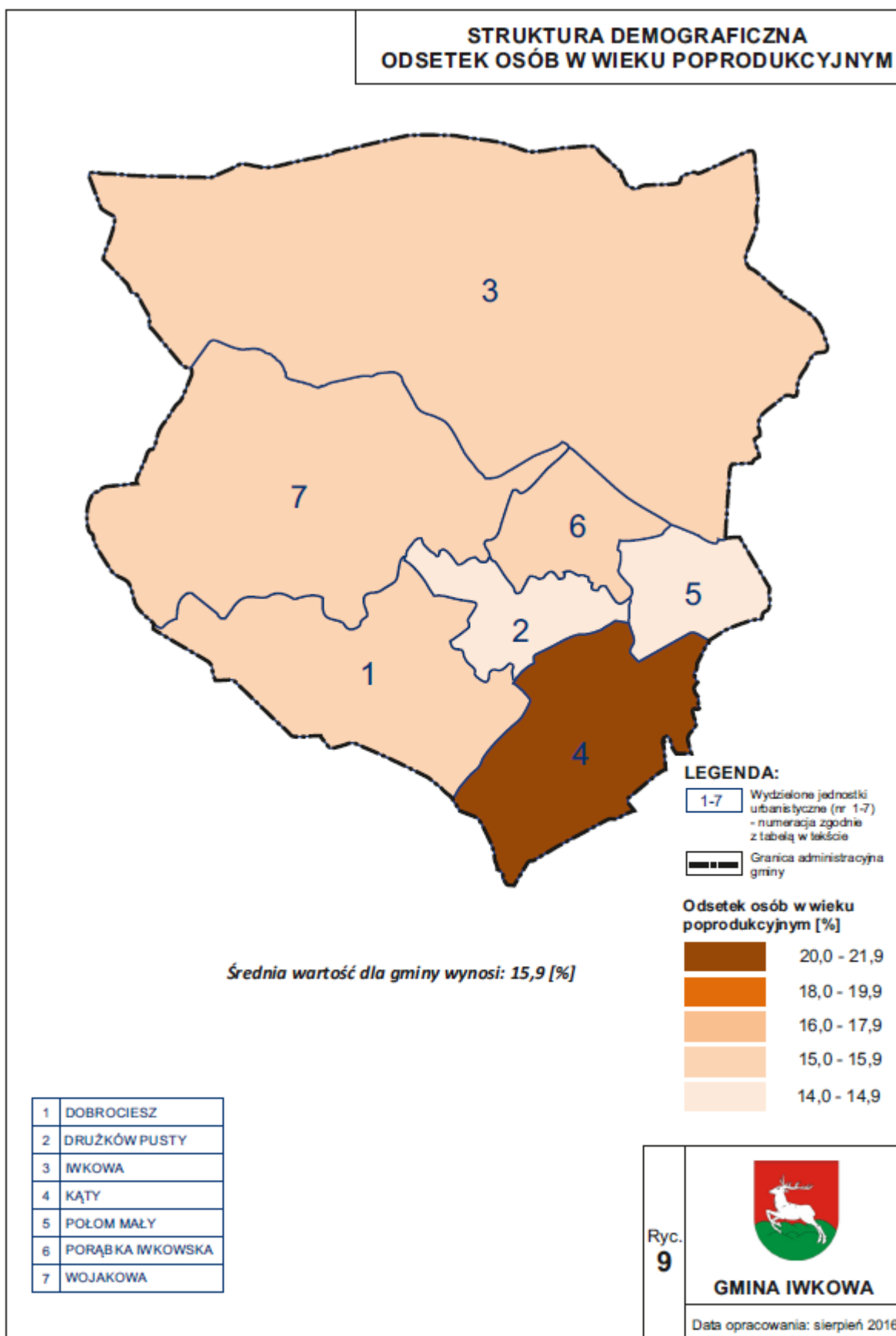
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 8. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 9. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

2.4 Zestawienie przyjętych wskaźników

Według wytycznych do ustawy z dnia 9 października 2015 roku ocena jednostek urbanistycznych powinna się odbywać poprzez zestawienie wskaźników obiektywnych i weryfikowalnych. Dotyczą one sfery społecznej oraz przynajmniej jednej z następujących sfer: technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej, środowiskowej. Przeanalizowane dane zostały dostarczone przez Urząd Gminy w Iwkowej, policję, GPOS oraz inne instytucje i podmioty działające na terenie gminy. Zgodnie z założeniem, jednostki urbanistyczne powinny być powiązane z obwodami spisowymi GUS, aby w łatwy i bezpośredni sposób można było wykorzystać dane przez niego zbierane. Niestety praktyka pokazała, że przyjęte założenie nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości. W związku z powyższym do analiz zostały wykorzystane dane dotyczące ewidencji ludności uzyskane od Urzędu Gminy w Iwkowej. Przyporządkowano je poszczególnym jednostkom urbanistycznym. Na potrzeby niniejszego opracowania dane uzyskane z bazy REGON w podziale adresowym przyporządkowano do wydzielonych jednostek urbanistycznych. Z uwagi na ustawę o ochronie danych osobowych szczegółowe dane adresowe nie mogą być udostępniane. Dlatego, też dane z pozostałych instytucji takich jak GOPS, PUP i policja uwzględniono w podziale na jednostki urbanistyczne. Napotkane problemy wskazują na pilną potrzebę utworzenia ujednoczonego systemu statystyki gminnej w oparciu o wydzielone jednostki urbanistyczne. System ten umożliwiłby delimitację obszarów kryzysowych, monitorowanie zmian oraz ocenę skuteczności wdrażanych działań i projektów, w tym programu rewitalizacji. Przy wyborze wskaźników do analizy uwzględniono zapisy wspomnianej na wstępie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. W szczególności wzięto pod uwagę art. 4, ust. 1 dotyczący opracowania diagnoz. Ujęto również uwarunkowania lokalne. Ważnym czynnikiem była także możliwość pozyskania danych.

Sfera społeczna:

- Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym;
- Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym;
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych;
- Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób;
- Odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego;
- Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe;
- Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe;
- Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem;

- Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014;
- Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie;
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna:

- Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni;
- Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni;
- Odsetek dróg wymagających remontu;
- Odsetek gruntów w posiadaniu gminy w ogólnej powierzchni;
- Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo domowe;
- Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo rolne;
- Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych;
- Dostępność do podstawowych usług.

Sfera techniczna:

- Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym.

Sfera środowiskowa:

- Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw;
- Odsetek przydomowych oczyszczalni ścieków w ogólnej ilości gospodarstw;

Sfera gospodarcza:

- Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem;
- Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób.

Wykonano schematy, które obrazują dostępność do oświaty, w tym przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Sporządzono, także obraz osiągalności podstawowych usług w zakresie kultury, terenów sportowych, rekreacyjnych oraz bibliotek i ich filii.

2.5 Analiza mierników w poszczególnych sferach

Diagnoza komponentów zebranych do analizy mierników w poszczególnych sferach wykazuje, że istnieje powszechna potrzeba posługiwania się wspólnym, ujednoliconym narzędziem, które dostarczy niezbędnych informacji umożliwiających realizację zadań z zakresu pomocy odnoszącej się do sfer określających poziom degradacji zidentyfikowanych jednostek urbanistycznych gminy Iwkowa. Efektem badań jest wskazanie na najbardziej istotne potrzeby mogące ewaluować podczas zmiany zdegradowanych obszarów. To etap analizy jednostek urbanistycznych wskazuje na obecność wielu zagrożeń, ale jednocześnie ułatwia podjęcie decyzji, których celem jest wyjście z niekorzystnego położenia.

2.5.1 Analiza mierników w sferze społecznej

Analiza mierników na poziomie gminy wskazała na dużą ilość problemów społecznych. W celu przeprowadzenia oceny wydzielonych jednostek w sferze społecznej wykorzystano dane pochodzące z instytucji działających na terenie gminy.

Zgodnie z danymi GOPS-u, odsetek dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego korzystających z pomocy społecznej (Ryc.14), najwyższa jest w jednostkach: 4 (Kąty), 1 (Dobrociesz), 6 (Porąbka Iwkowska), natomiast najniższa w jednostkach 5 (Połom Mały), 7 (Wojakowa). Następnie przy mierniku mówiącym o odsetku gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe (Ryc.15) najwięcej uprawnionych jest w jednostce 1 (Dobrociesz), 6 (Porąbka Iwkowska), 2 (Druzków Pusty) i 4 (Kąty), zaś najmniej w jednostce 3 (Iwkowa), 7 (Wojakowa) i 5 (Połom Mały). Miernik przedstawiony na Rycinie 16 – Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe wskazuje najwięcej uprawnionych w jednostkach: 1 (Dobrociesz), 2 (Druzków Pusty), a najmniej w jednostkach 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska), gdzie wartość omawianego wskaźnika wynosi 0. Z przeprowadzonych analiz wynika, iż ludność otrzymująca największe wsparcie pomocy społecznej w stosunku do ludności ogółem (Ryc.17) zamieszkuje obszary gminy oznaczone numerami: 1 (Dobrociesz), 6 (Porąbka Iwkowska) oraz jednostka nr 4 (Kąty). Zjawisko to, w znacznej mierze spowodowane jest wysokim poziomem bezrobocia rejestrowanego w gminie, w tym dużym odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych.

Według danych PUP-u, udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (Ryc.10) występuje w jednostkach: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 4 (Katy) i są to wartości wyższe od średniej gminy. Natomiast wartości najniższe odnotowano w jednostkach nr 3 (Iwkowa) i 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska), 7 (Wojakowa). Z kolei oceniając miernik – udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym (Ryc.11) najwyższą wartość dodatnią mają jednostki nr 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska), a najniższą jednostki nr 2 (Drużków Pusty) i 4 (Kąty). Przy mierniku – udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych (Ryc.12) najwyższa wartość dodatnia przypisana jest do jednostek: 5 (Połom Mały), 7 (Wojakowa), 4 (Kąty), 1 (Dobrociesz), natomiast najmniejszą to jednostki 2 (Drużków Pusty), 6 (Porąbka Iwkowska).

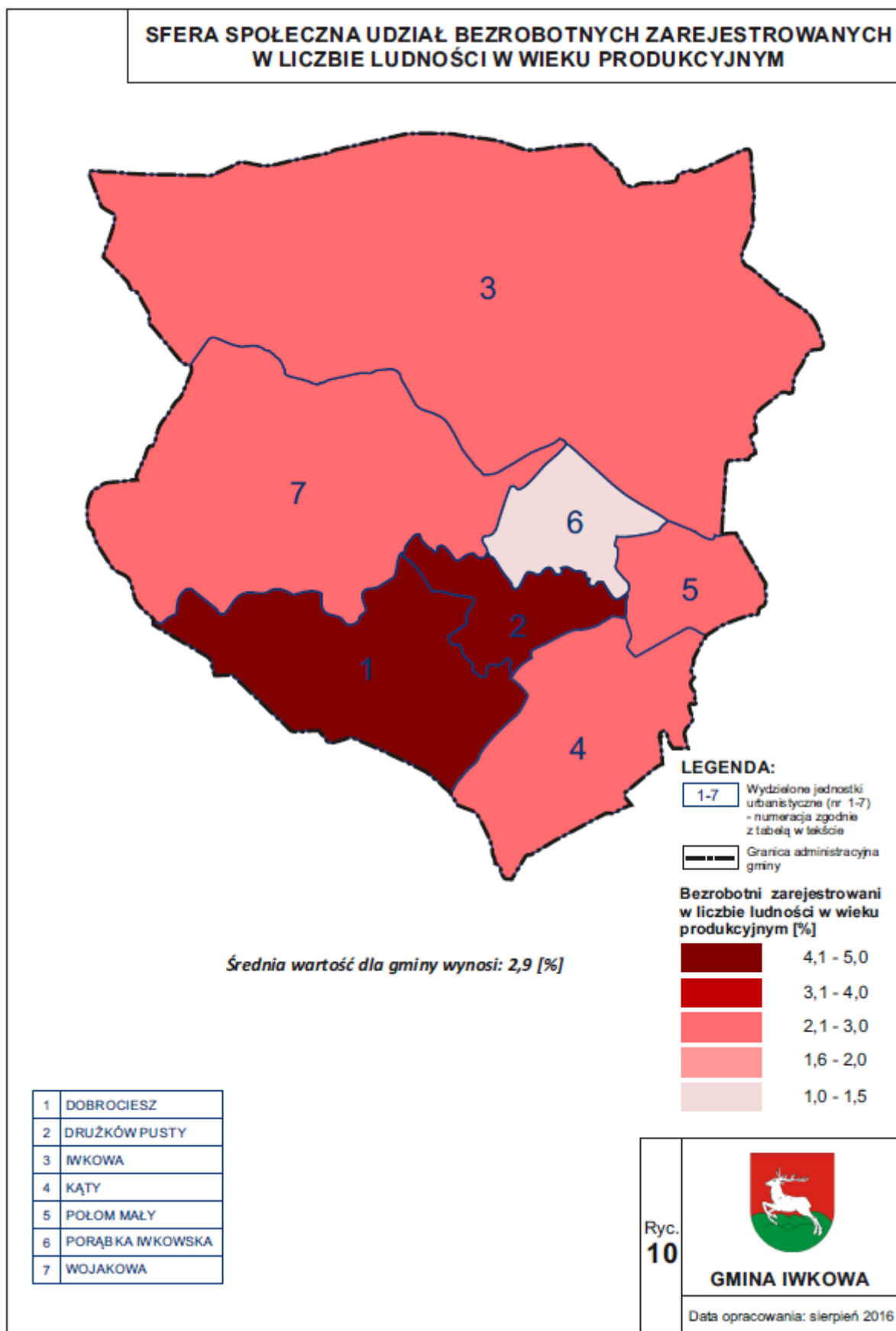
W ocenie sfery społecznej istotną rolę odgrywają także kwestie poziomu bezpieczeństwa w gminie. W tym celu wykorzystano możliwe do uzyskania dane, czyli liczbę przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób (Ryc.13). W skali jednostek urbanistycznych najgorsza sytuacja występuje w jednostkach nr 3 (Iwkowa), 6 (Porąbka Iwkowska), 1 (Dobrociesz) i 7 (Wojakowa), natomiast najlepsza w jednostkach nr 2 (Drużków Pusty) i 4 (Kąty). Jednostki najgorsze według tego wskaźnika mają wagę wyższą niż średnia przyjęta wartość dla gminy.

Dane przedstawione na Ryc.18 dotyczące frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych 2014 wskazują, że średnia wartość przyjęta dla gminy, wyniosła 55,0%. Jednostki, które mają wartość wyższą od wymienionej średniej dla gminy to: 1 (Dobrociesz), 3 (Iwkowa). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska) i 7 (Wojakowa).

Dane przedstawiające poziom edukacji – wyniki sprawdzianu po 6 klasie (Ryc.19) wskazują na średnią wartość dla gminy, która wynosi 58,8%. Jednostki utrzymujące poziom powyżej tej średniej to: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 3 (Iwkowa), 4 (Katy) oraz 5 (Połom Mały). Do analizowanych jednostek posiadających wartości poniżej wymienionej średniej gminy należą: 6 (Porąbka Iwkowska), 7 (Wojakowa).

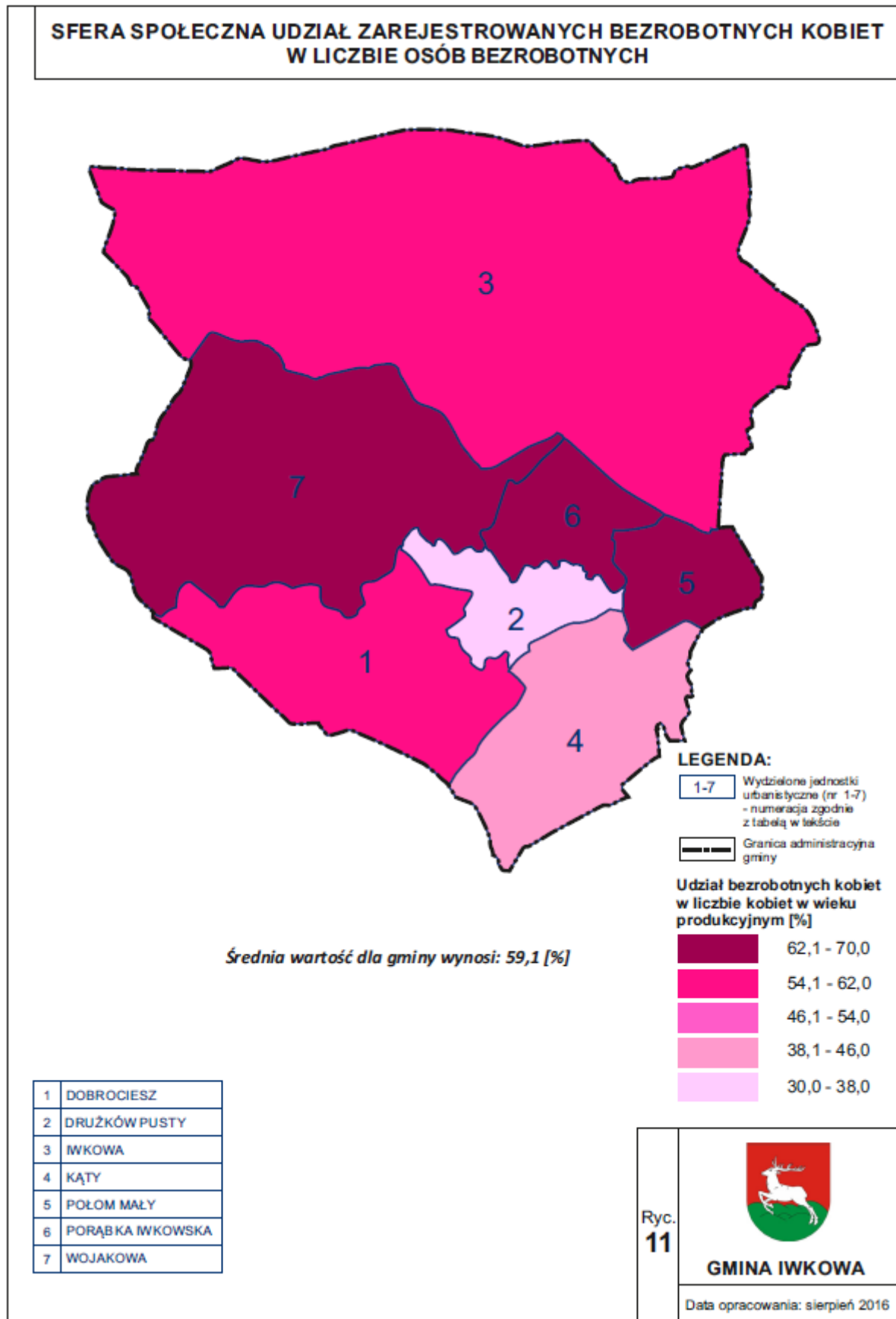
Analizując miernik przedstawiający liczbę fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych posiadających osobowość prawną i działających na terenie gminy (Ryc.20) wyróżnia się sołectwa, które posiadają wartości najwyższe: 1 (Iwkowa). Jednostki posiadające wartości poniżej progu średniej wartości dla gminy to: 6 (Porąbka Iwkowska).

Rycina 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

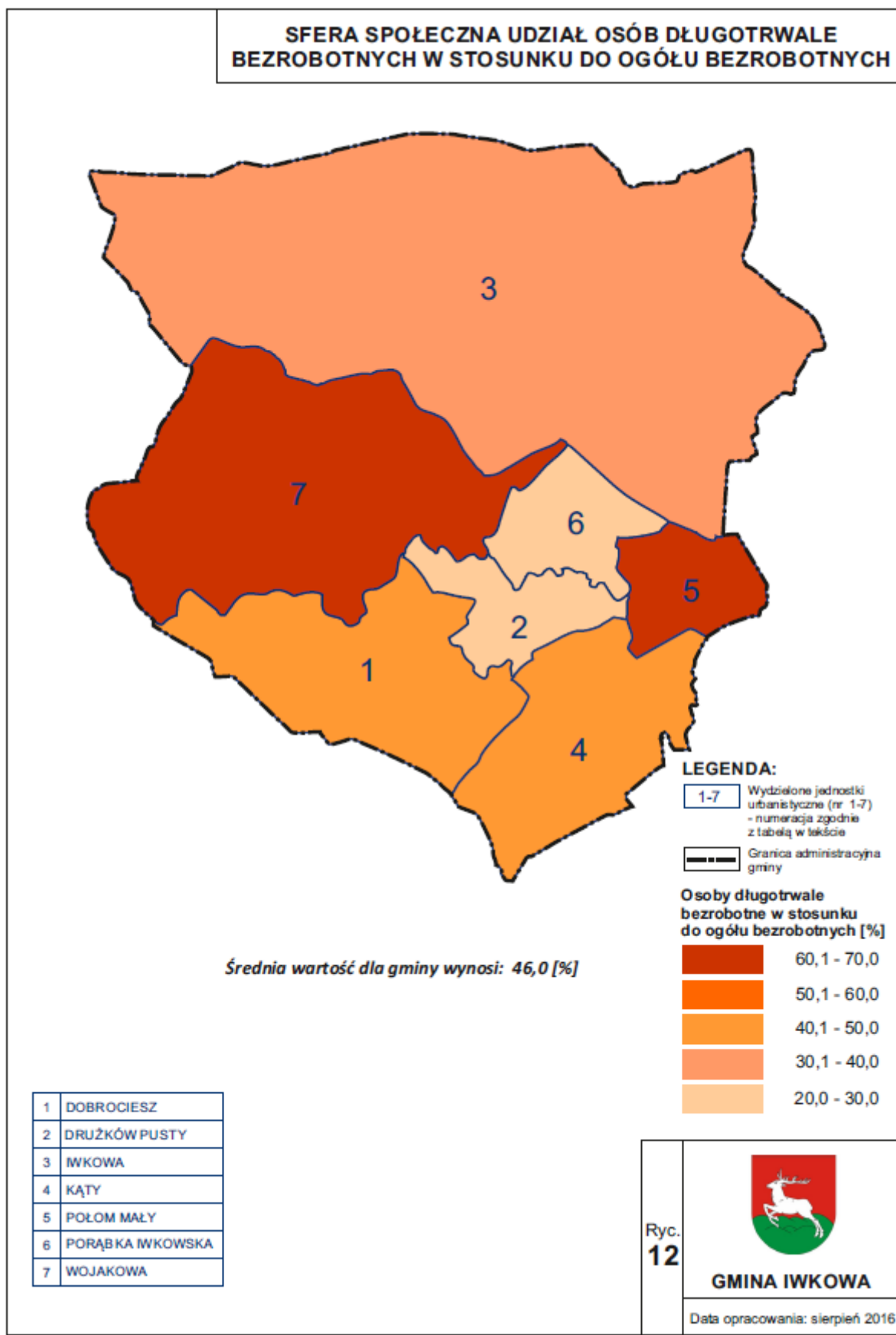
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 11. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym

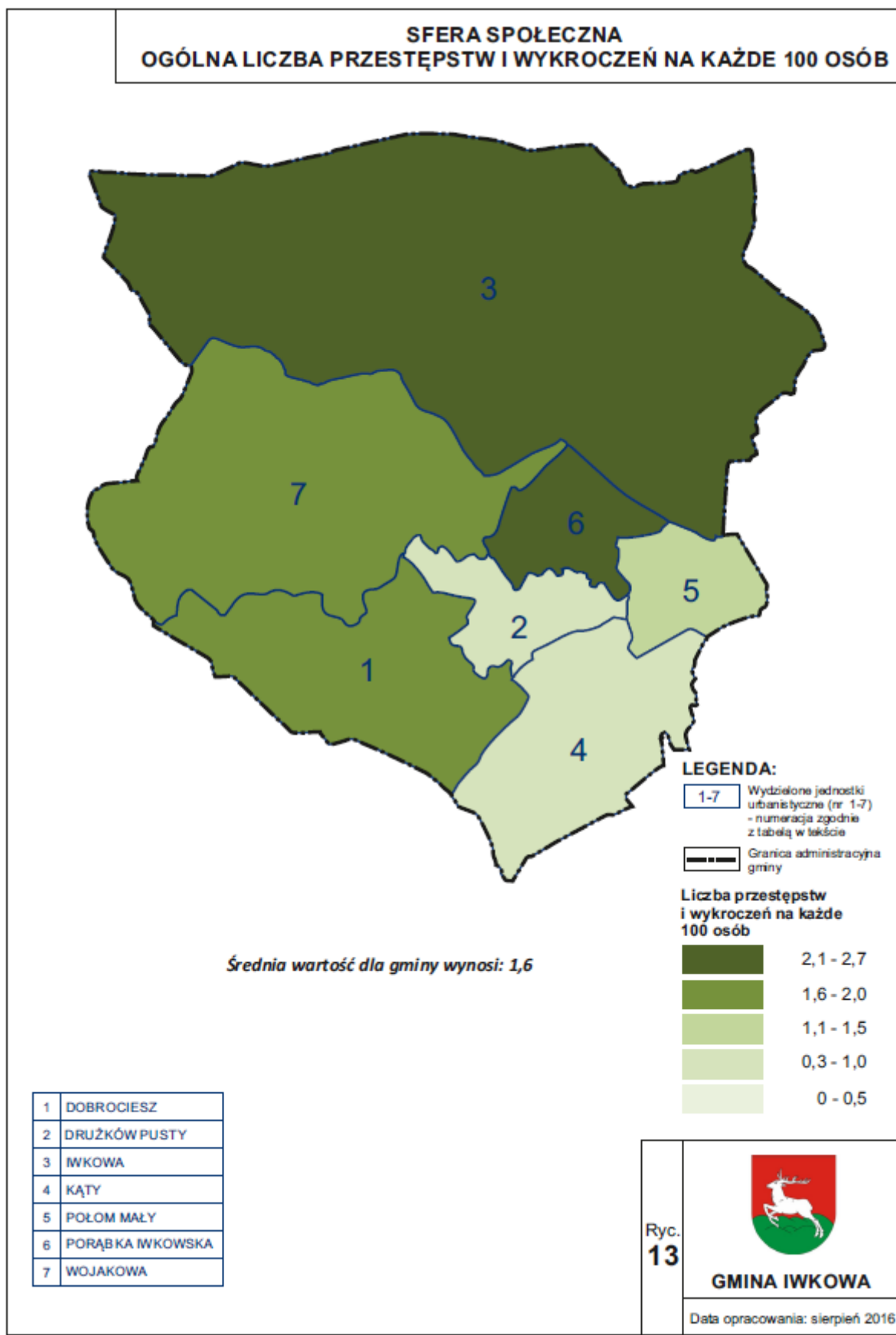
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 12. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych

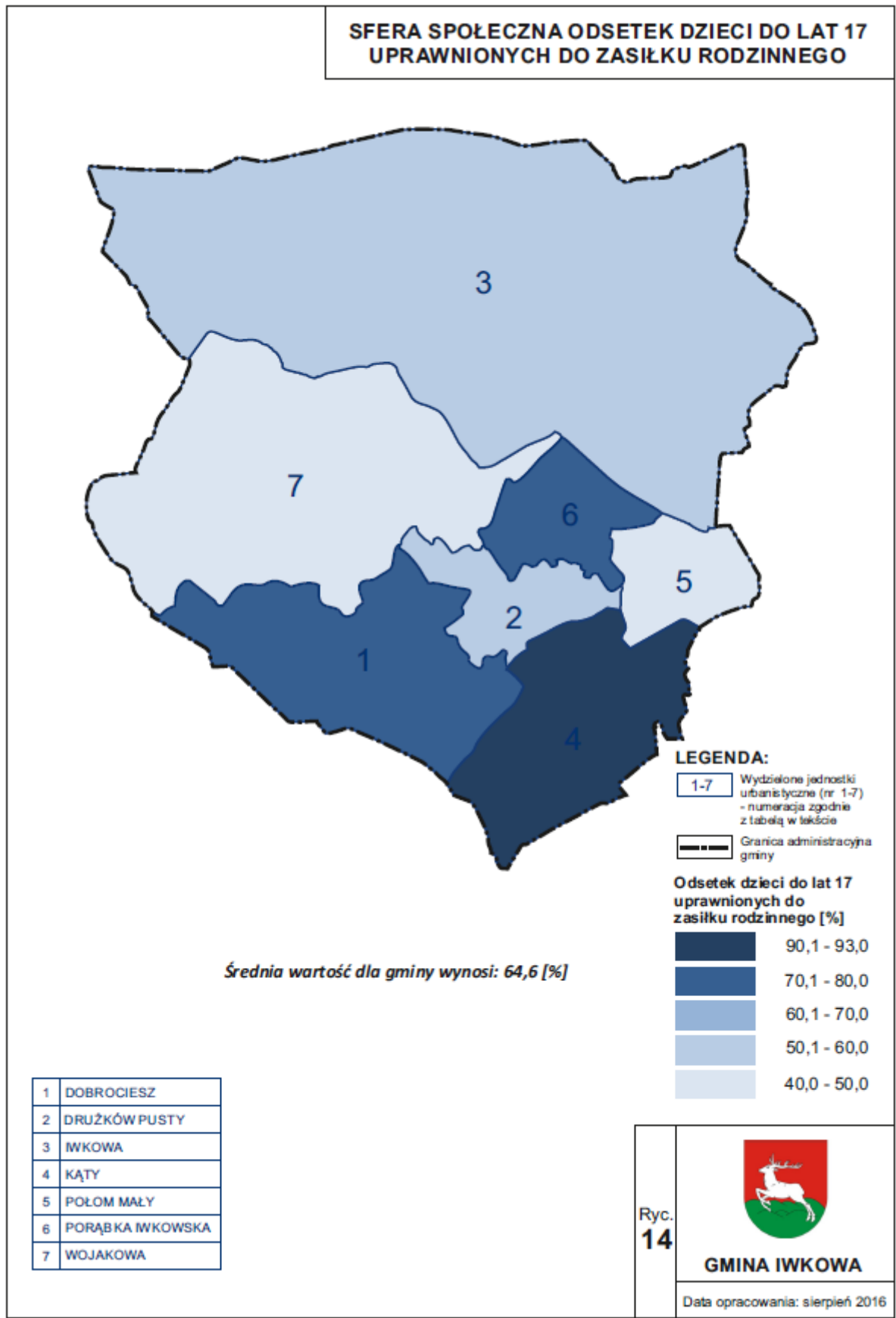
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 13. Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób

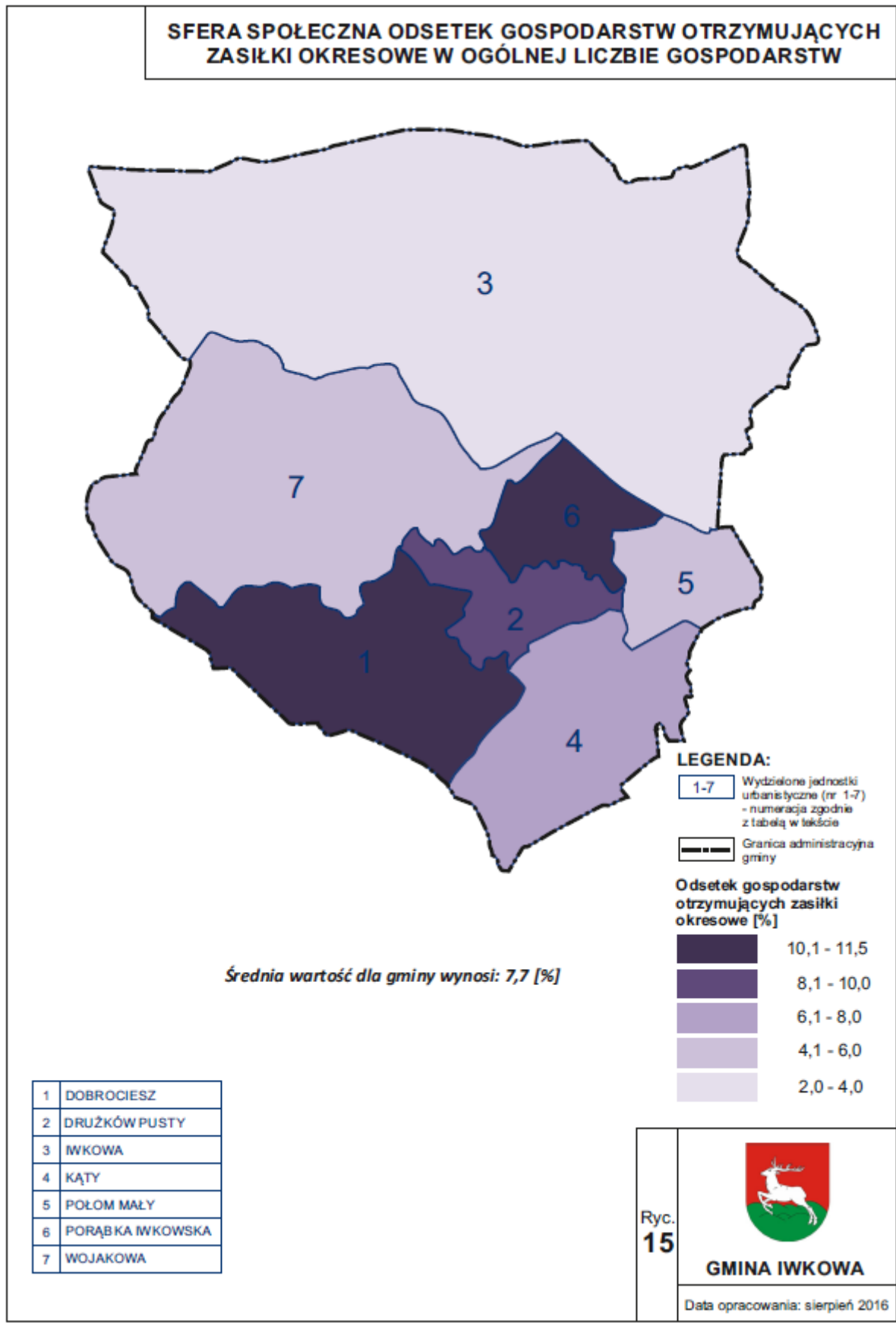
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 14. Odsetek dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego

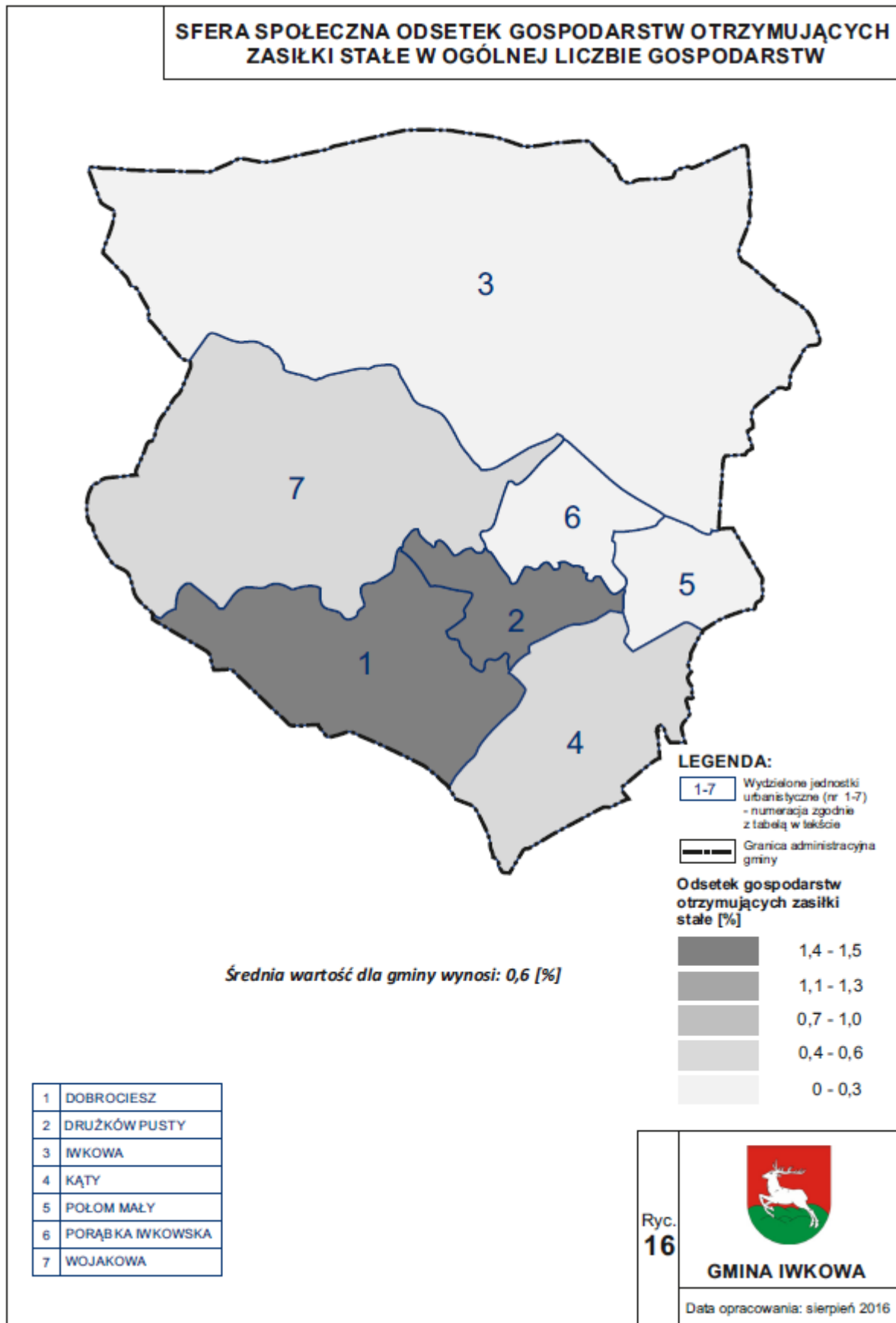
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 15. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe

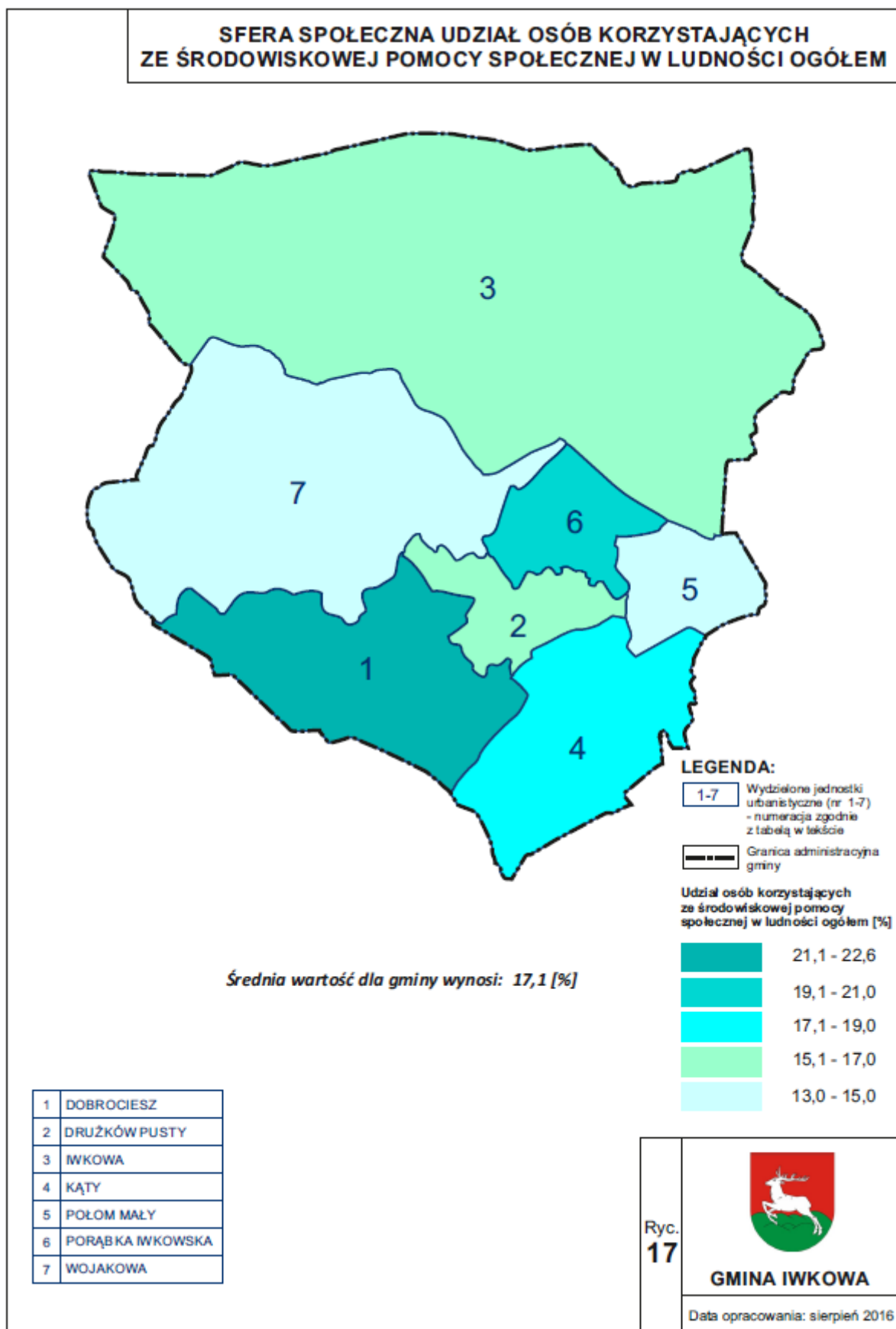
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 16. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe

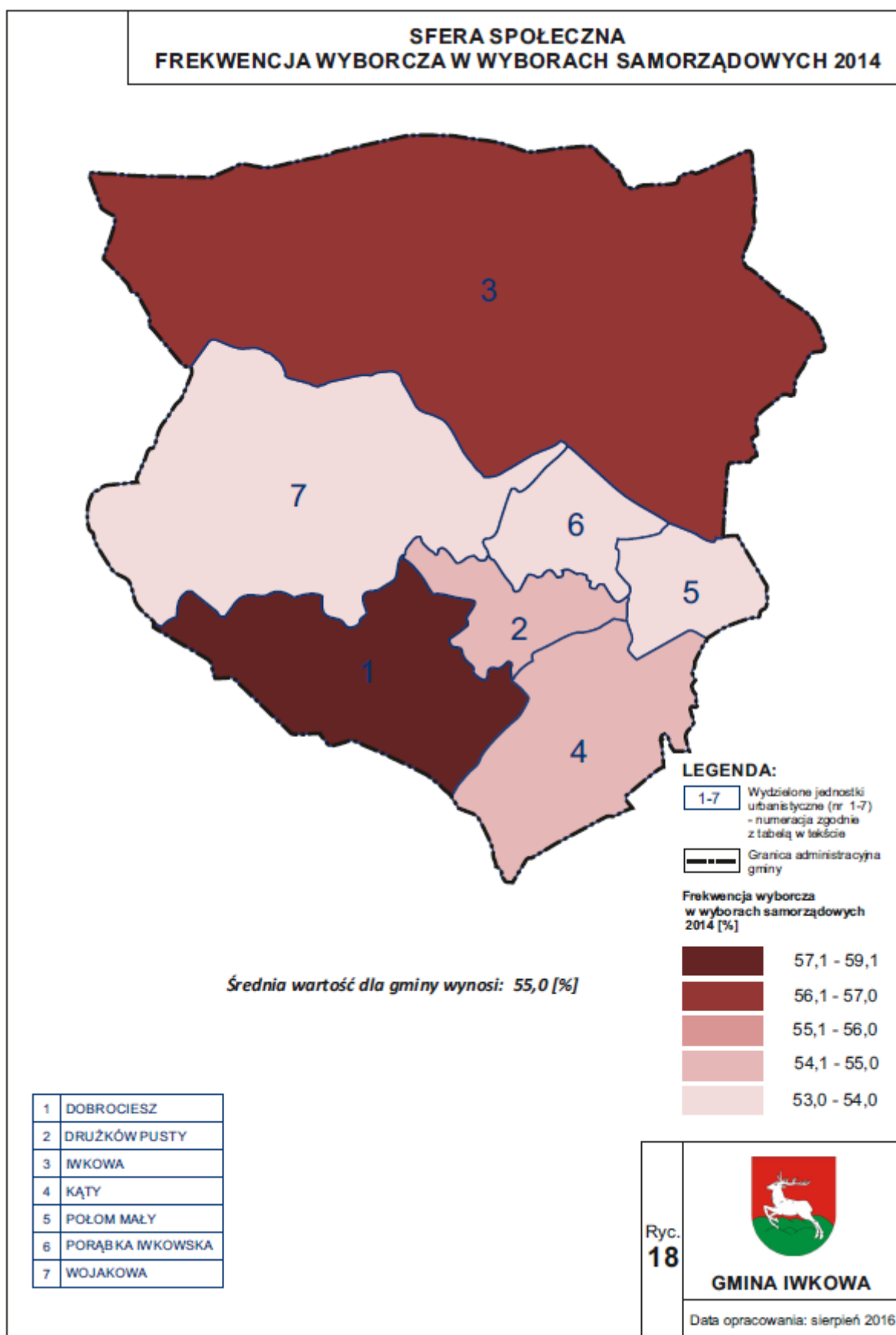
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 17. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

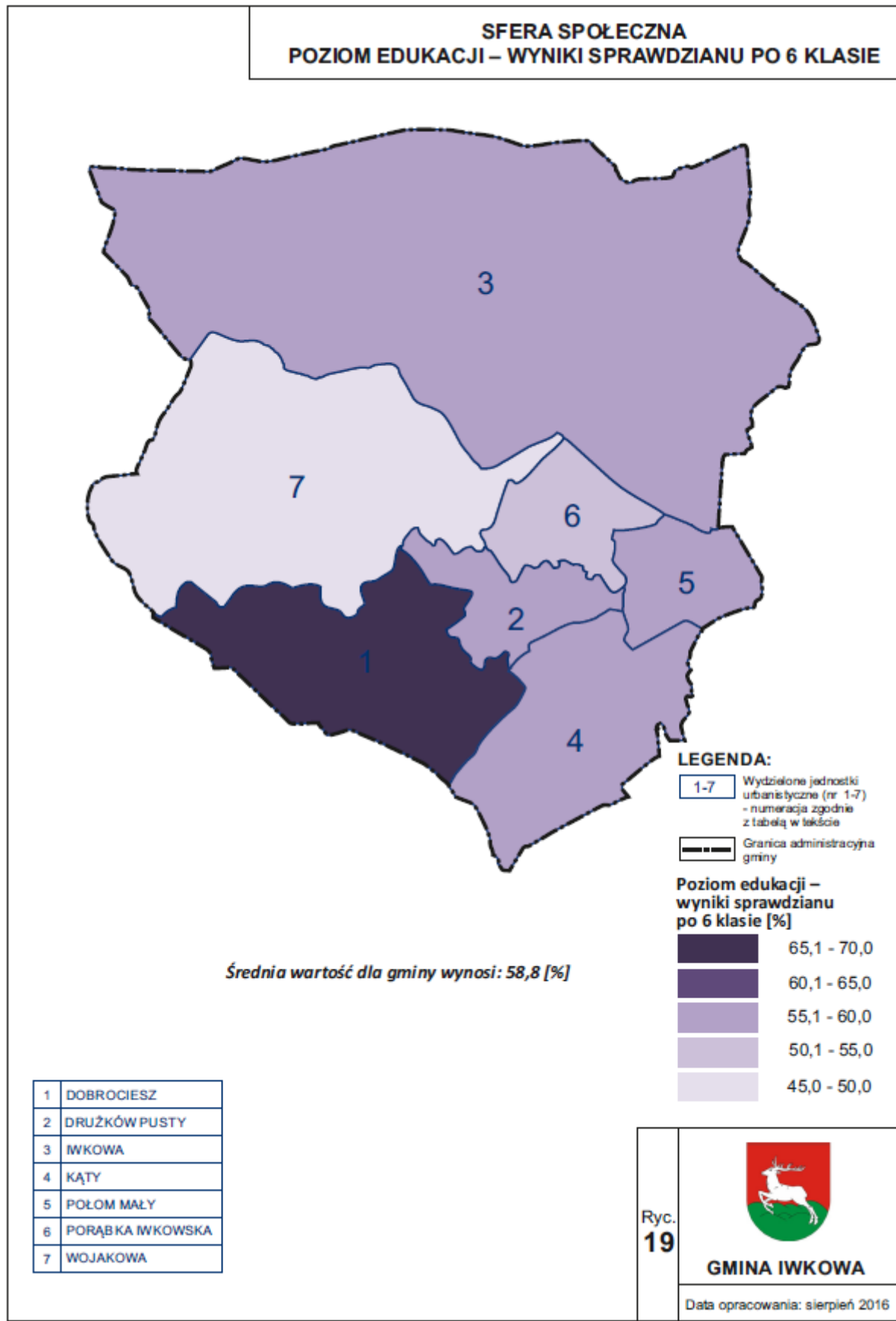
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 18. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014

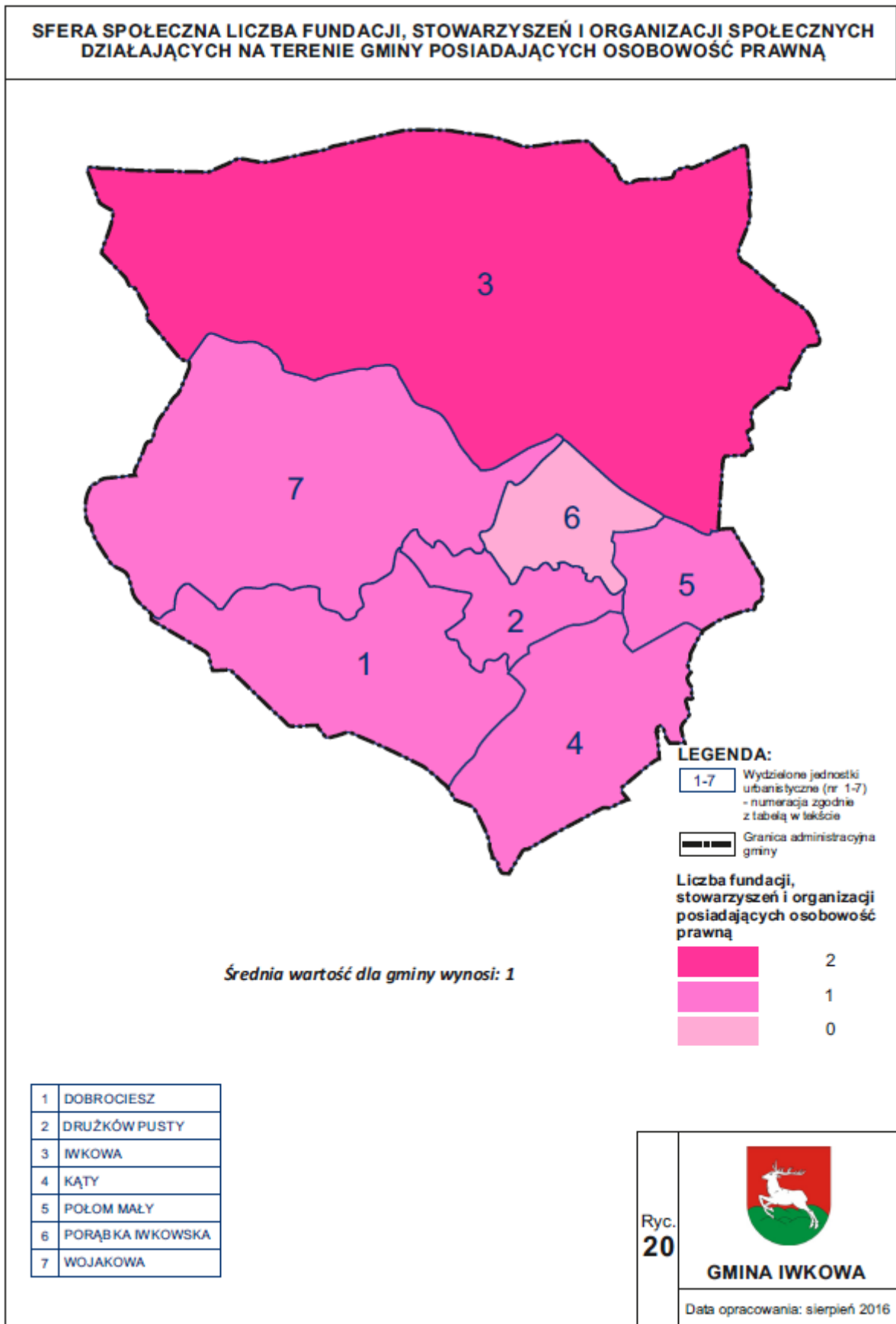
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 19. Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 20. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Tabela 6. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze społecznej

Numer jednostki	MIERNIKI										
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	Odsetek dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014 [%]	Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji
1 – Dobrociesz	4,1	60,0	46,7	1,8	79,2	11,5	1,5	22,6	59,1	69,0	1
2 – Drużków Pusty	4,7	33,3	22,2	0,9	55,0	10,0	1,4	16,3	54,6	60,0	1
3 - Iwkowa	2,9	59,2	34,7	2,7	58,0	3,6	0,3	15,5	56,7	59,0	2
4 – Kąty	3,0	42,8	50,0	0,8	92,9	7,9	0,6	18,7	54,3	60,0	1
5 – Połom Mały	2,1	75,0	75,0	1,2	45,6	5,9	0	13,0	54,0	60,0	1
6 – Porąbka Iwkowska	1,4	75,0	25,0	2,5	73,5	11,0	0	20,5	53,2	54,0	0
7 – Wojakowa	2,4	68,7	68,7	1,8	48,0	4,3	0,4	13,1	53,5	49,5	1
średnia wartość dla gminy	2,9	59,1	46,0	1,6	64,6	7,7	0,6	17,1	55,0	58,8	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS, Powiatowego Urzędu Pracy, Urzędu Gminy Iwkowa, Komendy Policji w Czchowie

2.5.2 Analiza mierników w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Uwarunkowania lokalne, w tym bariery przestrzenne i specyfika gminy wskazują, że co najmniej część gminy wymaga działań poprawiających jakość standardów w sferze funkcjonalno-przestrzennej.

Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni (Ryc.21) najmniejszy jest w jednostkach nr 2 (Drużków Pusty), 6 (Porąbka Iwkowska), 3 (Kąty), 1 (Dobrociesz), natomiast największy jest w jednostkach urbanizacyjnych o nr 3 (Iwkowa), 7 (Wojakowa) i 5 (Połom Mały). Oceniając odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni (Ryc.22) najwyższe wartości przyjmuje się w jednostkach nr 2 (Drużków Pusty), 3 (Iwkowa), 6 (Porąbka Iwkowska). Natomiast najmniejsze w jednostkach 1 (Dobrociesz), 5 (Połom Mały), 4 (Kąty), 7 (Wojakowa) i są one niższe od średniej wartości dla gminy.

Analiza miernika – odsetek dróg wymagających remontu wg Ryc.23 pokazuje przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 49,7%, że największy problem występuje w jednostkach: 7 (Wojakowa), 3 (Iwkowa). Jednostki posiadające wartość poniżej średniej gminy to: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 5 (Połom Mały) oraz 6 (Porąbka Iwkowska).

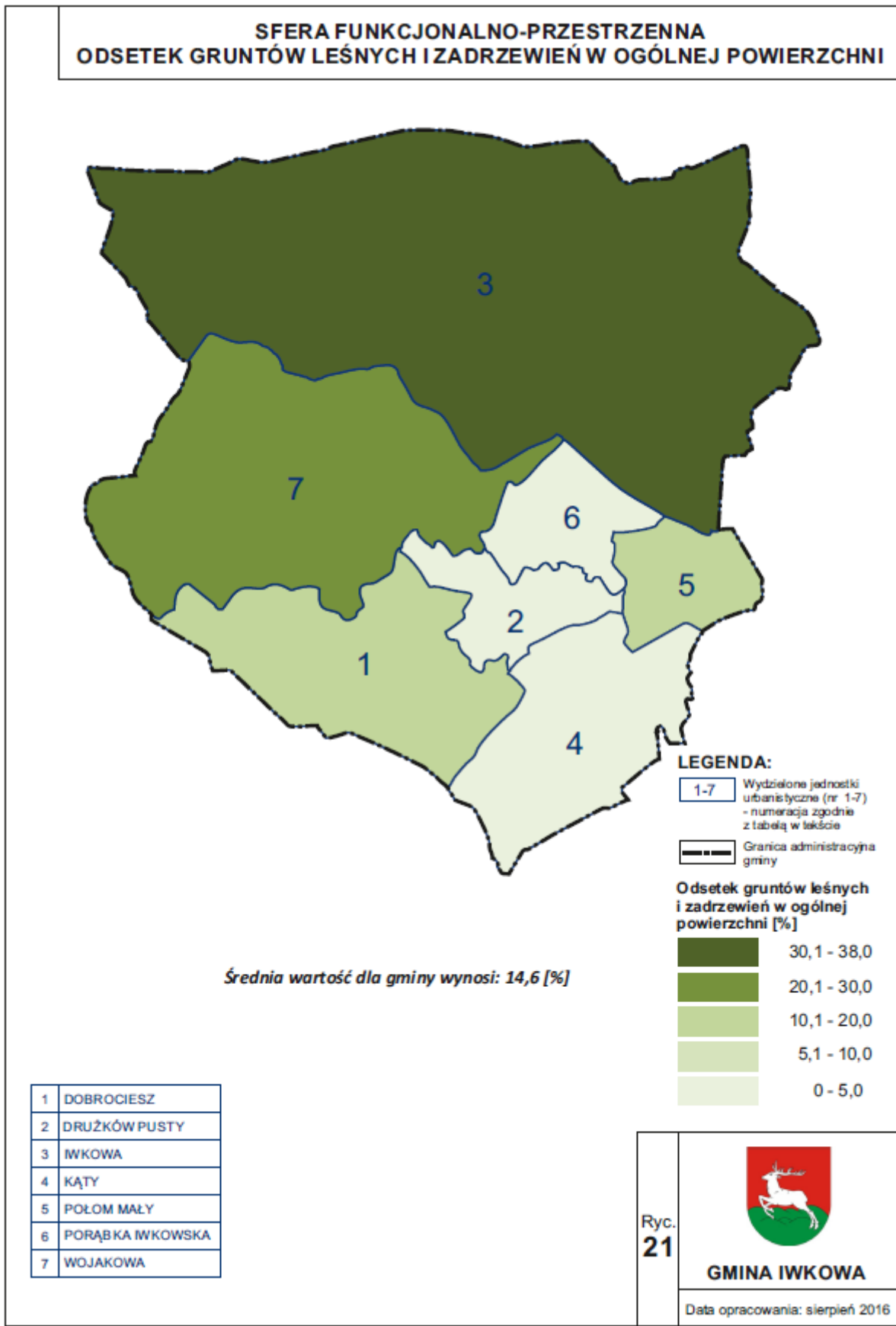
Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni Ryc.24 jest bardzo istotny w przypadku starania się przez gminę o środki zewnętrzne. W tym przypadku przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 0,5% w najlepszej sytuacji są jednostki: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 3 (Iwkowa). Niekorzystnie pod tym względem wypadają jednostki; 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska), 7 (Wojakowa).

Miernik liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo domowe wg Ryc.25 przy obliczonej średniej wartości dla gminy wynoszącej 4,4 wyznacza nam jednostki urbanistyczne mające wartości powyżej wymienionego średniego progu, takie jak: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 6 (Porąbka Iwkowska), 7 (Wojakowa). Natomiast wartości poniżej średniego progu przypisano jednostkom takim jak: 3 (Iwkowa), 5 (Połom Mały). Ryc. 26 przedstawia liczbę mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo rolne, gdzie średnia wartość dla gminy wynosi 6,3. Jednostki posiadające wartości powyżej średniej to: 3 (Iwkowa), 2 (Drużków Pusty), 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska), zaś wartości poniżej wymienionego średniego progu posiadają jednostki: 1 (Dobrociesz) oraz 7 (Wojakowa).

Rycina 27 – dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych – wskazuje, że utworzone szkoły mają swoją siedzibę w następujących jednostkach: 1 (Dobrociesz), 3 (Iwkowa), 4 (Kąty), 6 (Porąbka Iwkowska), 7 (Wojakowa). Pozostałe jednostki nie posiadają na swym terenie obiektów edukacyjnych, a są to: 2 (Drużków Pusty), 5 (Połom Mały). Tylko na terenie dwóch jednostek urbanistycznych o nr: 3 (Iwkowa) oraz 7 (Wojakowa) występują dodatkowo szkoły gimnazjalne. Z przyjętej analizy mierników wynika, że w pozostałych sołectwach brak wyżej wymienionych placówek oświatowych.

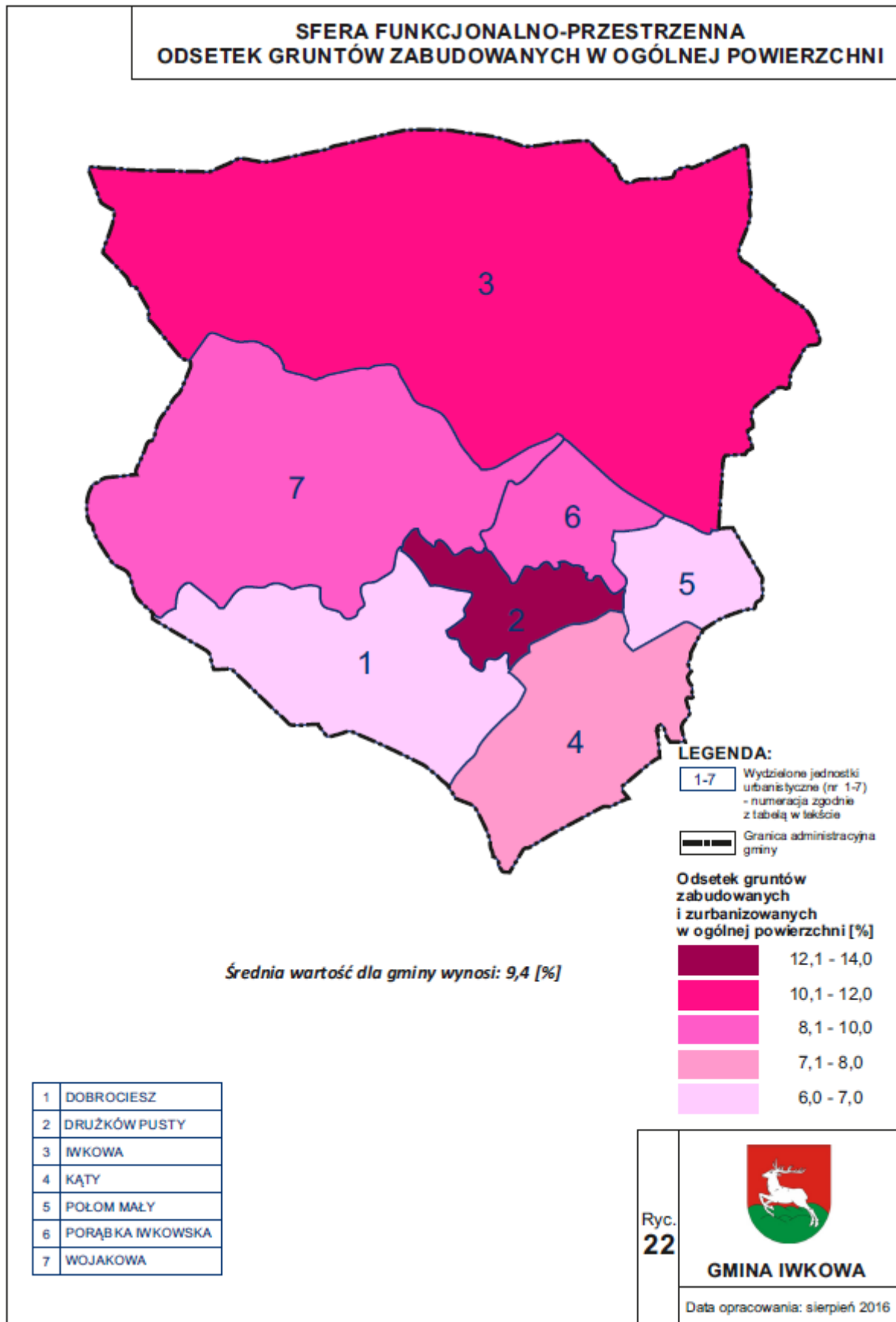
Według miernika – dostępność do podstawowych usług (Ryc. 28), na podstawie danych określono dostępność w poszczególnych jednostkach. I tak: administracja – dostępna jest w jednostce 3 (Iwkowa). Ośrodki Zdrowia – 3 (Iwkowa) oraz 6 (Porąbka Iwkowska). Usługi sakralne – 3 (Iwkowa), 4 (Kąty), 7 (Wojakowa). Usługi komunikacji dostępne są w każdej miejscowości. Usługi edukacji we wszystkich jednostkach poza: 2 (Drużków Pusty), 5 (Połom Mały). Usługi handlu występują w miejscowościach: 1 (Dobrociesz), 3 (Iwkowa), 6 (Porąbka Iwkowska) oraz 7 (Wojakowa), zaś inne usługi takie jak siedziby OSP są w: 3 (Iwkowa), 6 (Porąbka Iwkowska) i 7 (Wojakowa).

Rycina 21. Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni

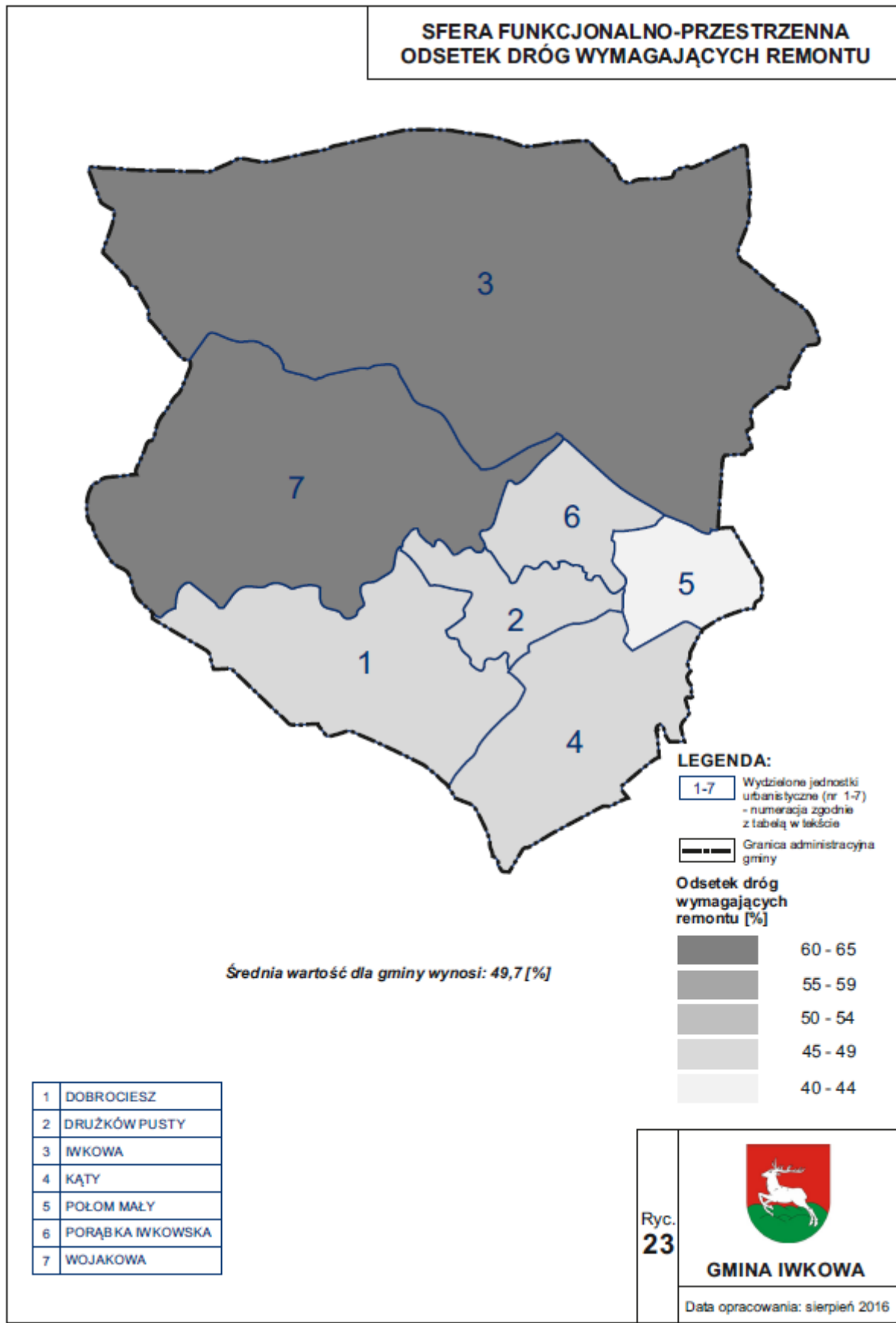
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 22. Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni

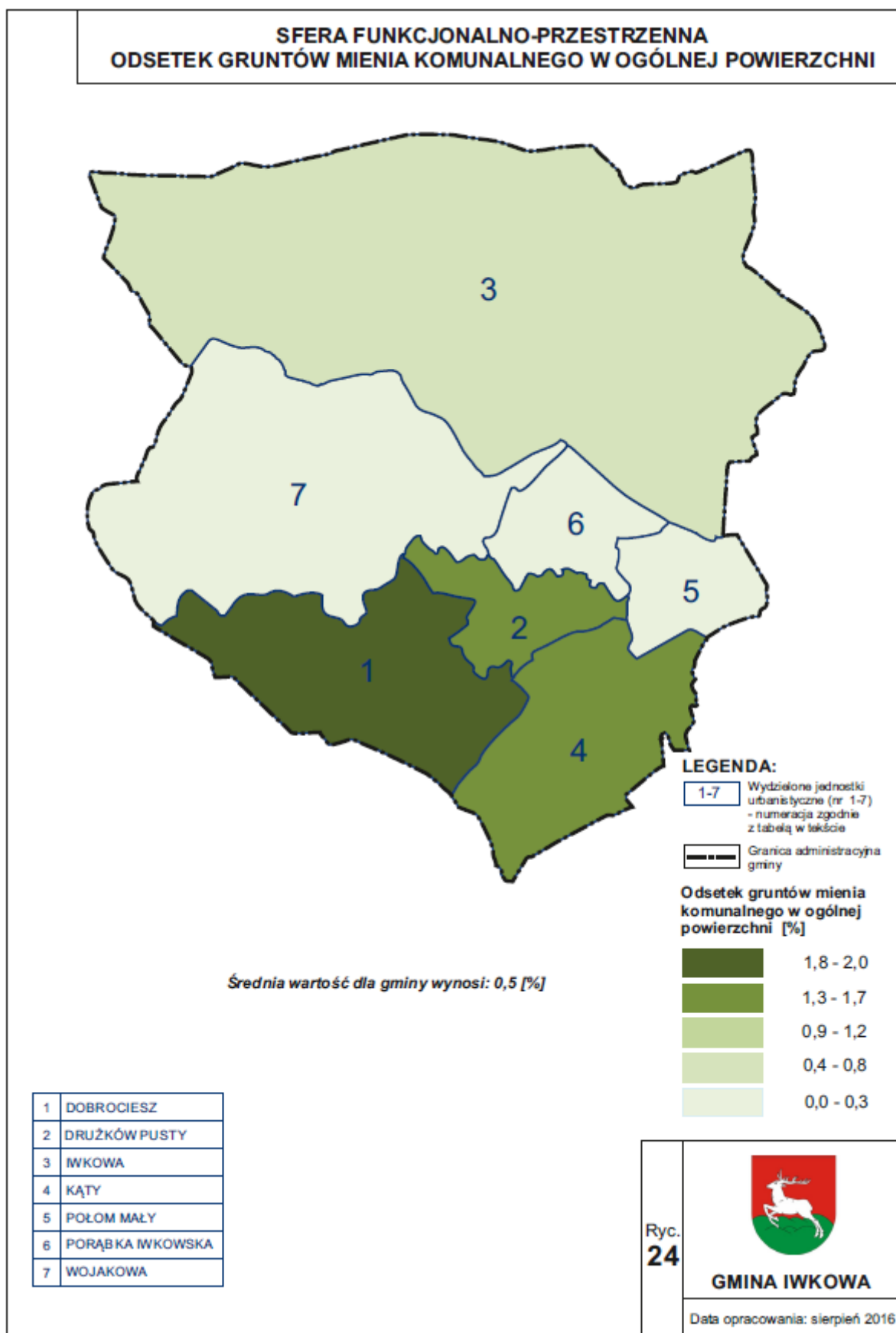
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 23. Odsetek dróg wymagających remontu

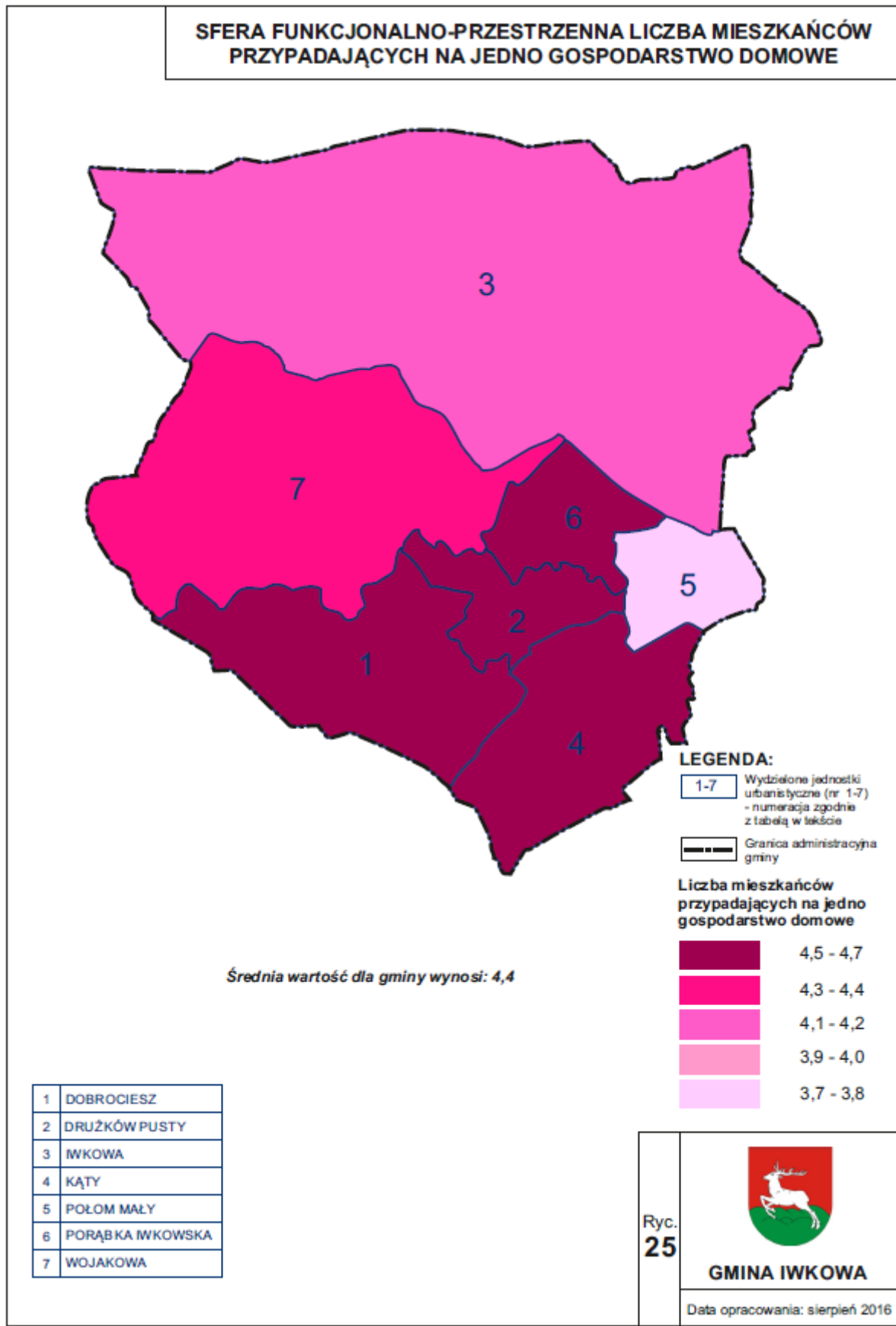
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 24. Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni

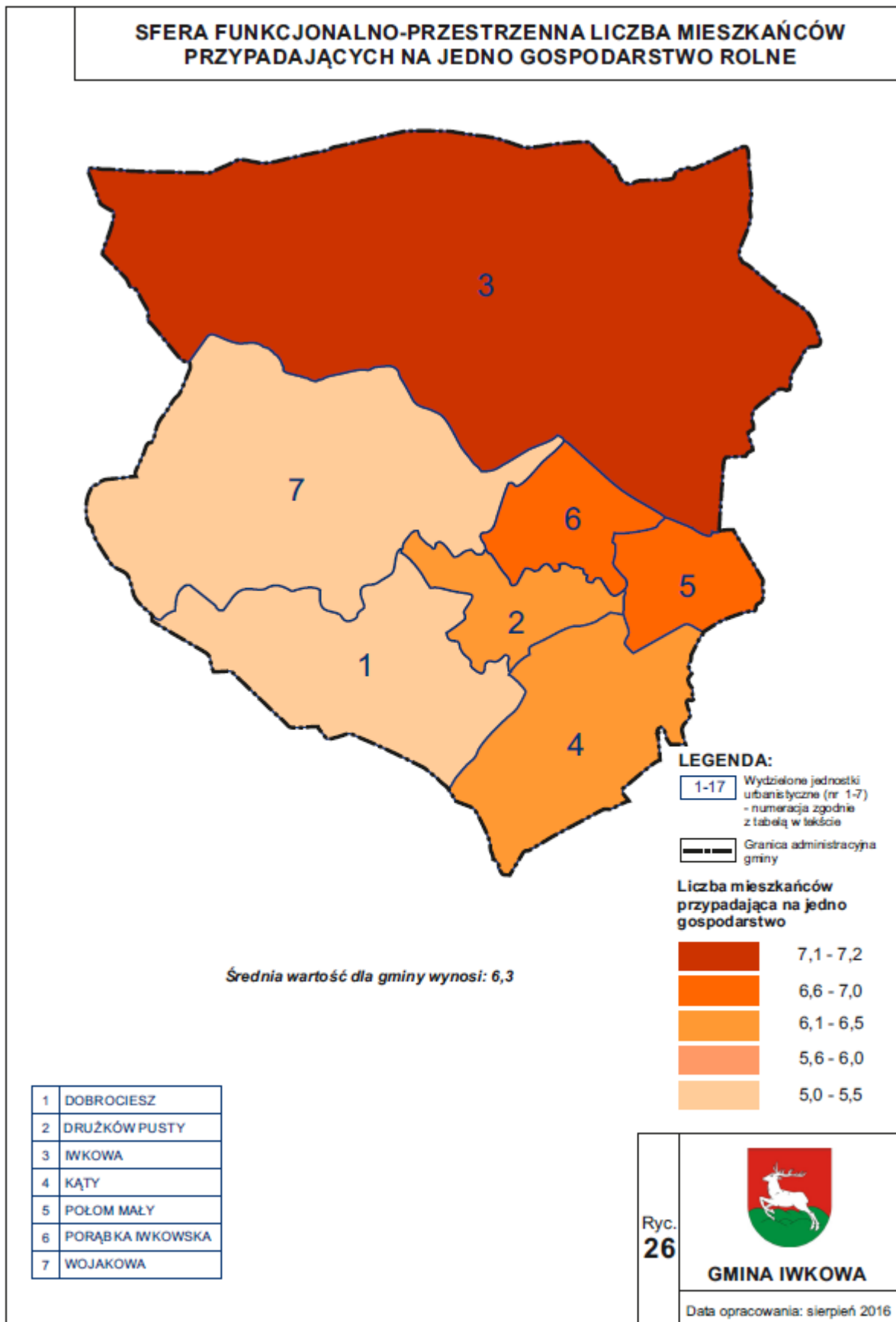
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 25. Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo domowe

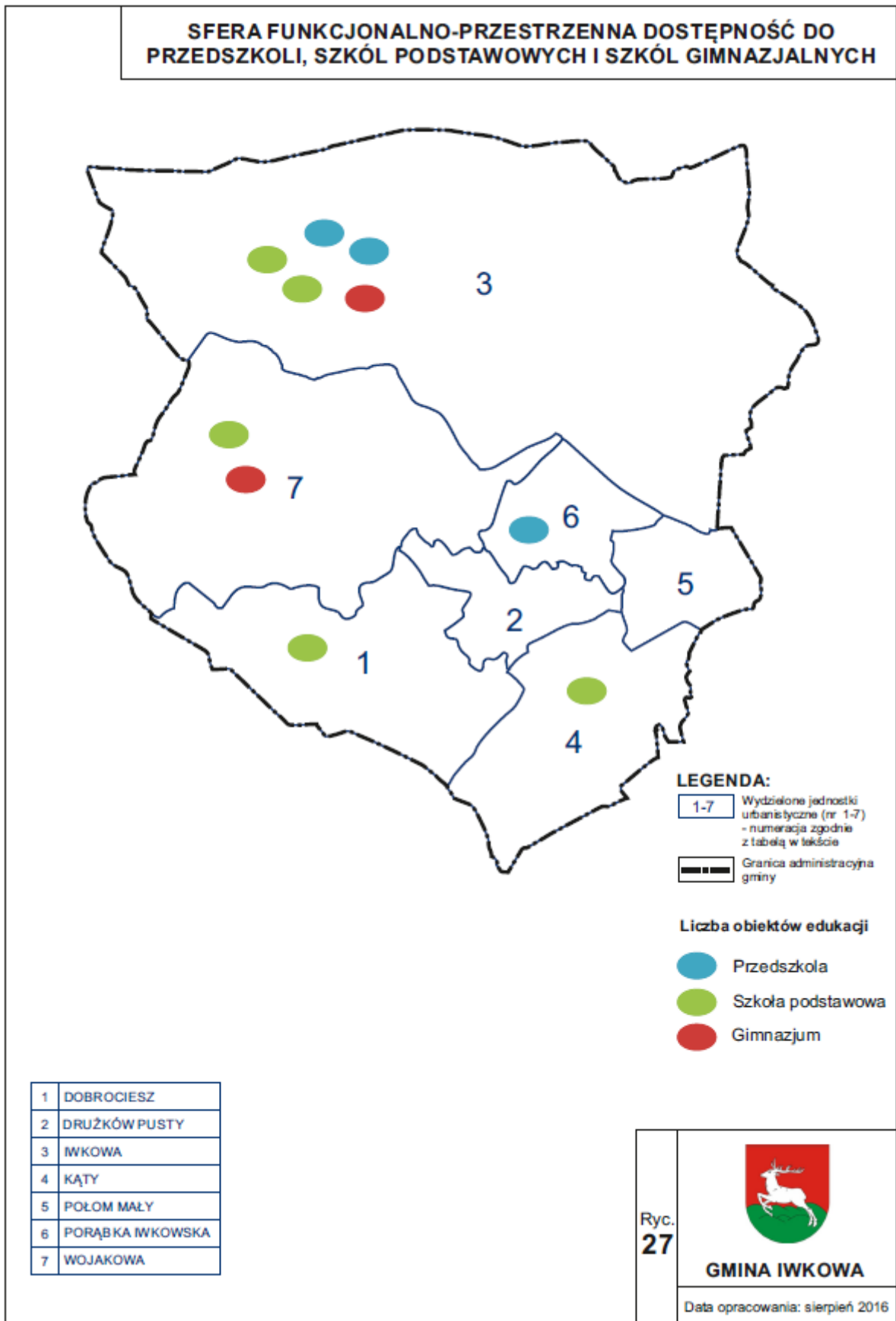
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 26. Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo rolne

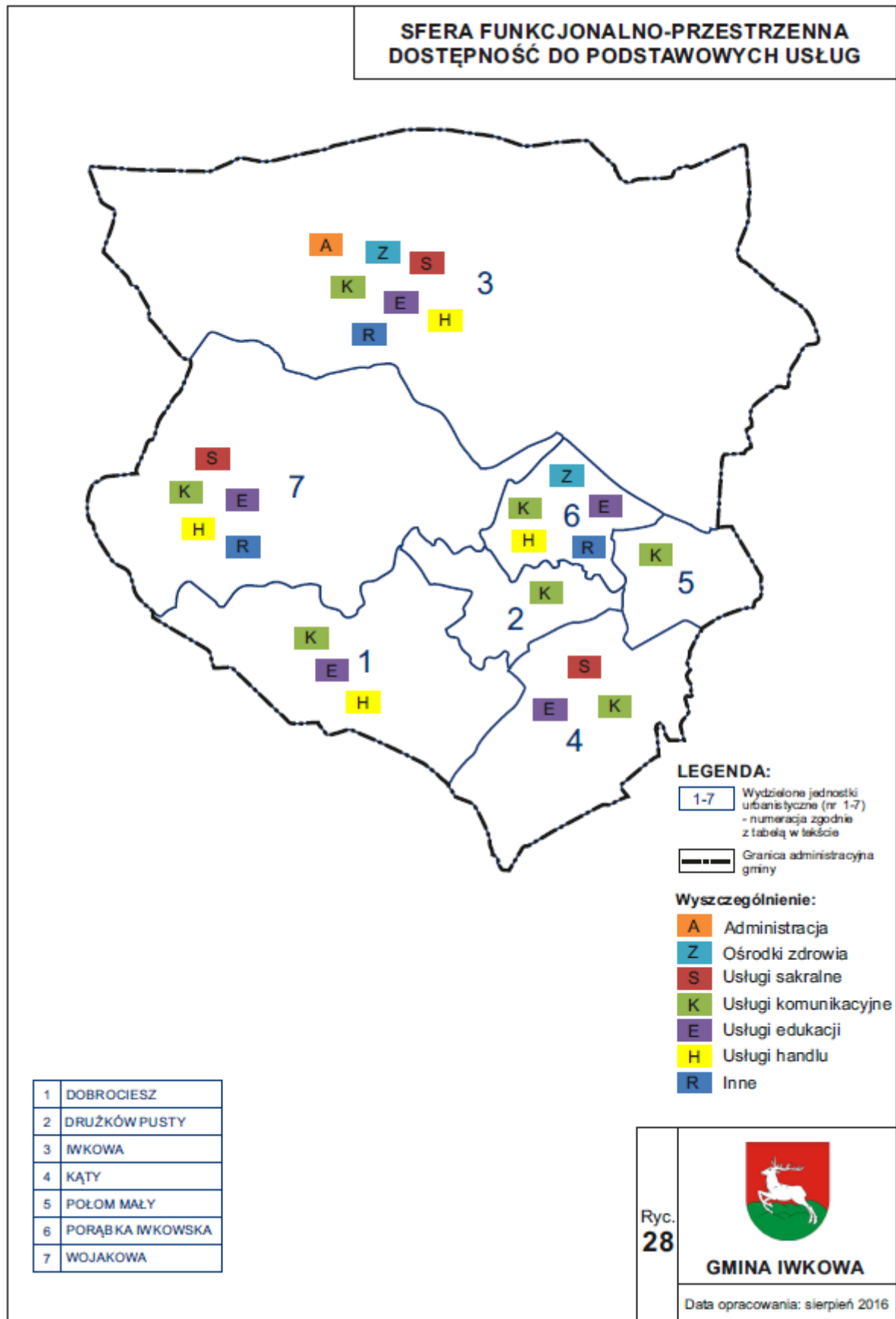
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 27. Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 28. Dostępność do podstawowych usług

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Tabela 7. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze funkcjonalno-przestrzennej

Numer jednostki	MIERNIKI							
	Odsetek gruntów leśnych w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni [%]	Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg [%]	Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni [%]	Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo domowe	Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo rolne	Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych	Dostępność do podstawowych usług
1 – Dobrociesz	13,9	6,5	45	2	4,7	5	1	3
2 – Drużków Pusty	0,5	14,0	49	1,3	4,5	6,4	0	1
3 - Iwkowa	37,1	12,0	65	0,5	4,1	7,2	4	7
4 – Kąty	4,9	8,0	46	1,4	4,7	6,3	1	3
5 – Połom Mały	15	7,0	41	0,1	3,8	6,9	0	1
6 – Porąbka Iwkowska	3,7	10,0	48	0,1	4,7	6,8	1	5
7 – Wojakowa	27,2	8,5	60	0,3	4,4	5,5	2	5
średnia wartość dla gminy	14,6	9,4	49,7	0,5	4,4	6,3	1,3	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

2.5.3 Analiza mierników w sferze technicznej

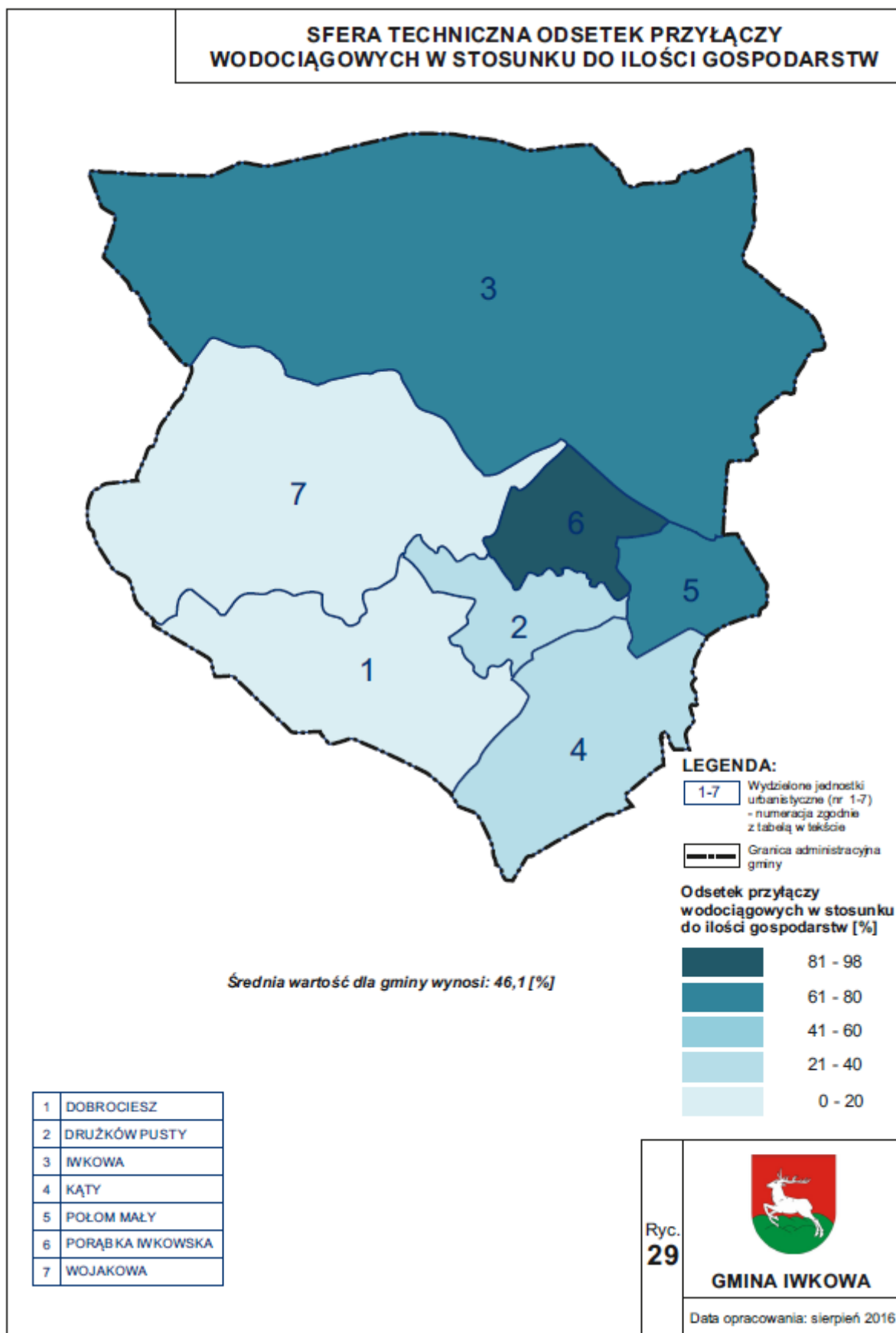
Zastosowane mierniki w sferze technicznej stanowią o dobrej infrastrukturze wielu jednostek urbanistycznych wchodzących w skład struktury gminy oraz o istniejących jednostkach, które wymagają interwencji rewitalizacyjnej w tej sferze. W analizie mierników sfery technicznej nie uwzględniono miernika o nazwie odsetek przyłączy kanalizacyjnych, gdyż gmina nie jest w ogóle skanalizowana. Stanowi to duży problem dla gminy i wymaga interwencji rewitalizacyjnej w tej sferze.

Miernik odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw Ryc.29 przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 46,1% na poziomie ponad progowym utrzymuje się w jednostkach: 6 (Porąbka Iwkowska), 3 (Iwkowa), 5 (Połom Mały). Z kolei poniżej średniej wartości gminy na podstawie danych występują jednostki: 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 7 (Wojakowa) oraz 1 (Dobrociesz), gdzie wartość wynosi 0.

Przy mierniku – odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw (Ryc.30) najkorzystniej wypadają jednostki 1 (Dobrociesz), 3 (Iwkowa), 7 (Wojakowa). Natomiast najniższą oraz niższą od średniej wartości dla gminy, która wynosi 66,5% odnotowuje się w jednostkach: 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska).

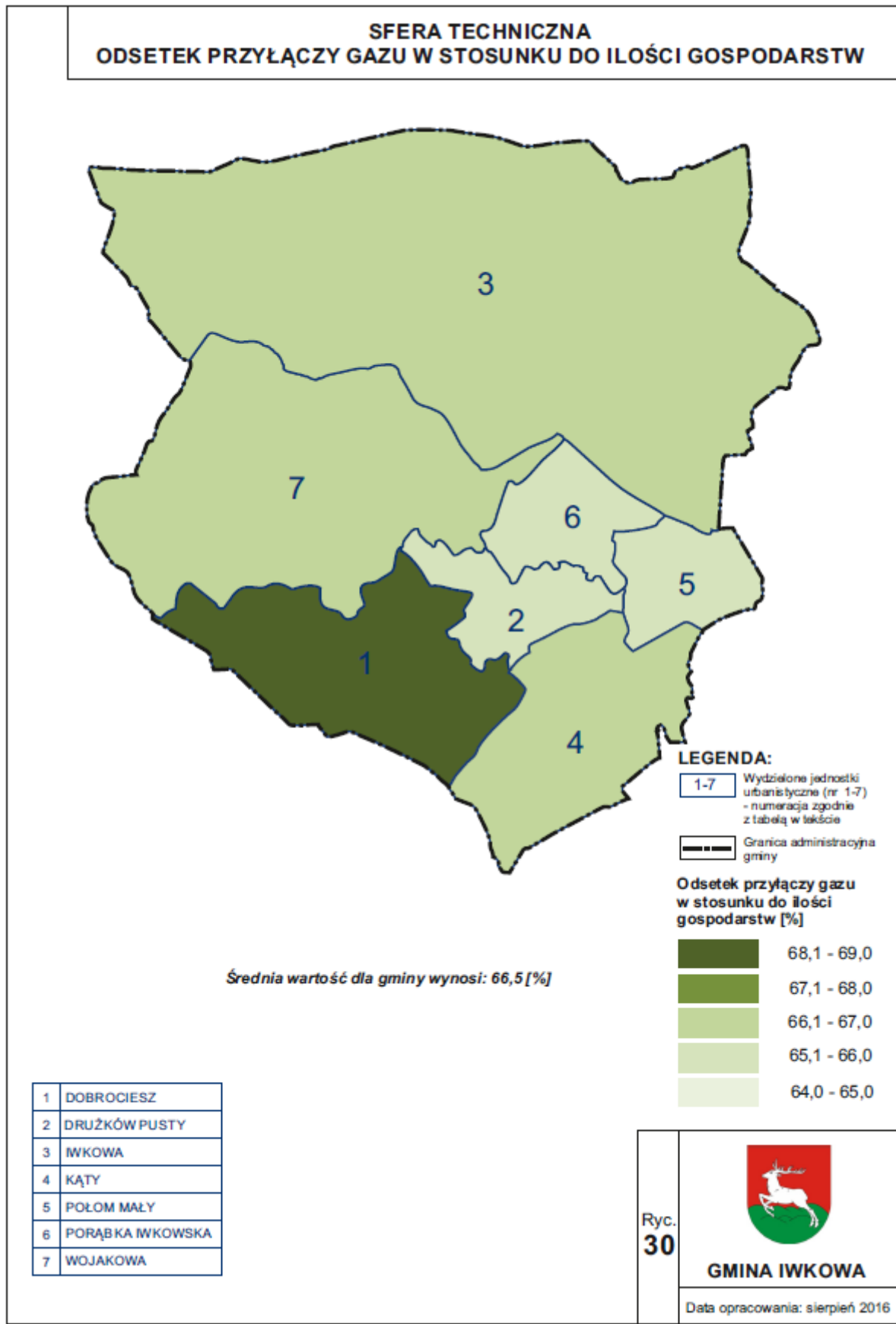
Miernik odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym wg. Ryc.31, przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 12,5% klasyfikuje ponad średnim progiem następujące jednostki: 3 (Iwkowa), 4 (Kąty), 7 (Wojakowa), 6 (Porąbka Iwkowska) oraz 1 (Dobrociesz). W miejscowościach tych występuje duża degradacja obiektów infrastruktury publicznej. Poniżej średniej wartości gminy występują jednostki takie jak: 2 (Drużków Pusty), 5 (Połom Mały).

Rycina 29. Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw

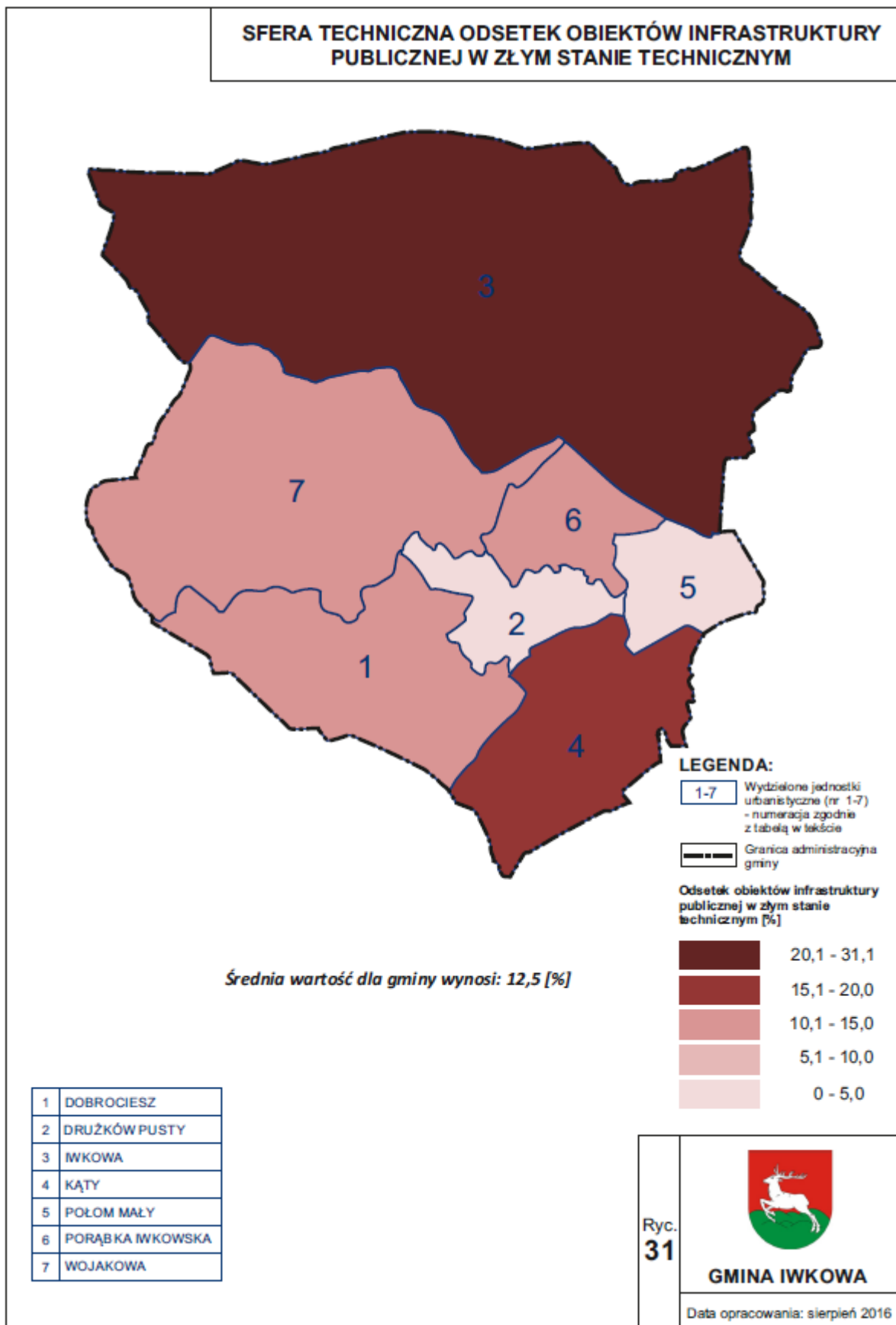
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 30. Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 31. Odsetek obiektów w złym stanie technicznym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Tabela 8. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze technicznej

Numer jednostki	MIERNIKI		
	Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw[%]	Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym [%]
1 – Dobrociesz	0	68,6	12,6
2 – Druzków Pusty	27,8	66,0	0
3 - Iwkowa	78,9	66,7	31,1
4 – Kąty	39,8	66,3	17,2
5 – Połom Mały	78,0	66,0	0
6 – Porąbka Iwkowska	97,5	65,5	12,6
7 – Wojakowa	0,6	66,7	14,2
średnia wartość dla gminy	46,1	66,5	12,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

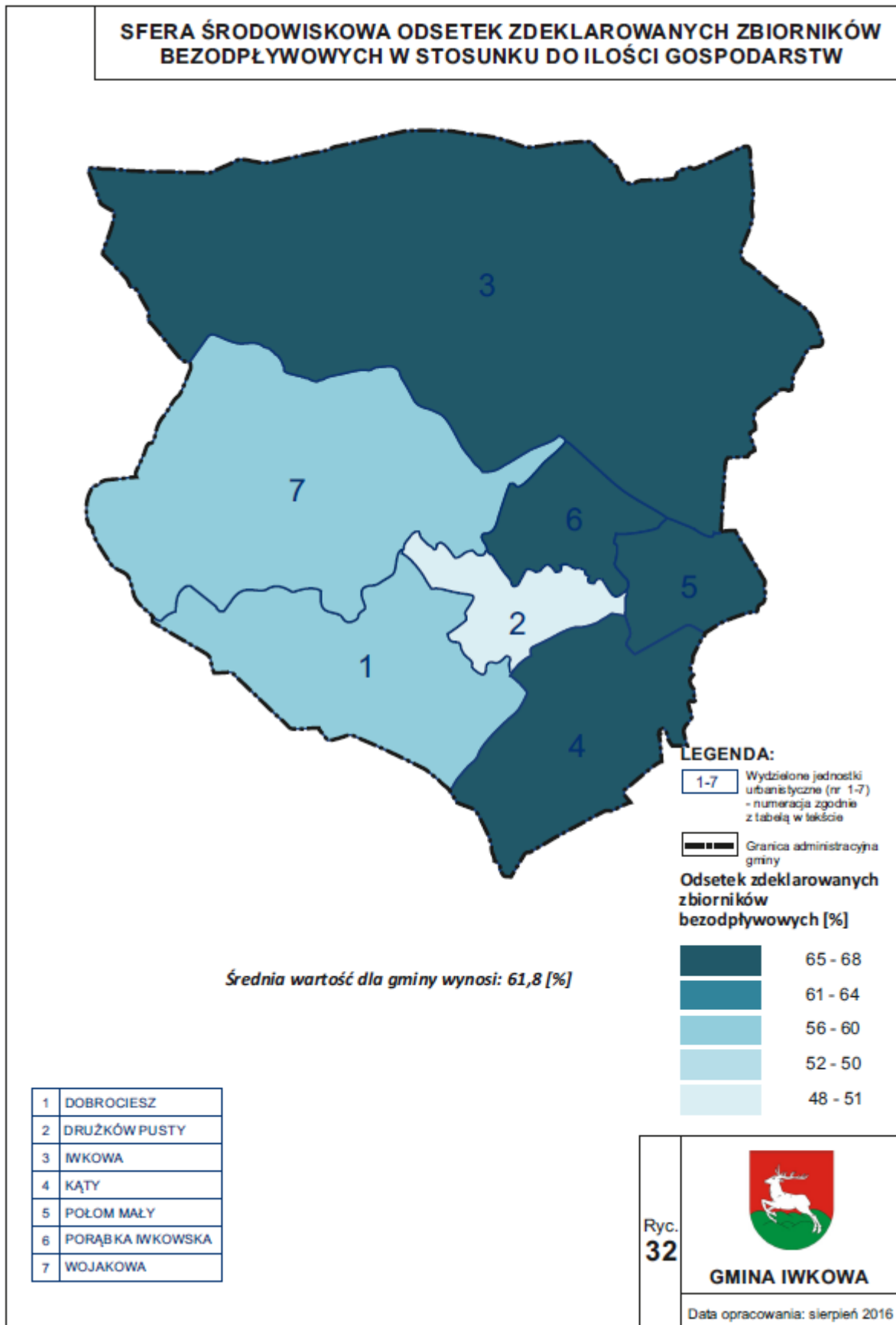
2.5.4 Analiza mierników w sferze środowiskowej

W analizie sfery środowiskowej istotną rolę odgrywają kwestie związane z występowaniem zbiorników bezodpływowych czyli tzw. miernik o nazwie odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw (Ryc.32). Miernik ten przedstawiono w stosunku do średniej wartości dla gminy wynoszącej 61,8%. Powyżej wymienionego wskaźnika są jednostki o numerach: 3 (Iwkowa), 4 (Kąty), 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska). Oznacza to, że na obszarach tych nie występuje wyposażenie w kanalizację ani w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Jednostki poniżej progu średniej wartości gminy to: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 7 (Wojakowa).

Analiza miernika dotycząca ilości przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych jednostkach urbanistycznych (ryc. 33) wskazuje na ważną zależność między ilością zbiorników bezodpływowych, a brakiem zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Miejscowości, w których występuje całkowity brak oczyszczalni to jednostki o numerach: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 4 (Kąty), 5 (Połom Mały), 6 (Porąbka Iwkowska). Zaledwie w dwóch miejscowościach znajdują się przydomowe oczyszczalnie ścieków, jednak ich odsetek w stosunku do ilości gospodarstw jest bardzo mały. Są to miejscowości: 3 (Iwkowa), 7 (Wojakowa).

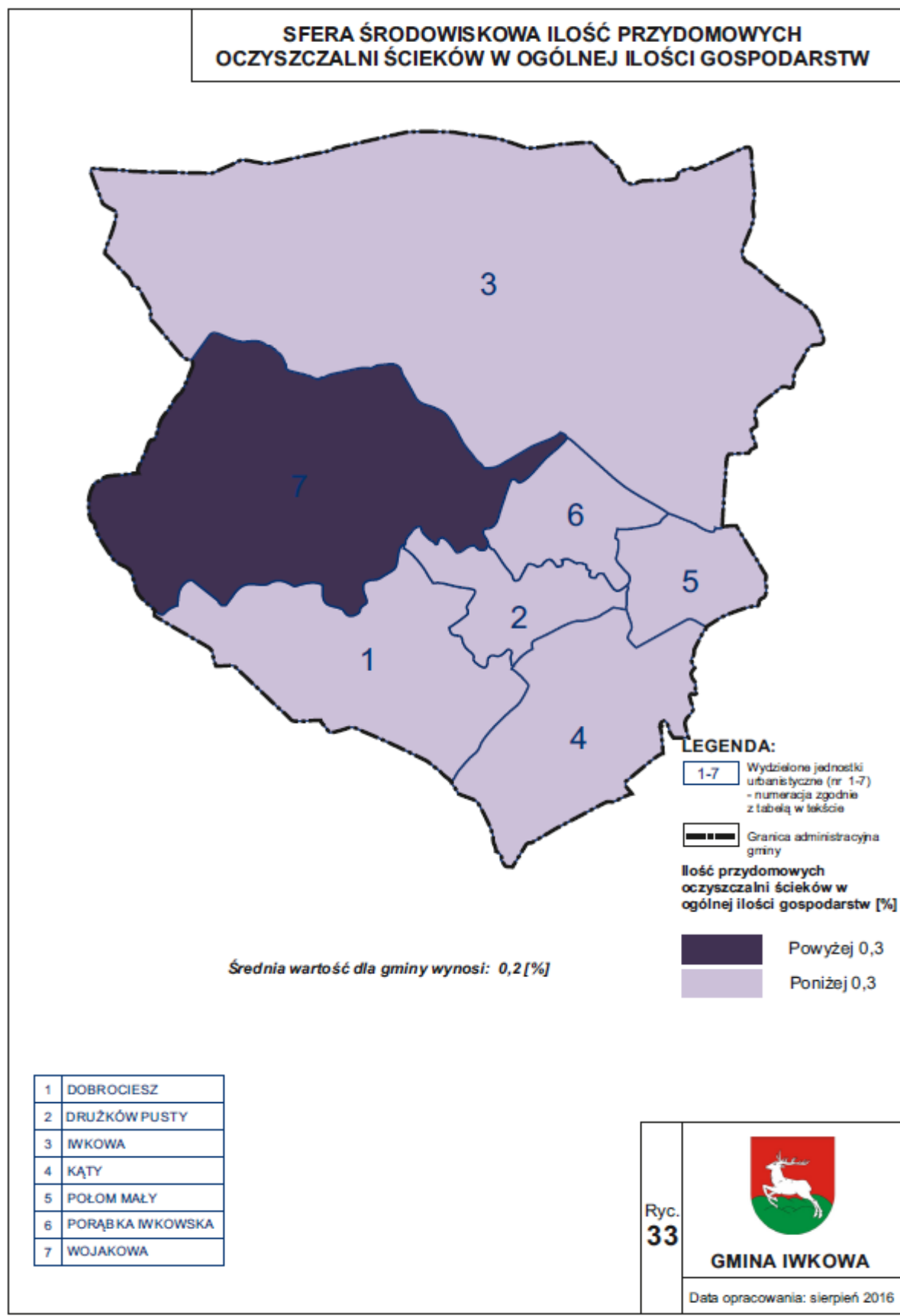
Brak zbiorczego systemu kanalizacji w gminie Iwkowa jest jednym z podstawowych problemów wymagających niezwłocznego rozwiązania. Zagrody na terenie gminy są wyposażone jedynie w szamba i zbiorniki na gnojówkę. Obecnie nieoczyszczone ścieki pochodzące z terenów mieszkaniowo-usługowych, a także te pochodzące z ośrodków produkcji rolniczej, zwłaszcza fermy chowu zwierząt wywożone są beczkowozami na grunty własne i do zbiorczych oczyszczalni w pobliskich miastach i miejscowościach takich jak: Łososina Dolna, Żegocina, Nowy Sącz, Korzenna, Grybów, Tarnów czy Podegrodzie.

Rycina 32. Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 33. Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w ogólnej ilości gospodarstw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Tabela 9. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze środowiskowej

Numer jednostki	MIERNIKI	
	Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w ogólnej ilości gospodarstw [%]
1 – Dobrociesz	59,4	0
2 – Druzków Pusty	48,7	0
3 - Iwkowa	67,2	0,1
4 – Kąty	67,3	0,2
5 – Połom Mały	68,0	0
6 – Porąbka Iwkowska	67,2	0,1
7 – Wojakowa	58,1	0,8
średnia wartość dla gminy	61,8	0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

2.5.5 Analiza mierników w sferze gospodarczej

Mierniki wybranych jednostek urbanistycznych w sferze gospodarczej, przyjętych na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Iwkowej wskazują na wzmożoną aktywność w jednostkach najbardziej zurbanizowanych. Miernik – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (emeryci, renciści) w ludności ogółem, (Ryc.34) przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 16,3%, najlepiej (powyżej średniego progu), wypada jedynie w jednostce 4 (Kąty). Z kolei najniższy odsetek osób niepracujących posiadający wartość poniżej średniej gminnej występuje we wszystkich pozostałych jednostkach.

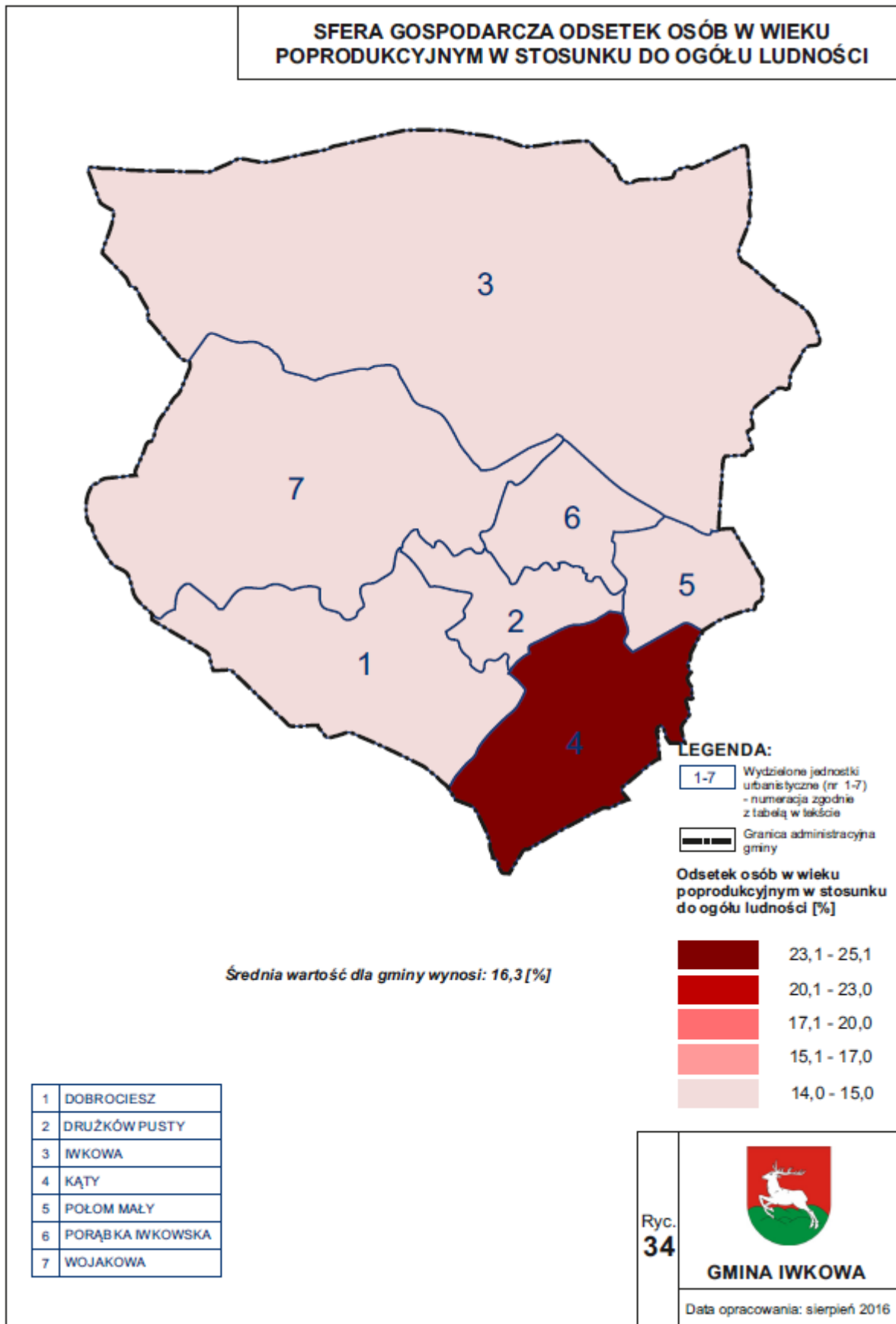
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób przedstawiona na Ryc.35 przy średniej wartości dla gminy wynoszącej 45,0 najkorzystniejsza jest w jednostkach: 6 (Porąbka Iwkowska), 3 (Iwkowa), 5 (Połom Mały), 7 (Wojakowa). Natomiast wartości występujące poniżej średniej przyjętej dla gminy odnoszą się do jednostek: 1 (Dobrociesz), 2 (Druzków Pusty), 4 (Kąty).

Tabela 10. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze gospodarczej

Numer jednostki	MIERNIKI	
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (emeryci, renciści) w ludności ogółem [%]	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 osób
1 – Dobrociesz	14,9	24,4
2 – Druzków Pusty	14,7	18,8
3 - Iwkowa	15,0	56,1
4 – Kąty	25,0	39,6
5 – Połom Mały	14,9	52,6
6 – Porąbka Iwkowska	15,0	69,9
7 – Wojakowa	15,0	53,8
średnia wartość dla gminy	16,3	45,0

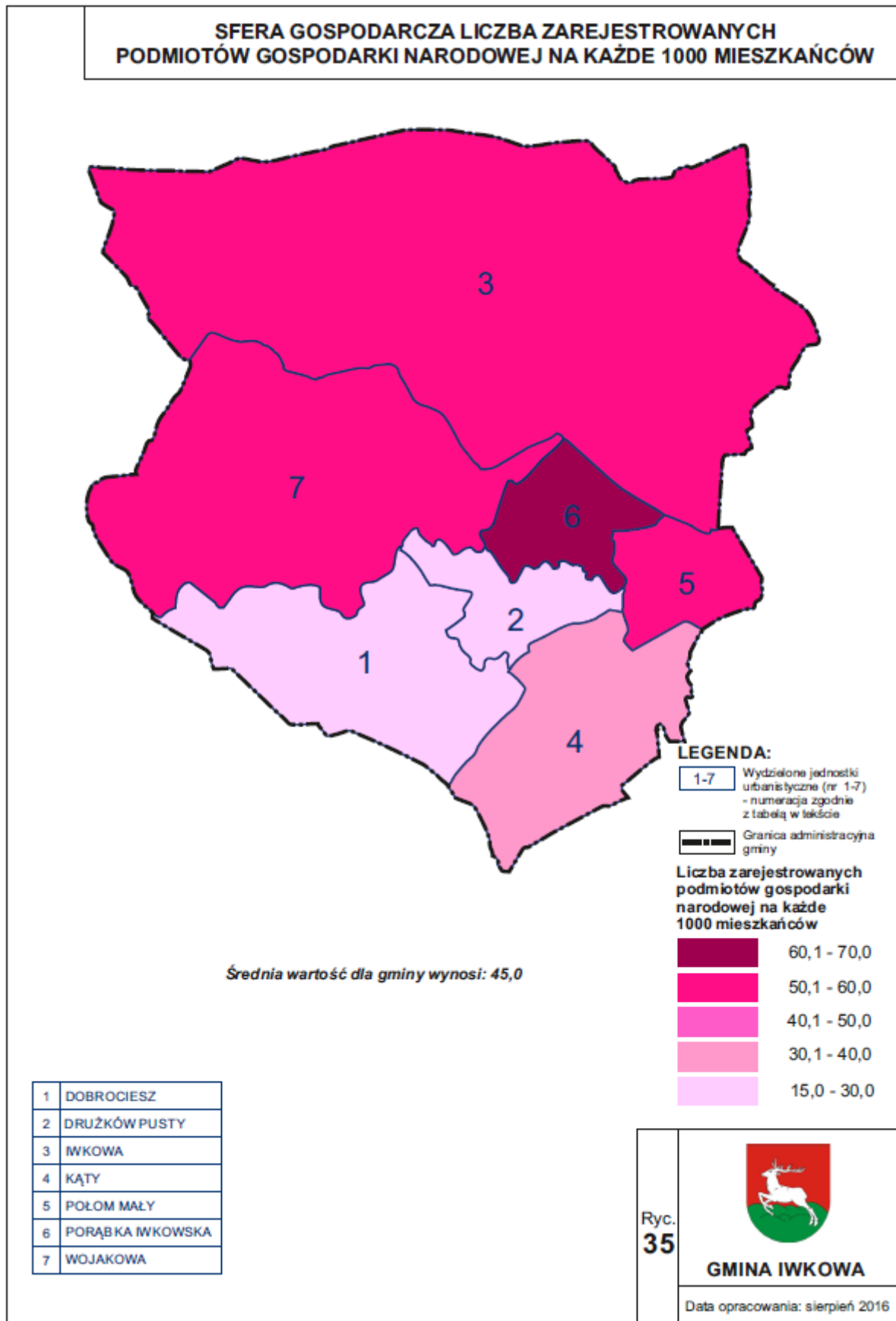
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 34. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Rycina 35. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

2.6 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wybranych mierników w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej, pozwoliła na wyodrębnienie w gminie obszarów kryzysowych. Zestawienie wyników analiz przedstawiono w tabelach nr 11 i 12. Obliczono średnią arytmetyczną dla każdej ze sfer wskazującą jednostki wymagające największego wsparcia w ramach analizowanych zagadnień. Wyliczeń dokonano na podstawie odpowiedniego klucza opartego na wynikach analizy poprzez przypisanie wszystkim jednostkom urbanistycznym, w których odnotowano odchylenia od normy punktacji w skali od „1” do „4”, w której to punkt „1” oznacza niewielką anomalię, zaś punkt „4” oznacza bardzo duże odchylenie od normy.

Analiza wybranych jednostek urbanistycznych w sferze społecznej w sposób wyraźny wskazuje na obszary 1 (Dobrociesz), 6 (Porąbka Iwkowska), jako najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym. Na obszarach tych zaobserwowano wyniki mniej korzystne od wartości średnich dla powiatu i gminy. Obszary te wyróżniają się na tle innych obszarów wysokim udziałem osób korzystających z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych. Świadczy to o niskich dochodach mieszkańców. Na obszarach występują ponadto patologie społeczne, o czym świadczy wyższy od średniej wskaźnik przestępczości. Zaobserwowano ponadto wysoki poziom bezrobocia, zarówno kobiet jak i mężczyzn. Zjawisko to świadczy o degradacji społecznej obszaru.

Analiza wybranych mierników w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wskazuje na jednostki: 1 (Dobrociesz), 2 (Drużków Pusty), 3 (Iwkowa) oraz 4 (Kąty) jako obszary zdegradowane. Obszary te wyróżniają się na tle innych obszarów niezadowalającym poziomem zagospodarowania terenu w zakresie infrastruktury technicznej co stanowi jedną z głównych barier rozwojowych gminy Iwkowa, zwłaszcza brak wyposażenia w system zbiorczej kanalizacji, ale także niski poziom wyposażenia w instalacje gazowe i wodociągowe. W wymienionych jednostkach również dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz dostępność do podstawowych usług jest niższa od średniej gminy. Na obszarach wskazanych jako zdegradowane zlokalizowane są ponadto obiekty, których stan techniczny jest nie zadowalający. Są to przede wszystkim budynki użyteczności publicznej, które wymagają modernizacji i odnowy. Obiekty te bardzo niekorzystnie wpływają na wygląd i estetykę gminy, a niektóre z nich nie spełniają swojej pierwotnej funkcji. Niezbędne jest wykonanie prac remontowych oraz zaadaptowanie obiektów do pełnienia nowych funkcji. Zaobserwowano ponadto niski poziom aktywności zawodowej mieszkańców na wymienionych obszarach.

W przeprowadzonej diagnozie zostały poddane analizie również dodatkowe mierniki, nie ujęte w tabelach podsumowujących, które jednak mają wpływ na wyznaczenie obszarów do objęcia programem rewitalizacyjnym. Obszar z najwyższym odsetkiem gruntów leśnych, zadrzewień i zakrzewień – jednostka nr 3 (Iwkowa) – który zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, nie jest obszarem preferowanym do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym, jednak jest to obszar o dużej liczbie ludności i licznych zdiagnozowanych problemach. Obszar o najwyższym wskaźniku terenów zabudowanych i zurbanizowanych – jednostka nr 2 (Druzków Pusty) oraz jednostka nr 3 (Iwkowa) – to obszary najbardziej preferowane do objęcia programem rewitalizacyjnym. Również miernik – odsetek gruntów we własności gminy – jest tutaj istotnym czynnikiem. Wskaźnik wyższy od średniej – jednostki nr 1 (Dobrociesz), 4 (Kąty) i 2 (Druzków Pusty) – daje gminie szansę na kontrolowanie procesu rozwojowego oraz możliwość realizacji przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców (np. stworzenie terenów publicznych) bez ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z wykupem gruntów.

Tabela 11. Podsumowanie mierników sfery społecznej

Numer jednostki	SFERA SPOŁECZNA											ŚREDNIA ARYTMETYCZNA
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym [%]	Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych [%]	Liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	Odsetek dzieci do lat 17 korzystających z zasiłku rodzinnego [%]	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe [%]	Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe [%]	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014	Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji	
1	2	1	1	1	2	4	2	3	0	0	0	1,4
2	3	0	0	0	0	2	1	0	2	0	0	0,7
3	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0,4
4	1	0	2	0	3	1	0	1	2	0	0	0,9
5	0	3	4	0	0	0	0	0	2	0	0	0,8
6	0	3	0	2	1	3	0	2	1	2	1	1,4
7	0	2	3	1	0	0	0	0	1	3	0	0,9

SKALA: 0 - wskaźnik w normie

1 - poniżej normy

2 - zły

3 - gorszy

4 - najgorszy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Tabela 12. Podsumowanie wybranych mierników sfery funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej

Numer jednostki	FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA				TECHNICZNA			ŚRODOWISKOWA		GOSPODARCZA		ŚREDNIA ARYTMETYCZNA
	Odsetek dróg wymagających remontu w ogólnej długości dróg [%]	Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	Liczba mieszkańców przypadająca na jedno gospodarstwo domowe	Dostępność do podstawowych usług	Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw [%]	Odsetek przyłączy gazu [%]	Odsetek obiektów infrastruktury publicznej w złym stanie technicznym [%]	Odsetek zdeklarowanych zbiorników bezodpływowych [%]	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w ogólnej ilości gospodarstw [%]	Odsetek osób niepracujących (emeryci, renciści) w ludności ogółem [%]	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców	
1	0	0	2	2	4	0	1	0	1	0	2	1,1
2	0	3	1	3	2	2	0	0	1	0	3	1,3
3	3	2	0	0	0	0	4	2	1	0	0	1,1
4	0	0	2	1	1	1	3	2	1	1	1	1,2
5	0	0	0	3	0	2	0	3	1	0	0	0,8
6	0	1	2	0	0	3	1	2	1	0	0	0,9
7	2	0	0	0	3	0	2	0	0	0	0	0,6

SKALA:

0 - wskaźnik w normie

1 - poniżej normy

2 - zły

3 - gorszy

4 - najgorszy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

3. Wyniki delimitacji – wyznaczenie obszarów

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej określa się mianem obszaru zdegradowanego. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

3.1 Obszar zdegradowany

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary gminy, które najbardziej narażone są na degradację w ujęciu społecznym, funkcjonalno-przestrzennym, technicznym, środowiskowym i gospodarczym.

Za jednostki najbardziej zdegradowane w kontekście społecznym uznać należy:

- Jednostka nr 1 – Dobrociesz
- Jednostka nr 6 – Porąbka Iwkowska

Na degradację w sferach funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej narażone są najbardziej:

- Jednostka nr 1 – Dobrociesz
- Jednostka nr 2 – Drużków Pusty
- Jednostka nr 3 – Iwkowa
- Jednostka nr 4 – Kąty

Jednostki najbardziej preferowane do objęcia programem rewitalizacyjnym ze względu na wysoki wskaźnik zurbanizowania i odsetek gruntów we własności gminy to:

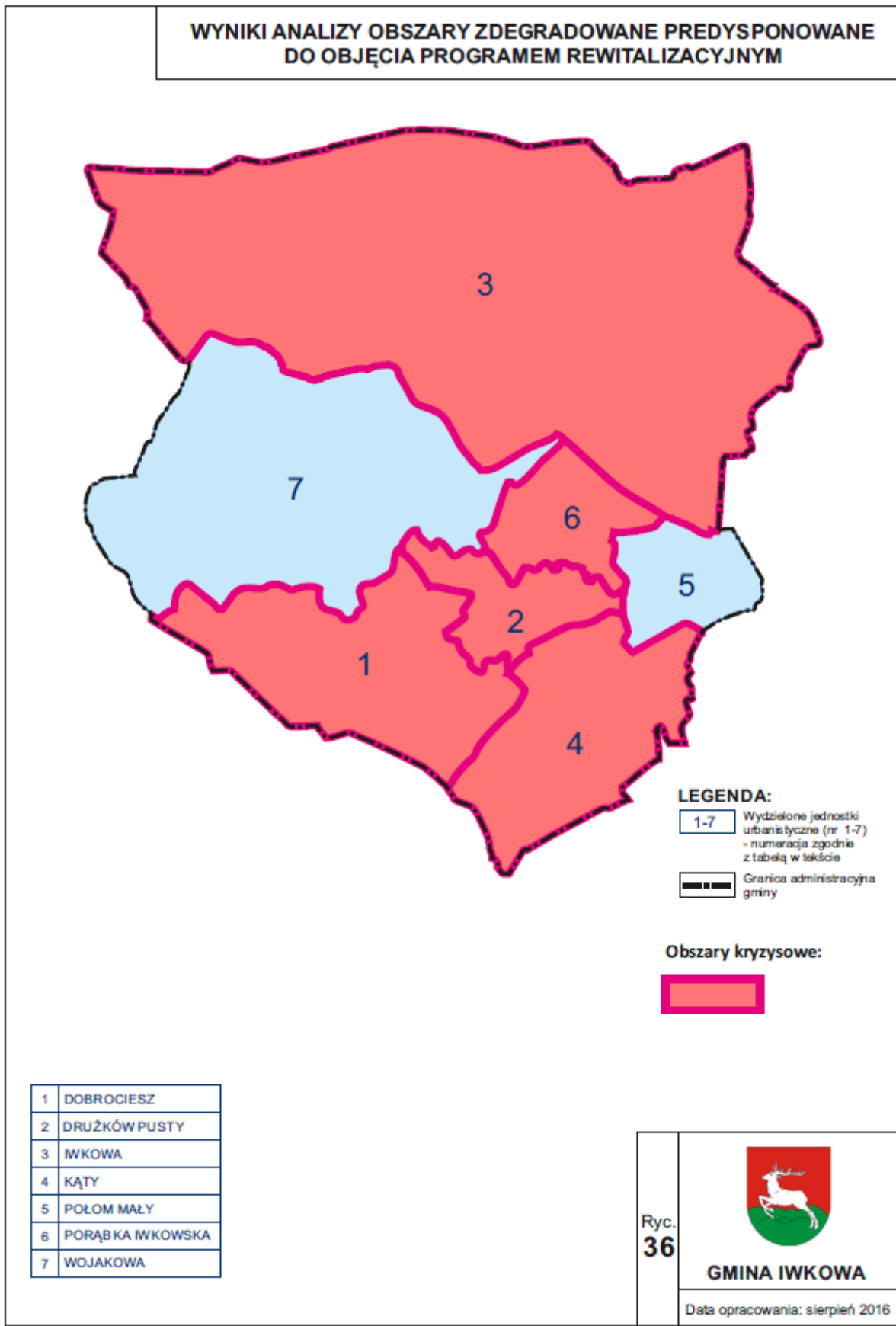
- Jednostka nr 2 – Drużków Pusty
- Jednostka nr 3 – Iwkowa

Przeprowadzona analiza pozwoliła na zidentyfikowanie i wyznaczenie obszarów zdegradowanych (Ryc.36), którymi są następujące jednostki urbanistyczne:

OBSZAR	NAZWA	NR JEDNOSTKI URBANISTYCZNEJ
Obszar nr 1	Dobrociesz	jednostka urbanistyczna o numerze 1
Obszar nr 2	Drużków Pusty	jednostka urbanistyczna o numerze 2
Obszar nr 3	Iwkowa	jednostka urbanistyczna o numerze 3
Obszar nr 4	Kąty	jednostka urbanistyczna o numerze 4
Obszar nr 5	Porąbka Iwkowska	jednostka urbanistyczna o numerze 6

Ponieważ gmina Iwkowa nie dysponuje wyczerpującymi danymi, aby zidentyfikować obszar kryzysowy mniejszy niż sołectwo, za obszar zdegradowany zostały uznane całe powierzchnie (terytorium w granicach administracyjnych) danego sołectwa. Taki stan rzeczy należało wprowadzić z uwagi na skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlających mierniki rozwoju opisujące sfery: społeczną, funkcjonalno-przestrzenną, techniczną, środowiskową i gospodarczą. Wskazują one na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Rycina 36. Wyznaczone obszary zdegradowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

3.2 Obszar rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, określa się mianem obszaru rewitalizacji.

Zidentyfikowanie obszary zdegradowane, którymi są jednostki urbanistyczne: 1 – Dobrociesz, 2 – Drużków Pusty, 3 – Iwkowa, 4 – Kąty, 6 – Porąbka Iwkowska, zajmują dość znaczną powierzchnię obszaru całej gminy. Według ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która weszła w życie w dniu 18 listopada 2015 r., obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wobec powyższego proponuje się, aby we wszystkich zidentyfikowanych terenach zdegradowanych w w/w jednostkach urbanistycznych, przyjąć do rewitalizacji tylko tą część terytorium, która według badania musi zostać zrewitalizowana, a należy do najbardziej zurbanizowanej części terytorium gminy Iwkowa.

Do objęcia kompleksowym programem rewitalizacyjnym, jako obszar rewitalizacyjny (Ryc.37) proponuje się obszary, które stanowią tereny najbardziej zurbanizowane, gęsto zaludnione z wieloma problemami, szczególnie społecznymi i przestrzennymi, takimi jak: bezrobocie, ubóstwo i nie zadawalająca jakość przestrzeni. Właściwe zaprojektowanie i przeprowadzenie programu rewitalizacji ma szansę przyczynić się do znaczącej poprawy sytuacji we wskazanym obszarze, co w konsekwencji wpłynie korzystnie na kondycję społeczno-gospodarczą całej gminy.

Obszar rewitalizacji obejmował będzie:

1. Obszar sołectwa Dobrociesz. Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji znajduje się na skrzyżowaniu dróg powiatowych Łęki – Kąty – Dobrociesz i Wojakowa – Sechna – Ujanowice. Od północnej granicy z miejscowością Drużków Pusty w kierunku południowym. Po obu stronach drogi znajduje się pas zabudowań. Zachodnią granicę stanowi obszar biegnący wzdłuż drogi z zabudowaniami po lewej stronie. Obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni **11,5 ha**, zamieszkuje około **100 osób**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Obszar o dużych problemach zwłaszcza w sferze technicznej. Brak wodociągu i kanalizacji powoduje jego ciągłą degradację. Te czynniki powodują że w/w tereny mają problemy w pozostałych sferach. Obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie na działania w sferze społecznej,

funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej. Jest to obszar perspektywiczny z uwagi na jego położenie i należy dążyć do wprowadzenia nowych funkcji celem ograniczenia negatywnych zjawisk występujących w w/w sferach.

2. Obszar sołectwa Drużków Pusty. Wyznaczony obszar rewitalizacji znajduje się w centralnej części sołectwa. Granicę północną i wschodnią obszaru wyznacza granica z miejscowością Kąty Południową granicę stanowi droga gminna Drużków Pusty – Porąbka Iwkowska. Łączna powierzchnia obszaru wyznaczonego do rewitalizacji wynosi **11,3 ha** i zamieszkiwana jest przez około **100 osób**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Obszar o dużych problemach zwłaszcza w sferze technicznej. Brak wodociągu i kanalizacji powoduje jego ciągłą degradację. Te czynniki powodują że w/w tereny mają problemy w pozostałych sferach. Obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie na działania w sferze funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej. Oznaczony obszar położony jest na dość silnie zabudowanym terenie przez budynki mieszkalne jednorodzinne oraz zabudowania gospodarcze i wykazuje potrzebę kompleksowego podejścia do kwestii rewitalizacji zdegradowanego terenu, przy pełnym zaangażowaniu sporej grupy mieszkańców tego sołectwa.

3. Obszar sołectwa Iwkowa 1. Na terenie sołectwa Iwkowa wyznaczono trzy obszary do rewitalizacji o łącznej powierzchni 15,4 ha. Pierwszy obszar rewitalizacyjny znajduje się w centralnej części i stanowią ją działki nr 2332/1, 1332/15, 2739/5, 2737/1, 2737/2, 2737/3, 2738/1, 2738/2, 2738/3, 2699, 2701, 2700/1, 2700/2, 2698, 2697, 2328, 2329, 2330, 2331, 2702. Znajdują się one przy drodze powiatowej Tymowa – Łososina Dolna. Na tym terenie znajdują się Urząd Gminy, budynki Gminnej Spółdzielni, drobny handel, Spółdzielnia Usług Rolniczych. Obszar wyznaczony do rewitalizacji sąsiaduje z drogą powiatową. Wyznaczony obszar do rewitalizacji rozciąga się wzdłuż lokalnego cieków o nazwie Bela. Obszar ten o powierzchni **3,4 ha** jest terenem zabudowanym, zamieszkuje go **15 osób**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

4. Obszar sołectwa Iwkowa 2. Kolejny obszar do rewitalizacji wyznaczony na terenie sołectwa Iwkowa obejmuje obszar wyznaczony działkami: od zachodu droga powiatowa 1410K Iwkowa – Czchów – Zdonia od południa droga gminna Iwkowa – Połom Mały od północy z drogą gminną Iwkowa – Przetnice P. Od wschodu działka nr 2509. Obszar ten o powierzchni **7,1 ha** jest terenem zabudowanym, nie zamieszkanym. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji.

5. Obszar sołectwa Iwkowa 3. Dodatkowo w ramach obszarów przeznaczonych do rewitalizacji wyznaczono obszar o powierzchni **4,9 ha**. Znajduje się on w sąsiedztwie boiska sportowego Iwa Iwkowa. W zakres tego obszaru wchodzi jeszcze następujące działki: 2801, 2803/1, 2803/1, 2804/1, 2805, 2804/2, 2807. Główny problem rewitalizacyjnym centrum wsi Iwkowa, to potrzeba nadania obszarowi nowych funkcji, bazujących na jego realnym potencjale. Oznaczony obszar położony jest na dość silnie zurbanizowanym terenie i wykazuje potrzebę kompleksowego podejścia do kwestii rewitalizacji zdegradowanego terenu, przy pełnym różnych grup społecznych tej jednostki. Degradacja występująca na polu sfery społecznej, technicznej i gospodarczej powoduje działania inspirujące rozwój nowych funkcji problemowego obszaru, w tym przywrócenie utraconych funkcji. Obszar o dużych problemach zwłaszcza w sferze technicznej. Brak kanalizacji powoduje jego ciągłą degradację. Te czynniki powodują że w/w tereny mają problemy w pozostałych sferach. Obszar położony w środkowo zachodniej części gminy posiadający kilka atrakcyjnych ośrodków, jednak zwłaszcza w sferze technicznej należy do obszarów zaniedbanych z uwagi na brak projektów inwestycyjnych poprawiających infrastrukturę techniczną na tym terenie. Inwestycje z końca lat 90, wymagają remontów oraz odnowy ze względu na ich stan techniczny.

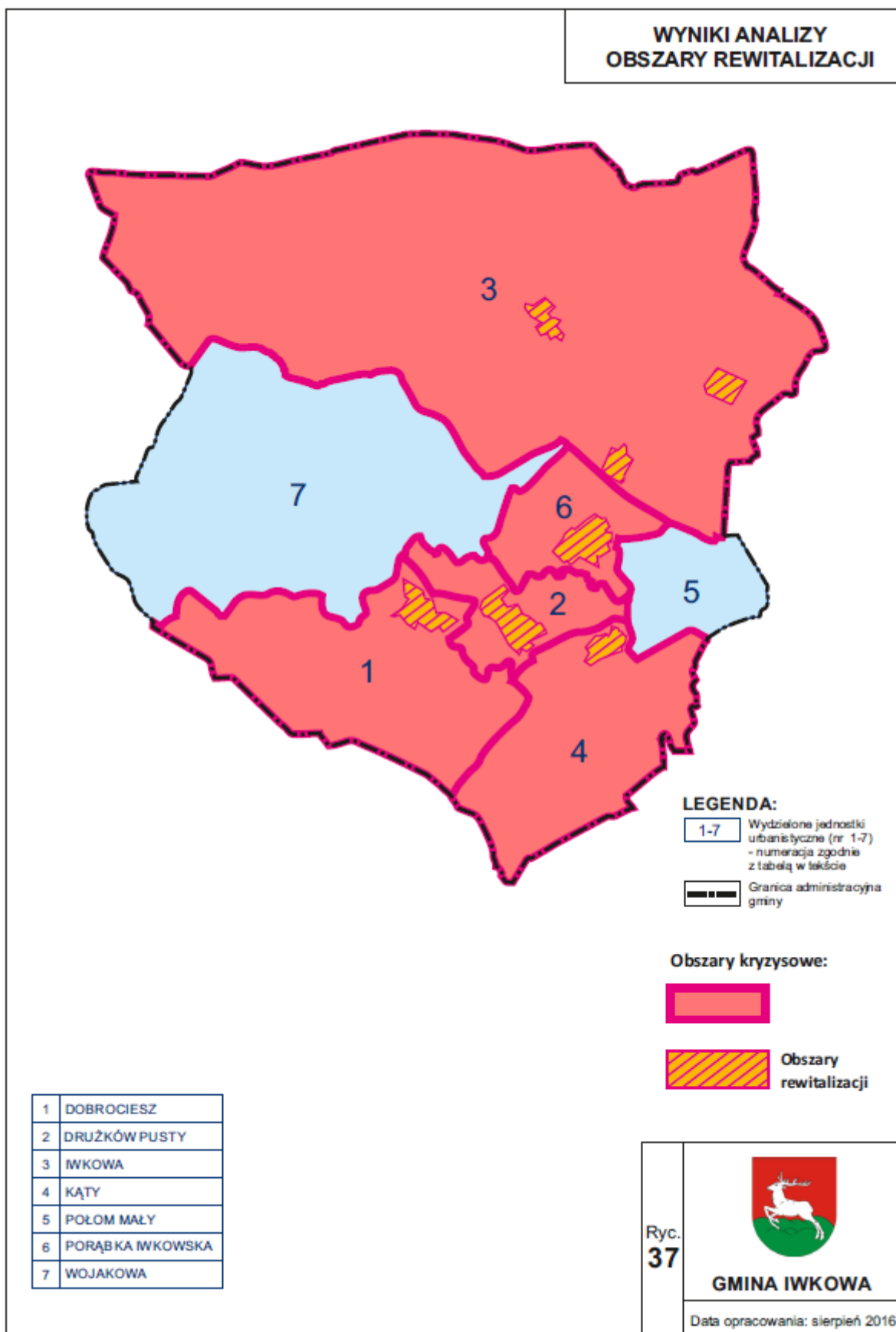
6. Obszar sołectwa Kąty. Granicę południową obszaru wyznaczają działki o nr ew. 11/3 oraz 41/4 będące w bliskim sąsiedztwie Kościoła Parafialnego w Kątach oraz Szkoły podstawowej im. Marcina Kątskiego w Kątach. Od północy granicę wyznaczają działki o nr ew. 8, 9. Granicę zachodnią stanowią działki o nr ew. 6. Wyznaczony obszar znajduje się wzdłuż drogi powiatowej Tymowa – Łososina Dolna. Obszar przeznaczony do rewitalizacji o łącznej powierzchni **10,7 ha** jest terenem zabudowanym i zamieszkuje go **13 osoby**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie na działania w sferze społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej. Jest to obszar perspektywiczny z uwagi na jego położenie i należy dążyć do wprowadzenia nowych funkcji celem ograniczenia negatywnych zjawisk występujących w w/w sferach. Obszar o dużych problemach zwłaszcza w sferze technicznej. Brak wodociągu i kanalizacji powoduje jego ciągłą degradację. Te czynniki powodują że w/w tereny mają problemy w pozostałych sferach.

7. Obszar sołectwa Porąbka Iwkowska. Teren do rewitalizacji wyznaczony jest wzdłuż dwóch dróg powiatowych Tymowa – Łososina Dolna oraz Porąbka Iwkowska – Muchówka. Po obu stronach drogi znajdują się zabudowania. Granicę północną wyznaczają liczne pola uprawne aż po wschodnią granicę wyznaczonego obszaru. Łączna powierzchnia obszaru wyznaczonego do rewitalizacji wynosi **14,7 ha** i zamieszkała jest przez około **70 osób**. Granice obszaru rewitalizacji zostały określone na

mapie w skali 1: 5000 stanowiącej załącznik do delimitacji. Obszar o dużych problemach zwłaszcza w sferze technicznej. Brak wodociągu i kanalizacji powoduje jego ciągłą degradację. Te czynniki powodują że w/w tereny mają problemy w pozostałych sferach. Obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie na działania w sferze społecznej. Jest to obszar perspektywiczny z uwagi na jego położenie i należy dążyć do wprowadzenia nowych funkcji celem ograniczenia negatywnych zjawisk występujących w w/w sferach.

łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 63,6 ha, co stanowi 1,3% obszaru gminy. Obszar ten zamieszkuje łącznie 298 osób, co stanowi 4,6% ogólnej liczby mieszkańców.

Rycina 37. Wyznaczone obszary rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwkowa

Głównym wnioskiem płynącym z przeprowadzonej diagnozy gminy Iwkowa jest konieczność podjęcia działań, które powinny koncentrować się przede wszystkim na aktywizacji i poprawie jakości życia lokalnych społeczności, w tym:

- przeciwdziałaniu bezrobociu, szczególnie długotrwałemu (m.in. podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu przedsiębiorczości, eliminacja biernej postawy społeczeństwa);
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz likwidacji barier przestrzennych;
- wzmacnianiu postaw obywatelskich i patriotyzmu lokalnego;
- zmniejszeniu problemu ubóstwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa;
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, szczególnie infrastruktury publicznej;
- poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności;
- wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.

Podsumowując, należy pamiętać, iż nadrzędnym celem rewitalizacji jest trwała zmiana obszarów kryzysowych i przywrócenie ich atrakcyjności dla mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców, pracujących i odwiedzających. Warunkiem powodzenia jest prowadzenie kompleksowych i zintegrowanych działań oraz włączenie i zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji. Prowadzone działania powinny mieć kompleksowy charakter i nie mogą się sprowadzać jedynie do procesów budowlano-technicznych.

Spis tabel

Tabela 1. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera społeczna	16
Tabela 2. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera gospodarcza.....	16
Tabela 3. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera funkcjonalno-przestrzenna.....	17
Tabela 4. Gmina Iwkowa na tle powiatu i województwa – sfera techniczna.....	18
Tabela 5. Charakterystyka wydzielonych jednostek urbanistycznych gminy Iwkowa.	22
Tabela 6. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze społecznej	46
Tabela 7. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze funkcjonalno-przestrzennej.....	57
Tabela 8. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze technicznej.....	62
Tabela 9. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze środowiskowej	66
Tabela 10. Analiza mierników w wybranych jednostkach urbanistycznych w sferze gospodarczej.....	67
Tabela 11. Podsumowanie mierników sfery społecznej	72
Tabela 12. Podsumowanie wybranych mierników sfery funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej.....	73

Spis rycin

Rycina 1. Gmina Iwkowa na tle powiatu brzeskiego.....	14
Rycina 2. Mierniki porównawcze Gminy Iwkowa w odniesieniu do powiatu i województwa.....	19
Rycina 3. Mierniki porównawcze Gminy Iwkowa w odniesieniu do powiatu i województwa.....	20
Rycina 4. Jednostki urbanistyczne Gminy Iwkowa – podział na sołectwa	25
Rycina 5. Liczba ludności – stan na grudzień 2015.....	26
Rycina 6. Gęstość zaludnienia w podziale na wydzielone jednostki urbanistyczne.....	27
Rycina 7. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym.....	28
Rycina 8. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku produkcyjnym.....	29
Rycina 9. Struktura demograficzna – odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	30
Rycina 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	35
Rycina 11. Udział bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym.....	36
Rycina 12. Udział osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogółu bezrobotnych	37
Rycina 13. Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na każde 100 osób	38
Rycina 14. Odsetek dzieci do lat 17 uprawnionych do zasiłku rodzinnego.....	39

Rycina 15. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki okresowe	40
Rycina 16. Odsetek gospodarstw otrzymujących zasiłki stałe	41
Rycina 17. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	42
Rycina 18. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 2014.....	43
Rycina 19. Poziom edukacji - Wyniki sprawdzianu po 6 klasie.....	44
Rycina 20. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych działających na terenie gminy.....	45
Rycina 21. Odsetek gruntów leśnych i zadrzewień w ogólnej powierzchni	49
Rycina 22. Odsetek gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni	50
Rycina 23. Odsetek dróg wymagających remontu	51
Rycina 24. Odsetek gruntów mienia komunalnego w ogólnej powierzchni	52
Rycina 25. Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo domowe	53
Rycina 26. Liczba mieszkańców przypadających na jedno gospodarstwo rolne.....	54
Rycina 27. Dostępność do przedszkoli, szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych	55
Rycina 28. Dostępność do podstawowych usług	56
Rycina 29. Odsetek przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości gospodarstw	59
Rycina 30. Odsetek przyłączy gazu w stosunku do ilości gospodarstw.....	60
Rycina 31. Odsetek obiektów w złym stanie technicznym.....	61
Rycina 32. Odsetek zadeklarowanych zbiorników bezodpływowych w stosunku do ilości gospodarstw	64
Rycina 33. Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w ogólnej ilości gospodarstw	65
Rycina 34. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu ludności	68
Rycina 35. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na każde 1000 mieszkańców	69
Rycina 36. Wyznaczone obszary zdegradowane	76
Rycina 37. Wyznaczone obszary rewitalizacji.....	81